

**OCENA STANU
SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEGO
POWIATU GLIWICKIEGO
W 2021 ROKU**

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Gliwicach

Marzec 2022

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Zdrowie – zdefiniowane przez Światową Organizację Zdrowia jako stan pełnego dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego niewątpliwie jest dla człowieka najwyższą wartością. Dlatego też nasza przyszłość zależy od troski, jaką będziemy otaczać człowieka i jego prawo do bezpieczeństwa i zachowania zdrowia zarówno w życiu prywatnym jak i zawodowym.

Spis treści

1	Ocena stanu sanitarno – higienicznego obiektów żywnościowo – żywnościowych	1
2	Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych	18
3	Ocena nadzoru sanitarnego nad placówkami ochrony zdrowia	35
4	Ocena w zakresie szczepień ochronnych	39
5	Ocena stanu sanitarno – higienicznego w zakładach pracy	44
6	Ocena stanu sanitarnego w zakresie higieny komunalnej	48
7	Ocena stanu sanitarnego w zakładach nauczania i wychowania	109
8	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	118

**Ocena stanu sanitarno – higienicznego obiektów żywnościowo – żywnościowych
na terenie powiatu gliwickiego w 2021 r.**

Państwowa Inspekcja Sanitarna (dalej: PIS) w Gliwicach realizowała zadania w ramach nadzoru bieżącego mając na względzie bezpieczeństwo żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego oraz produktów kosmetycznych. W związku z nadal występującym stanem epidemii pracownicy Sekcji Higieny Żywności, Żywności i Przedmiotów Użytku (dalej: HŻŻiPU) dodatkowo wykonywali działania związane z zabezpieczeniem epidemiologicznym oraz edukacją z zakresu higieny, zapobiegania chorobom, w tym przede wszystkim zapobieganiu zakażeniom wirusem SARS-CoV-02.

W ramach urzędowej kontroli żywności sekcja HŻŻiPU w 2021 roku sprawowała nadzór nad **4903** obiektami żywnościowo-żywnościowymi, zakładami prowadzącymi produkcję i obrót materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, produktami kosmetycznymi, w tym **1199** usytuowanymi na terenie powiatu gliwickiego.

Tabela nr 1. Wyniki działalności Sekcji HŻŻiPU na terenie powiatu w 2021 r.

Lp.	Grupa obiektów	Ilość zakładów wg/ewidencji	Ilość kontroli	Decyzje terminowe	Mandaty	
					Ilość	Suma
1	Zakłady wytwórcze (w tym kosmetyków)	162	46	7	7	1300
2	Zakłady żywienia zbiorowego	372	110	5	12	2300
3	Miejsca obrotu żywnością materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami (sklepy, kioski, hurtownie, środki transportu)	665	109	7	16	3300

RAZEM	1199	265	19	35	6900
--------------	-------------	------------	-----------	-----------	-------------

W 2021 r. na terenie powiatu przeprowadzono **265** kontroli sanitarnych, w wyniku których wydano **27** decyzji administracyjnych w tym **19** nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień technicznych, oraz **8** przedłużających termin wykonania nakazów. Osoby odpowiedzialne za nieprawidłowy stan sanitarny ukarano **34** mandatami na łączną kwotę **6400 zł**.

Natomiast w zakładach nowo otwartych lub po zmianie zakresu działania zgłaszającym się podmiotom wydano **69** decyzji zatwierdzających zakład do prowadzenia działalności.

Nadzorowane w 2021 roku zakłady poddawane były ocenie stanu sanitarnego na podstawie ujednoliconych obowiązujących w całym kraju arkuszy oceny zakładu produkcji/ obrotu żywnością/ żywienia zbiorowego/ materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością uwzględniający min. prawidłowość procedur GHP, GMP, HACCP i ich realizację.

W 2021 roku oceniono 62 zakładów na terenie powiatu z czego:

- 13 zakładów uzyskało ryzyko niskie,
- 43 zakładów uzyskało ryzyko średnie,
- 6 zakładów uzyskało ryzyko wysokie.

Ustalone ryzyko w zakładzie wpływa na częstotliwość kontroli.

Za niezgodny z wymaganiami sanitarnymi uznano 1 obiekt (zakład garmazeryjny), co stanowi 1,61% poddanych ocenie obiektów. W zakładzie nie zgodnym stwierdzono:

- niedokładnie sprzątane pomieszczenia produkcyjne,
- brak zachowanej segregacji surowców używanych do produkcji,
- przechowywanie w strefie pakowania żywności materiałów do kontaktu z żywnością w trudnych do utrzymania w czystości opakowaniach kartonowych,
- brak identyfikacji części składników używanych w produkcji,
- w części produkcyjnej przechowywanie prywatnych rzeczy personelu,
- brak bieżących zapisów z zakresu GHP i GMP

- brak planu poboru próbek w tym brak realizacji w zakresie badania wyrobu gotowego.

Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono mandat karny w wysokości 200 zł. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie stwierdzonych nieprawidłowości.

W 2021 r. zgodnie z „Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla PIS na 2021 rok” Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna (dalej: PSSE) w Gliwicach miała zaplanowanych do pobrania **502 próbki**.

Ogółem pobrano **591 próbek**, z czego na terenie powiatu -pobrano **47** próbek żywności.

Próbki zostały pobrane w ramach urzędowej kontroli i zbadane w następujących kierunkach:

- zanieczyszczenia mikrobiologiczne – 20 próbek,
- metale szkodliwe dla zdrowia – 6 próbek,
- skażenia promieniotwórcze – 4 próbki,
- GMO – 1 próbka,
- mikotoksyny – 3 próbki,
- zanieczyszczenia biologiczne – 4 próbki,
- pH, kwasowość – 4 próbki,
- pozostałości pestycydów – 4 próbki,
- ocena jakościowa i ilościowa posiłku obiadowego w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego – 1 próbka.

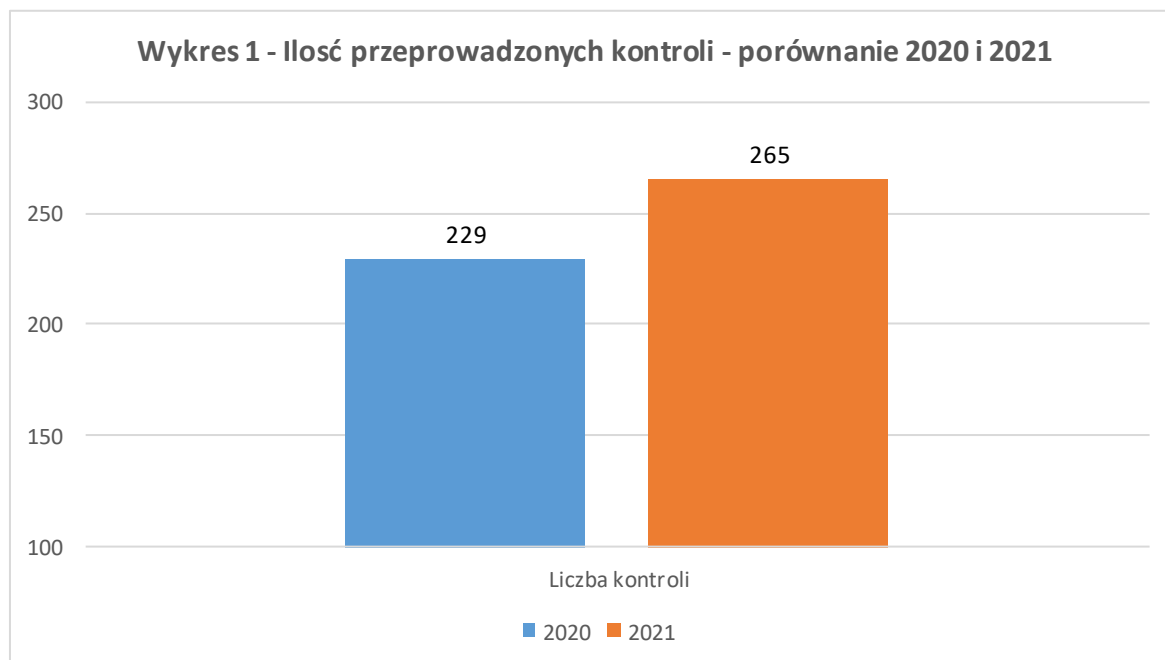
Spośród ww. próbek w 2021 r. w zakresie oceny znakowania oceniono 13 próbek, których znakowanie było zgodne z obowiązującymi przepisami.

Spośród 47 próbek pobranych na terenie powiatu gliwickiego zdyskwalifikowaniu uległa 1 próbka ze względu na zanieczyszczenia mikrobiologiczne.

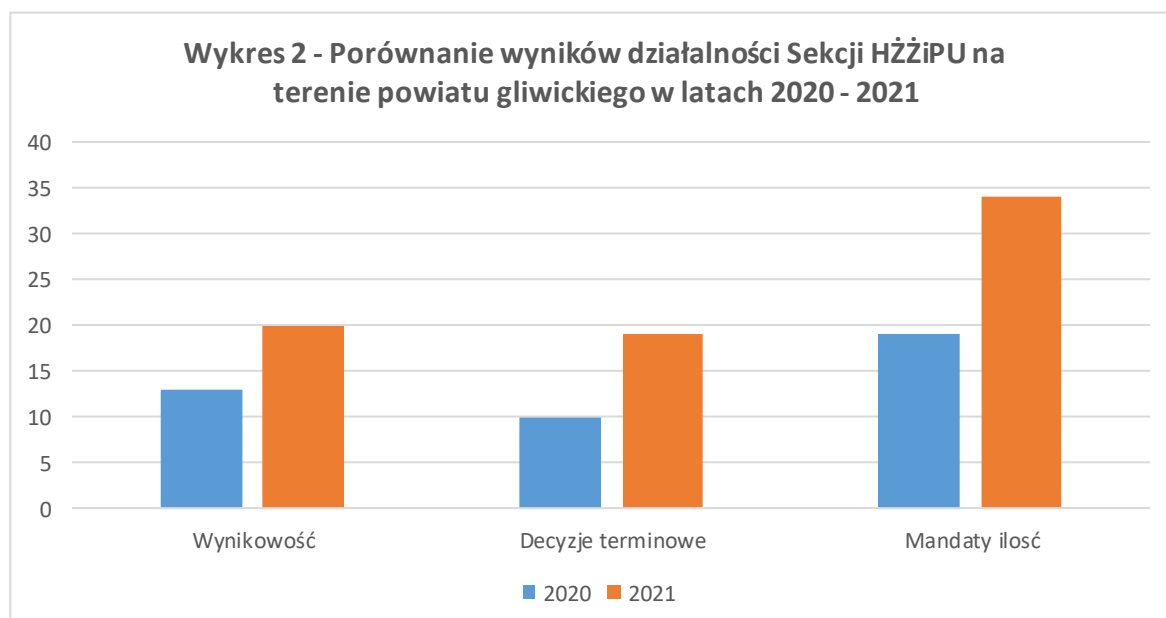
Tabela Nr 2. Zestawienie działań kontrolnych w latach 2020 -2021.

Grupa obiektów	Ilość zakładów		Ilość kontroli		Decyzje terminowe		Mandaty			
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	Ilość		Suma	
							2020	2021	2020	2021
Zakłady wytwórcze (w tym kosmetyków)	162	162	28	46	5	8	4	7	900	1300
Zakłady żywienia zbiorowego	390	372	54	110	4	5	3	12	700	2300

Miejsca obrotu żywnością materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami (sklepy, kioski, hurtownie, środki transportu)	662	665	147	109	1	6	12	16	2600	3300
RAZEM	1214	1199	229	265	10	19	19	35	4200	6900

Porównując wyniki działania PSSE w Gliwicach należy stwierdzić, że na niewiele większą ilość przeprowadzonych kontroli w 2021 r.

wynikowość kontroli na terenie powiatu uległa zwiększeniu, w 2020 roku wynosiła 13% natomiast w 2021 r. 20 %, co świadczyć może o pogorszeniu stanu techniczno-sanitarnego zakładów żywnościowo-żywnościowych.

Statystycznie w roku 2020 co 12 kontrola skutkowała nałożeniem mandatu karnego, w 2021 roku co 8 kontrola była zakończona mandatem.

Do najczęściej występujących nieprawidłowości w zakresie stanu techniczno – sanitarnego należy:

- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń zakładu: podłóg, ścian, sufitów, drzwi,
- zniszczony sprzęt, urządzenia i inne składniki wyposażenia, które stykają się z żywnością.

Do głównych uchybień i nieprawidłowości w zakresie higieny produkcji i dystrybucji w tej grupie obiektów należy:

- nie zachowanie czystości w pomieszczeniach zakładu,
- nieprawidłowe warunki magazynowania, pakowania, transportu,
- sprzedaż artykułów spożywczych przeterminowanych lub bez oznakowania,
- brak prawidłowo zorganizowanych punktów obróbki wstępnej mięsa surowego, jaj świeżych oraz warzyw i owoców.

Do głównych uchybień w zakresie zarządzania zakładem, kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności należą:

- **nieprawidłowe procedury oraz ich realizacji i weryfikacji w zakresie GHP i GMP oraz HACCP,**
- brak dokumentacji z kontroli surowców, półproduktów i wyrobów gotowych przez producentów w tym badań właścicielskich.

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (dalej: RASFF)

Ponadto w ramach zapewnienia bezpieczeństwa żywności na poziomie wspólnotowym funkcjonuje System RASFF, który został opracowany i wdrożony aby zapobiegać przedostawaniu się niebezpiecznej żywności i przedmiotów do kontaktu z żywnością do konsumenta. Produkcja i obrót środków spożywczych składa się często z wielu procesów odbywających się w różnych miejscach

na świecie, w których udział bierze duża liczba podmiotów począwszy **od produkcji pierwotnej (rolnej)**, a skończywszy na różnych kanałach dystrybucji, do których dostęp ma konsument ostateczny. System RASFF działa w sposób skoordynowany i zintegrowany, gdyż swoim działaniem obejmuje drogę „**od pola do stołu**” i zapewnia wczesne przewidywanie zagrożeń oraz niezwłoczne podejmowanie odpowiednich działań zaradczych.

W ramach systemu RASFF w 2021 r. ogółem otrzymano **130** powiadomień (w **2020 r. było 105, a w 2019 r. było 56**), w tym **96** alarmowych i **34** informacyjnych. Dotyczyły one w **109** przypadkach niebezpiecznych produktów żywnościowych oraz **21** materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Spośród otrzymanych powiadomień **63** dotyczyło produktów pochodzenia krajowego, **23** z Unii Europejskiej i **44** z „krajów trzecich”. W związku z otrzymaniem ww. powiadomień systemu RASFF w 2021 r. przeprowadzono łącznie **12** kontroli interwencyjnych oraz **346** działań kontrolnych innego typu. Ponadto obecność w obrocie niebezpiecznych produktów wymienionych w powiadomieniach RASFF sprawdzana była również podczas pełnienia bieżącego nadzoru.

Tabela nr 3. Ilość powiadomień systemu RASFF w ostatnich 3 latach z podziałem na kategorie powiadomień.

rok	Suma powiadomień	Powiadomienia alarmowe	Powiadomienia informacyjne
2021	130	96	34
2020	105	61	44
2019	56	43	13

Wykres 3 - Ilość powiadomień systemu RASFF w latach 2019 -2021

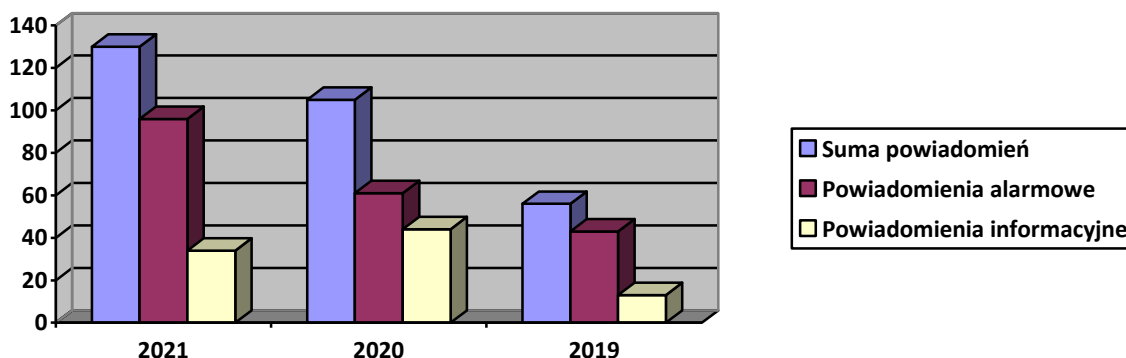
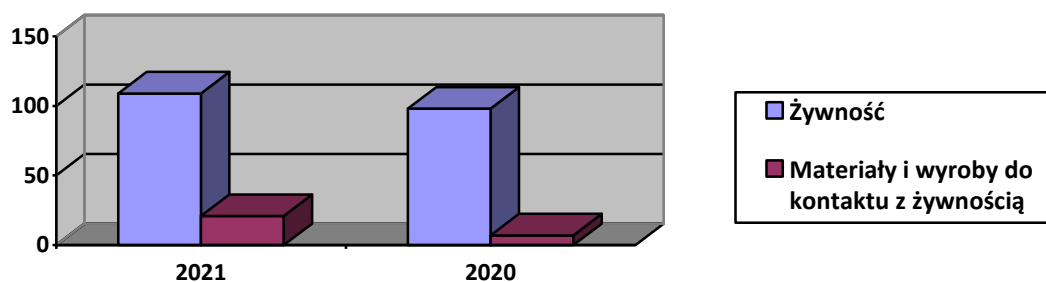

Tabela nr 4. Ilość powiadomień systemu RASFF z podziałem na kategorie zgłaszanych artykułów.

	Suma powiadomień	Żywność	Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością
Ilość powiadomień RASFF w 2021 r	130	109	21
Ilość powiadomień RASFF w 2020 r	105	98	7

Wykres 4 - Powiadomienia systemu RASFF z podziałem na kategorie zgłaszanych artykułów.

W roku 2021 z 98 powiadomień RASFF dotyczących żywności, 14 dotyczyło suplementów diety i żywności specjalnego przeznaczenia żywieniowego, a 84 pozostałej żywności. Najczęściej powiadomienia alarmowe i informacyjne dotyczyły wykrycia obecności nieautoryzowanych

substancji czynnych w suplementach diety będących w obrocie między innymi w obiektach zlokalizowanych na obszarze działania PSSE Gliwice. Kontrole sanitarne interwencyjne przeprowadzano zgodnie z załączanymi do powiadomień listami dystrybucji oraz w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.

Zakłady Wytwórcze

W omawianym okresie na terenie powiatu gliwickiego zlokalizowanych było **162** zakłady wytwórcze, w których przeprowadzono **46** kontroli sanitarnych, nałożono **7** mandatów karnych na kwotę 1300 złotych, wydano **8** decyzji administracyjnych represyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

W zakładach wytwórczych w 2021 r. pobrano ogółem **23 próbki**. Próbki zostały pobrane w ramach urzędowej kontroli i zbadane w następujących kierunkach:

- zanieczyszczenia mikrobiologiczne – 10 próbek,
- metale szkodliwe dla zdrowia – 4 próbki,
- skażenia promieniotwórcze – 4 próbki,
- GMO – 1 próbka,
- zanieczyszczenia biologiczne – 2 próbki,
- pozostałości pestycydów – 2 próbki.

Największą grupę zakładów wytwórczych stanowią głównie piekarnie i ciastkarnie. W 2021 roku w rejestrze Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Gliwicach na terenie powiatu gliwickiego figurowało **32** zakładów piekarniczych, **16** ciastkarni.

W zakładach piekarniczych od 2008 r. prowadzona jest Akcja „Mklik Próchniczek”, która ma na celu weryfikowanie stopnia wdrożenia i prawidłowości funkcjonowania systemu opracowanego na zasadach HACCP, w tym w szczególności prawidłowości zabezpieczenia obiektu przed szkodnikami. Akcja jest kontynuowana z uwagi na bezpieczeństwo żywności i szczególne zagrożenie szkodnikami zbożowo-mącznymi oraz ich pozostałościami w przemyśle piekarniczym.

Najczęstsze stwierdzone nieprawidłowości techniczno – sanitarne:

- obecność żywych szkodników zbożowo mącznych w wytrzępkach, zmiotkach oraz widoczne oprzędy na ścianach
- niedokładnie przeprowadzane zabiegi dezynsekcyjne koszyczków,

- brak bieżących zapisów z kontrolowania zabezpieczenia zakładu przed szkodnikami
- niedokładnie sprzątane pomieszczenia produkcyjne i magazynowe,
- brudny, niedokładnie myty sprzęt produkcyjny,
- brudne ściany i sufity w pomieszczeniach produkcyjnych,
- zdewastowany drobny sprzęt pomocniczy,
- zniszczone wózki do transportu wewnętrznego,
- większość właścicieli rozpoczęła wdrażanie systemu HACCP, jednakże ich dokumentacja nadal jest niekompletna i wymaga poprawy,

W związku z powyższym skontrolowano 12 piekarni, w których przeprowadzono ogółem **19** kontroli, nałożono 4 mandaty karne na kwotę 600 zł, wydano **5** decyzji administracyjnych represyjnych (w tym **1** decyzje na przeprowadzenie skutecznych zabiegów DDD sprzętów i pomieszczeń w zakładzie) oraz na poprawę stanu technicznego. W 2021 r. w zakładach piekarniczych pobrano 2 próbki sanitarne, tj. zmiotki z podłogi oraz wytrzepekki z koszyczków do garowania pieczywa. W przedmiotowych próbkach nie stwierdzono obecności szkodników zbożowo-mącznych.

W rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli w 2021 r wpisanych było 89 gospodarstw rolnych zajmujących się produkcją pierwotną produktów pochodzenia roślinnego z dostawami bezpośrednimi, w tym w 85 na terenie powiatu.

W związku z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie porozumienia dotyczącego współdziałania organów urzędowej kontroli w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego, przeprowadzono **5** kontroli z udziałem przedstawicieli WIORIN w **5** gospodarstwach rolnych.

Podczas kontroli pobrano do badań laboratoryjnych w kierunku oznaczenia metali szkodliwych dla zdrowia **2** próbki truskawek, **1** próbkę pietruszki, **1** próbkę ziemniaków oraz **1** próbkę pomidorów. W ww. środkach spożywczych nie stwierdzono przekroczenia limitów metali szkodliwych dla zdrowia.

Ponadto przeprowadzono **4** kontroli w gospodarstwach rolnych bez udziału innych organów urzędowej kontroli w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej, podczas której pobrano do badań laboratoryjnych w kierunku skażeń promieniotwórczych **1** próbkę ziarna żyta, **1** próbkę pszenicy, **1** próbkę karpia świeżego oraz **1** próbkę paszy zielonej. W badanych próbkach oznaczane stężenia nie przekroczyły dopuszczalnej wartości izotopów cezu, a więc nie

zakwestionowano żadnej spośród ww. próbek. Do badań laboratoryjnych pobrano również **2** próbki pomidorów w kierunku pozostałości pestycydów.

Próbek nie zakwestionowano w badanym zakresie.

Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego i otwartego

Na terenie powiatu zlokalizowanych jest **372** zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego i zamkniętego.

W 2021 r. w zakładach żywienia zbiorowego przeprowadzono **110** kontroli sanitarnych w trakcie których nałożono **12** mandatów karnych na kwotę **2300 zł** oraz wydano **5** decyzji administracyjne represyjne nakazujące wykonanie zarządzeń.

W 2021 r. w zakładzie zbiorowych typu zamkniętego pobrano 1 próbkę posiłku obiadowego w kierunku kaloryczności oraz procentowego udziału energii z białka, tłuszczu i węglowodanów.

W danej grupie obiektów stwierdzono następujące nieprawidłowości :

- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, zamrażalniczych,
- brak higieny personelu przy przygotowaniu posiłków,
- brak bieżącej czystości w zakładach,
- brak bieżących zapisów wynikających z opracowanej dokumentacji HACCP,
- gotowe potrawy niezabezpieczone przed zanieczyszczeniem,
- przeterminowane środki spożywcze,
- częściowo zniszczony sprzęt, wyposażenie,
- brudne ściany i sufity
- zdemontowane umywalki, zlewy.

W jednym zakładzie małej gastronomii z salą bankietową na terenie powiatu stwierdzono brak przydatności do spożycia przez ludzi wody pobranej do badań z uwagi na zawartość bakterii z grupy coli oraz bakterii Escherichia. Próbki pobrano z indywidualnego ujęcia wody przy zakładzie.

W związku z powyższym wydano decyzję przerwania działalności w zakresie: produkcji i sprzedaży dań z wyrobu gotowego i produktów poddawanych obróbce termicznej z surówkami przygotowywanymi na miejscu oraz napojów gorących, chłodzących

i alkoholowych podawanych w naczyniach wielokrotnego użytku oraz organizowania przyjęć okolicznościowych z posiłkami dostarczonymi w ramach cateringu ze wskazanego punktu gastronomicznego, do czasu uzyskania wyników wody potwierdzających przydatność wody do spożycia przez ludzi z indywidualnego ujęcia zapewniającego dostarczanie wody do zakładu. Strona została ukarana mandatem karnym na kwotę 500 zł.

Miejsca obrotu żywnością, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, produktów kosmetycznych

Na terenie powiatu zlokalizowanych jest **665** zakładów obrotu żywnością, w których, przeprowadzono **109** kontroli, nałożono **16** mandatów karnych na kwotę **3300 zł** oraz wydano **6** decyzji administracyjnych represyjnych nakazujących usunięcie nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli.

W obiektach obrotu żywnością pobrano ogółem **23 próbki środków spożywczych**, które badano w niżej wymienionych kierunkach:

- zanieczyszczenia mikrobiologiczne – 10 próbek,
- metale szkodliwe dla zdrowia – 2 próbki,
- mikotoksyny – 3 próbki,
- zanieczyszczenia biologiczne – 2 próbki,
- pH, kwasowość – 4 próbki,
- pozostałości pestycydów – 2 próbki.

Spośród 23 próbek pobranych w miejscach obrotu żywnością na terenie powiatu gliwickiego zdyskwalifikowaniu uległa 1 próbka ze względu na zanieczyszczenia mikrobiologiczne.

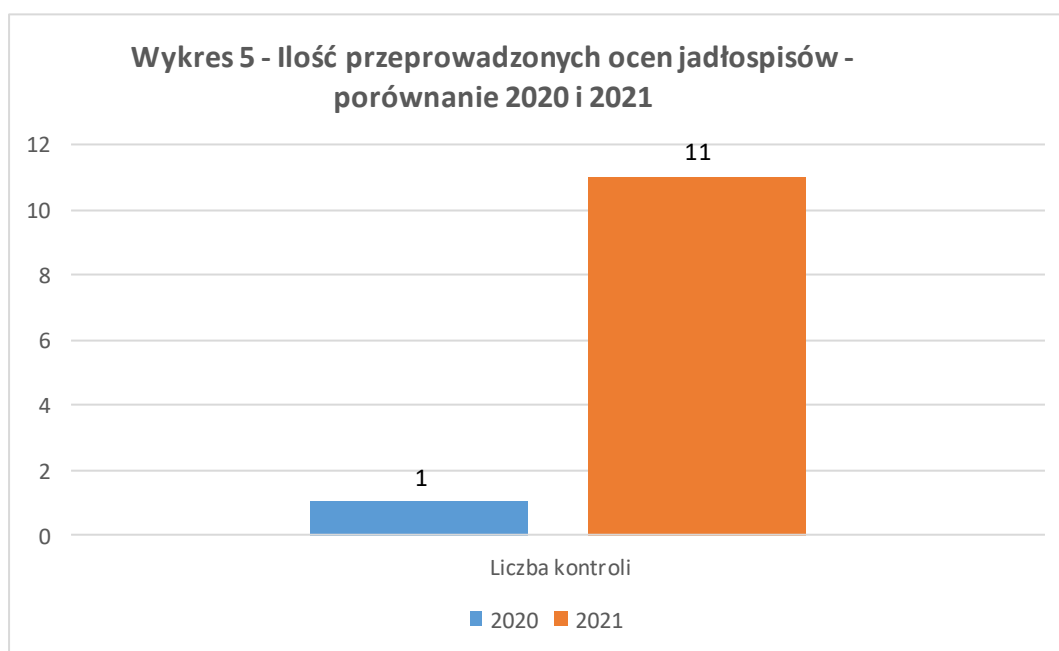
Na terenie miasta Pyskowice zlokalizowany jest 1 plac targowy przy ul. Strzelców Bytomskich, na którym usytuowanych jest 6 kiosków spożywcze, w tym 2 kioski sprzedaży mięsa i jego przetworów. W 2021 r. na terenie targowiska skontrolowano auto sklep, w którym przeprowadzono kontrolę interwencyjną. W obiekcie stwierdzono brak segregacji w urządzeniu chłodniczym przy przechowywaniu wędlin i mięsa, brak higieny przy sprzedaży (jedna waga), brak środków do dezynfekcji, brak czystości w związku z powyższym został nałożony na osobę odpowiedzialną mandat karny na kwotę 500 zł.

Na terenie miasta Knurowa zlokalizowany jest 1 plac targowy przy ul. Targowej na którym usytuowanych jest 7 kiosków spożywczych w tym 3 kioski sprzedaży mięsa i jego przetworów- wszystkie podłączone są do sieci wodociągowej i energetycznej

W 2021 roku skontrolowano 3 stragany, w których przeprowadzono 2 kontrole tematyczne w związku z akcją dotyczącą sprzedaży grzybów oraz 1 kontrolę interwencyjną. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Ocena sposobu żywienia

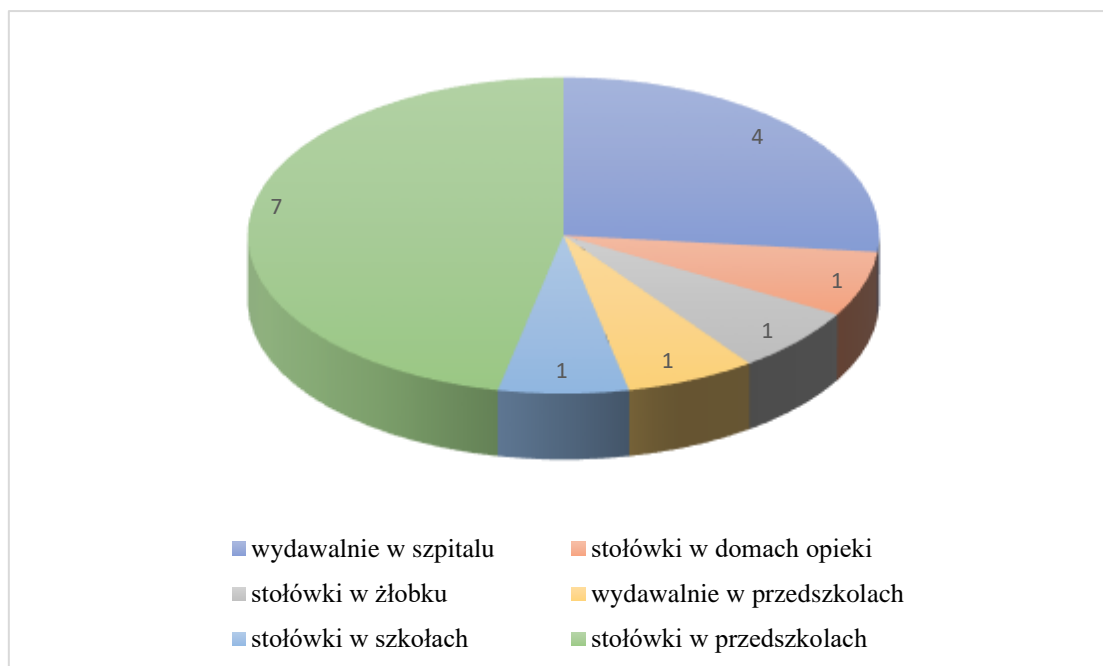
W 2021 roku na terenie powiatu przeprowadzono łącznie 11 ocen jadłospisów w 4 placówkach oświatowych, 1 żłobku, 2 szpitalach, 1 stołówce w domu opieki, spośród których 4 jadłospisy oceniono negatywnie (w 2020r. oceniono 1 jadłospis, oceniony pozytywnie).

W placówkach oświatowych na terenie powiatu gliwickiego posiłki sprawdzono pod kątem wytycznych Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1154). Zgodnie z załącznikiem nr 2 w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

W 3 jadłospisach posiłki zapewniły dzieciom przebywającym w placówkach oświatowych wyżywienie zgodne z wymaganiami dla danej grupy wiekowej wynikającymi z aktualnych norm żywienia dla populacji polskiej.

Wykres 6 - Ilość przeprowadzonych ocen jadłospisów na terenie powiatu z podziałem na grupy.

W pozostałych 2 ocenach jadłospisy stanowiły naruszenie ww. rozporządzenia i wykazały nieprawidłowości dotyczące:

- zbyt dużej ilości soli,
- zbyt małej ilości wapnia,
- przekroczenie dopuszczalnej ilości cukru w napojach ,
- braku porcji ryby 1 x w tygodniu,
- braku 2 porcji mleka lub produktów mlecznych,
- braku wystarczającej ilości warzyw i owoców.

W 2021 r. w ramach kontynuowanej akcji „Żywienie dzieci przebywających w żłobkach i klubach dziecięcych” dokonano oceny ilościowej i jakościowej jadłospisów.

W ramach bieżących kontroli przeprowadzono 1 ocenę jadłospisu dekadowego w stołówce w żłobku na terenie powiatu gliwickiego. W analizowanym jadłospisie nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących wartości energetycznej, zawartości białka, tłuszczu i węglowodanów. Jadłospis był prawidłowo zbilansowany. Procentowy udział energii pochodzącej z białka, tłuszczu i węglowodanów był prawidłowo rozłożony. Zawartość wapnia w posiłkach

była właściwa dla analizowanej grupy wiekowej dzieci (1-3 lat) i spełniała normy żywienia człowieka. Zawartość soli posiłkach również nie wykazała błędów.

Zgodnie z realizowanym „Programem oceny stanu żywienia pacjentów w szpitalach i zakładach opieki zdrowotnej w latach 2019 - 2021 r.” w 2021 r. pobrano do oceny 4 jadłospisy w 2 wydawalniach posiłków na terenie szpitali. W 1 jadłospisie wykazano nieprawidłowości dotyczące:

- zbyt dużej ilości soli w posiłkach,
- zbyt małych porcji warzyw i owoców,
- zbyt małej ilości energii w posiłkach poniżej 1800 kcal.

W przeprowadzonych 2 ocenach sprawdzających oprócz jadłospisu dekadowego z diety podstawowej pobrano 1 próbkę posiłku obiadowego. Wartość energetyczna posiłku obiadowego wyniosła 698 kcal i zapewniła 35% energii z całodziennej racji pokarmowej. W jadłospisie dekadowym uwzględniono odpowiednią ilość warzyw. Spełniono zalecenia pod względem wartości energetycznej. W posiłkach podano odpowiednią ilość białka, tłuszczu i węglowodanów. W posiłkach prawidłowo zbilansowano energię pochodzącą z białek, tłuszczu i węglowodanów.

W 2021r przeprowadzono znacznie więcej ocen jadłospisów z zakładów na terenie powiatu (11) w stosunku do poprzedniego 2020 r (1), z tego względu stwierdzono też większy odsetek tj. 36% jadłospisów, w których stwierdzono nieprawidłowości. W związku z powyższym ocena jadłospisów nadal będzie kontynuowana w 2022 r.

Import

PSSE w Gliwicach na mocy ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia w ramach granicznej kontroli sprawuje nadzór nad eksportem i importem środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pochodzących z importu z krajów trzecich.

W wyznaczonych miejscach, na terenie Urzędu Celnego w Gliwicach oraz w magazynach importerów i eksporterów przeprowadzono przy współudziale funkcjonariuszy Urzędu Celnego, przedstawicieli agencji celnych, importerów lub eksporterów przeprowadzane są kontrole

przywożonych z zagranicy (lub wywożonych za granicę) produktów spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W związku z prowadzeniem granicznego nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w roku 2021 wykonano **494** kontroli (w 2020 r. było **479**, a w 2019 r. było **511**), w tym **135** kontroli na środkach transportu. Skontrolowano **446** partii środków spożywczych, **48** partii materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Wydaną łącznie **494** świadectw spełnienia wymagań towarów przekraczających granicę. W ramach granicznych kontroli dokonano oceny **274** produktów przywiezionych z zagranicy (importu) i **220** produktów wywożonych za granicę (eksportu).

Tabela nr 5

Ilość przeprowadzonych kontroli towarów importowanych z podziałem na kategorie artykułów.

	Suma kontroli	Żywność	Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością
Ilość kontroli granicznych	494	446	48

Na terenie powiatu gliwickiego (w Pyskowicach) funkcjonuje dwóch dużych importerów żywności tj. magazyny hurtowe. W roku 2021 przeprowadzono w tych miejscach **59** kontrole graniczne towarów importowanych z krajów trzecich.

Interwencje

Do HŻŻiPU w 2021 r. ogółem zgłoszono **204** interwencje:

- 7 nie rozpatrzono z uwagi na brak możliwości tj. obiekt został zlikwidowany lub np. nie stwierdzono prowadzenia działalności we wskazanym miejscu,
- 3 przekazano innym służbom kontrolnym tj. Policji, Inspekcji Weterynaryjnej.

Z 194 rozpatrzonych interwencji **36** dotyczyło obiektów zlokalizowanych na terenie powiatu, z czego 15 uznano za uzasadnione,

(w 2020 roku było 33 interwencji na terenie powiatu, z czego 15 potwierdzonych).

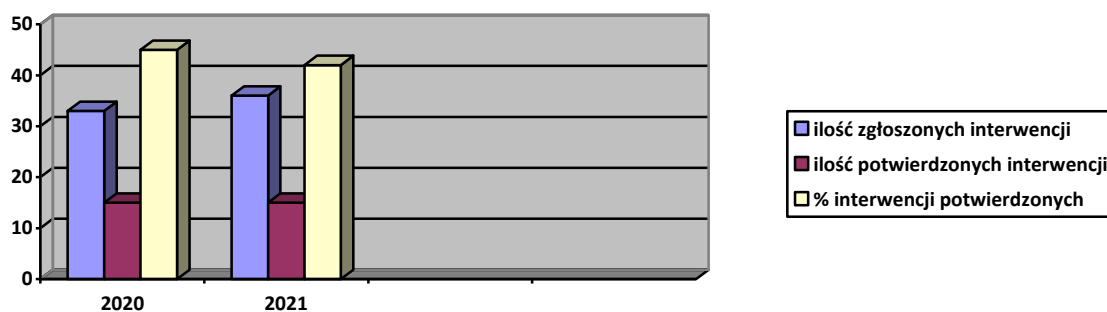
Interwencje zgłaszane do Sekcji HŻŻiPU w 2021 r. dotyczyły głównie:

- wprowadzania do obrotu przeterminowanych środków spożywczych,
- niehigienicznej sprzedaży środków spożywczych,
- niewłaściwego stanu higieniczno - sanitarnego pomieszczeń zakładu,
- sprzedaży środków spożywczych niewłaściwej jakości w tym mięsa i wędlin o nieprawidłowych cechach organoleptycznych tj. nieświeży zapach oraz nietypowa konsystencja,
- brudne wózki i koszyki dla klientów,
- obecność owadów i gryzoni w obiekcie.

W ramach interwencji przeprowadzono ogółem 203 kontrole (w tym 36 na terenie powiatu) nałożono 73 mandaty karne na kwotę 16200 zł (w tym na terenie powiatu 17 mandatów na kwotę 4000 zł). Ogółem w ramach kontroli interwencyjnych wydano 16 decyzji administracyjnych w tym 7 decyzji o nieprzydatności środka spożywczego dla żywienia ludzi oraz 2 decyzje przerwania działalności.

Ponadto wydano **1 karę pieniężną na 6300 zł.** za nieprawidłową dokumentację i oznakowanie dotyczące produktów kosmetycznych wprowadzanych do obrotu przez podmiot zlokalizowany na terenie powiatu.

Wykres 7 - Porównanie ilości potwierdzonych interwencji w latach 2021 i 2022

Na podstawie powyższych danych należy stwierdzić, że ilość interwencji potwierdzonych w stosunku do roku 2020 zmniejszyła się o 3%.

Wnioski

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów żywnościowych, jak wykazuje wynikowość (ilość nałożonych mandatów i decyzji w stosunku do ilości kontroli) uległ pogorszeniu w stosunku do 2020r. Ilości interwencji uznanych za uzasadnione w porównaniu z poprzednim rokiem minimalnie się zmniejszyła mimo odnotowanej większej ilości zgłoszonych interwencji.

W zakresie bezpieczeństwa żywności w 2021 r. stwierdzono wyższy odsetek próbek kwestionowanych w stosunku do roku ubiegłego, co potwierdza fakt ilości otrzymywanych powiadomień sytemu RASFF, w 2020r. otrzymano 105, natomiast w roku 2021r.- 130.

Stwierdzono również większy odsetek tj. 36% jadłospisów ocenionych negatywnie w porównaniu do 2020r.

Analiza chorób zakaźnych dla powiatu gliwickiego za rok 2021

W związku z wprowadzeniem od 20.03.2020 r. stanu epidemii PPIS poza działaniami statutowymi otrzymał nowe zadania, uprawnienia i obowiązki ukierunkowane na zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie wirusa SARS-CoV-2. W 2021 r pracownicy byli głównie zaangażowani w działania epidemiczne związane z walką z wirusem SARS-CoV-2. Podejmowano działania edukacyjne, promocyjne, przeciwepidemiczne prowadzące do zmniejszenia zakażeń na nadzorowanym terenie. Priorytetem działań było dbanie o dobro społeczeństwa, by zapewnić szeroko rozumiane bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców. Przy zwalczaniu epidemii aktywnie współpracowano z wieloma instytucjami m.in. Urzędami Miasta i Starostwem Powiatowym, Państwową Inspekcją Weterynaryjną, Komendami Policji, Ośrodkami Pomocy Społecznej i Samorządami Terytorialnymi.

Do codziennych obowiązków pracowników doszło wiele nowych związanych z ograniczeniami rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2.

Podejmowano następujące działania;

- przeprowadzano wywiady epidemiologiczne i kontrole w zakresie bezpieczeństwa przeciwepidemicznego związane z przestrzeganiem określonych ograniczeń zakazów i nakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii
- udzielano licznych informacji/przekazywanie wytycznych
- współorganizowano badania przesiewowe.

Pracownicy PSSE przeprowadzali wywiady epidemiologiczne z osobami zakażonymi koronawirusem i nakładali obowiązki kwarantanny na osoby z ich otoczenia celem ograniczenia emisji wirusa. Podejmowane działania polegały głównie na przeprowadzeniu wywiadu i objęciu nadzorem epidemiologicznym chorego na COVID-19, osób ze styczności oraz współzamieszkujących, zleceniach wykonania wymazów, prowadzeniu rejestrów osób zakażonych, chorych i poddanych obowiązkowi kwarantanny. Pracownicy zajmowali się także wszelakimi działaniami administracyjnymi związanymi z nakładanymi kwarantannami.

Wszystkie osoby, u których stwierdzono zakażenie SARS-CoV-2 lub chore na COVID-19 podlegały izolacji w warunkach domowych lub hospitalizacji. Opiekę nad pacjentami skierowanymi do izolacji domowej sprawowali lekarze podstawowej opieki zdrowotnej, którzy zostali uprawnieni do przedłużenia okresu izolacji.

PPIS w Gliwicach wystawiał skierowania do izolatorium osobom, u których zdiagnozowano COVID-19, niewymagającym hospitalizacji - którzy z różnych względów - nie mogą albo nie powinni odbywać izolacji w warunkach domowych. W tym przypadku opiekę nad pacjentem sprawował personel izolatorium.

Powyższe działania realizowane były za pomocą systemów teleinformatycznych EWP oraz SEPIS.

Od marca 2020 r dane osób zakażonych/chorych na COVID-19 oraz osób przebywających w kwarantannie są wprowadzane do ogólnopolskiego systemu teleinformatycznego EWP.

System EWP umożliwia:

- ewidencję osób objętych kwarantanną w związku z wjazdem do Polski oraz osób skierowanych do izolacji i hospitalizacji;
- wystawianie zleceń na testy w kierunku wirusa SARS-CoV-2
- udostępnianie zleceń organom pis celem wysłania do pacjenta tzw. karetki wymazowej oraz Mobilnym Punktem Pobrań;
- udostępnianie wykazu medycznych laboratoriów diagnostycznych wykonujących testy i przekazywanie im zleceń do realizacji testu i wpisania wyniku;
- udostępnianie wyników testów podmiotom zlecającym, w tym organom PIS i lekarzom
- prezentowanie pacjentom na IKP wyników testów oraz objęcia izolacją, w tym jej długości, z możliwością wygenerowania dokumentu potwierdzającego ww. status;
- udostępnianie danych podmiotom uprawnionym do dostępu do informacji gromadzonych w EWP.

Jednocześnie został wprowadzony System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (dalej: SEPIS), służący do przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych, prowadzenia dochodzenia epidemiologicznego w tym nakładania kwarantann, rejestrowania ognisk epidemicznych, niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz obsługi zgłoszeń osób zgłaszających się telefonicznie poprzez infolinię lub drogą elektroniczną. Dzięki temu możliwe stało się szybsze i sprawniejsze załatwianie spraw związanych z COVID-19 oraz przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych. System SEPIS jest połączony z ogólnopolskim systemem teleinformatycznym EWP, co pozwala na weryfikację osób zakażonych, będących w kwarantannie oraz weryfikację statusu zaszczepienia. Dane wprowadzane i aktualizowane w systemie EWP stanowią wsparcie działań nie tylko dla organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej,

ale także innych podmiotów publicznych pełniących nadzór nad chorobami zakaźnymi, w zakresie zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania epidemii COVID-19.

Jednym ze skutków epidemii była zmniejszona liczba zachorowań na wszystkie inne choroby zakaźne podlegające zgłoszeniu do nadzoru epidemiologicznego. Tym samym ogólna sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych innych niż COVID-19 jest trudna do rzetelnej analizy, z uwagi na to, iż działania zarówno inspekcji sanitarnej jak i służby zdrowia głównie związane były ze zwalczaniem epidemii COVID-19. Ponadto wprowadzenie zakazów, nakazów, ograniczeń zmniejszyło możliwość kontaktów społecznych, co również mogło przełożyć się na zmniejszenie rozprzestrzeniania się innych chorób zakaźnych w populacji.

W 2021 r. w powiecie gliwickim odnotowano **10498** potwierdzonych przypadków zakażenia SARS-CoV-2 w 2020 r. odnotowano **4371** potwierdzonych przypadków. Hospitalizacji w oddziałach zakaźnych lub jednoimiennych wymagały **174** osoby, w 2020 r. hospitalizowano 91 osób.

Ogółem na terenie działalności PPIS w Gliwicach ponad 2-krotnie wzrosła liczba zgonów z powodu zakażenia SARS CoV-2. W 2021 r odnotowano 678 zgonów, w 2020 r. zarejestrowano 259 zgonów. Najwięcej zgonów odnotowano u osób po 60 r.ż., większość osób cierpiała na przewlekłe choroby współistniejące w tym choroby układu krążenia, choroby metaboliczne, choroby nowotworowe.

W ramach prowadzonych działań pracownicy PSSE w Gliwicach z udziałem przedstawicieli Policji wizytowali również podmioty gospodarcze działające w galeriach handlowych w zakresie przestrzegania obostrzeń, nakazów i zakazów tj. limitu osób przypadających na powierzchnię obiektu, zapewnienia i stosowania środków do dezynfekcji rąk i powierzchni, przestrzegania obowiązku zakrywania ust i nosa, umieszczania czytelnych informacji odnośnie postępowania w okresie epidemii.

Pracownicy PSSE w Gliwicach ogółem przeprowadzili 4334 wizji.

W związku z trwającą pandemią COVID-19 na terenie powiatu gliwickiego odnotowano 37 ognisk epidemicznych wywołanych wirusem SARS-CoV-2. W związku z powyższym PPIS w Gliwicach przeprowadzał dochodzenie epidemiologiczne mające na celu, ustalenie liczby osób narażonych na zakażenie oraz trybu postępowania celem przecięcia dróg szerzenia się zakażenia.

Odnotowano:

- 12 ognisk epidemicznych wywołane wirusem SARS-CoV-2 na terenie 2 szpitali. Ogniska wystąpiły w 11 oddziałach szpitalnych. Ogółem w wyniku zakażenia szpitalnego wyniki dodatnie w kierunku SARS-CoV-2 uzyskano od 208 osób, w tym 179 pacjentów hospitalizowanych w związku z innymi jednostkami chorobowymi oraz 29 osób z personelu medycznego.
- 6 ognisk epidemicznych wywołanych wirusem SARS-CoV-2, w placówkach oświatowych. Osoby dodatkowo poddane były izolacji w warunkach domowych. Ogółem na terenie powiatu gliwickiego w ogniskach epidemicznych w placówkach oświatowych badaniami wirusologicznymi potwierdzono 27 zakażeń/zachorowań na COVID-19, 284 osób poddano kwarantannie, 239 osobom zalecono nadzór epidemiologiczny.
- 2 ogniska w zakładach pracy, w których zakażenie zostało potwierdzone u 23 osób.
- 2 ogniska w placówkach tj. DPS, w których ogółem zakażonych było 11 osób, nadzór epidemiologiczny zalecono 379 osobom.

W ramach współpracy pomiędzy Inspekcją Sanitarną a Inspekcją Weterynaryjną w przypadku wystąpienia lub podejrzenia COVID-19 u ludzi zawodowo opiekujących się zwierzętami takimi jak pracownicy gospodarstw rolnych, gospodarstw handlowych, pracowników ogrodów zoologicznych zobowiązano PPIS w Gliwicach do przekazywania właściwemu Powiatowemu Inspektorowi Weterynaryjnemu wymaganych informacji dotyczących transmisji zakażenia z człowieka na zwierzęta. W zakresie relacji człowiek-zwierzę istotne jest zachowanie szczególnych środków ostrożności celem zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego.

Systematyczna analiza zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne umożliwia wdrożenie działań przeciwepidemicznych i zwiększenie zdrowotnego bezpieczeństwa mieszkańców.

W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba przeprowadzonych wywiadów uległa wzrostowi o ponad 120%. W 2021 r ogółem przeprowadzono 91132 wywiadów epidemiologicznych, w 2020r przeprowadzono 41076 wywiadów epidemiologicznych. Na terenie działalności PPIS w Gliwicach odnotowano 692 zgony z czego 98% stanowiły zgony z powodu zakażenia SARS –CoV-2 ponadto odnotowano zgony z powodu zakażenia *Clostridium difficile*, oraz zachorowania na gruźlicę.

W 2020 r odnotowano 274 zgony z czego 85% stanowiły zgony z powodu zakażenia SARS-CoV-2.

Na terenie powiatu gliwickiego stale prowadzony jest aktywny nadzór nad ostrymi porażeniami wiotkimi, które są poddawane diagnostyce wirusologicznej dla celów nadzoru epidemiologicznego

oraz w celu eradykacji wirusa polio. Nadzór polega na telefonicznym, cotygodniowym kontakcie z oddziałami neurologii ze szczególnym uwzględnieniem oddziałów neurologii dziecięcej a w przypadku podejrzenia zachorowania pobierania i przesyłania do badań laboratoryjnych do NIZP-PZH próbek kału. Od lat nie odnotowano przypadku zachorowania na OPW.

Na poprawę zgłaszalności chorób zakaźnych niewątpliwie ma wpływ porozumienie ramowe zawarte pomiędzy Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym i Narodowym Funduszem Zdrowia (dalej: NFZ).

PPIS w Gliwicach co kwartał otrzymuje informacje, dotyczące liczby chorób zakaźnych zgłaszanych przez zakłady opieki zdrowotnej do NFZ. Powyższe dane są wnikliwie analizowane i porównywane z liczbą chorób zakaźnych zgłaszanych przez poszczególne zakłady opieki zdrowotnej do PSSE w Gliwicach.

W związku z powyższym, do kierowników poszczególnych zakładów opieki zdrowotnej w których stwierdzono niezgodności w liczbie chorób zakaźnych zgłoszonych do NFZ i PSSE w Gliwicach, wnioskuje się o sprostowanie powstałych nieścisłości.

W związku z zagrożeniem dla zdrowia publicznego związanym ze stosowaniem nowych narkotyków tzw. dopalaczy PPIS w Gliwicach sprawuje bieżący nadzór nad zatruciami środkami zastępczymi. Na podstawie informacji przekazywanych z placówek służby zdrowia sporządzane są dwutygodniowe raporty o zatruciach, hospitalizacjach oraz zgonach spowodowanych środkami zastępczymi co pozwala na monitorowanie i możliwość szybkiego reagowania na wzrost liczby przypadków zatruc środkami zastępczymi. Przedmiotowe informacje są również wprowadzane do ogólnopolskiego Sytemu Monitorowania Informacji o Dopalaczach.

Na terenie powiatu gliwickiego w 2021 r odnotowano 2 przypadki zatruc środkami zastępczymi.

Podsumowując

Z grupy chorób zakaźnych objętych w Polsce zgłaszaniem należy przede wszystkim zwrócić uwagę na sytuację epidemiologiczną chorób podlegających szczepieniom ochronnym w tym przeciwko COVID-19, a także chorób przenoszonych poprzez naruszenie ciągłości tkanek.

Ustabilizowanie sytuacji epidemiologicznej może być osiągnięte w przyszłości pod warunkiem:

- kontynuowania szczepień ochronnych
- realizacji programu eradykacji poliomyelitis i eliminacji odry
- zwrócenia uwagi na wczesne wykrywanie chorych i zakażonych, ich zgłaszanie i rejestracje umożliwiające szybkie podjęcie postępowania leczniczego i przeciw

epidemicznego – zwłaszcza dotyczy to chorób rzadko występujących lub tych, które mogą być zawleczone do Polski

- zwiększenie dostępu do badań diagnostycznych – określenie czynnika etiologicznego choroby, która ma wpływ nie tylko na postępowanie terapeutyczne, ale także na profilaktykę przeciwepidemiczną.

Tab.1. Liczba zachorowań oraz zapadalność na choroby zakaźne w 2021 r. i 2020 r. w powiecie gliwickim

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w 2021r	Liczba zachorowań 2020r
Grypa	16455	12296
Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	56	44
Bakteryjne zakażenia jelitowe	58	63
WZW C	3	0
Płonica	24	14
Gruźlica		13
Salmonellozy – zatrucia pokarmowe i zakażenia pozajelitowe	23	12
Inne Neuroinfekcje	1	2
Różyczka	0	1
Ich wywołane przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	4	1
Ich wywołane przez <i>Neisseria meningitidis</i>	0	1
WZW A	1	0
WZW B	5	2
Krztusiec	0	0
Świnka	0	1

Odra	0	0
Borelioza	17	11
<i>Streptococcus pyogenes</i>	16	19
Wirusowe zakażenia jelitowe	57	17
Ospa wietrzna	265	206

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie poszczególnych chorób zakaźnych

ZATRUCIA I ZAKAŻENIA POKARMOWE

Zatrucia i zakażenia pokarmowe stanowią ważny wskaźnik stanu higieny żywności, zarówno jeśli chodzi o jej przygotowanie, transport, składowanie, jak i higienę przyrządzania i spożywania potraw. Mimo poprawy w tym zakresie obserwowanej w ostatnich latach nadal zatrucia i zakażenia pokarmowe stanowią poważny problem zdrowia publicznego.

Dominują tutaj zatrucia pokarmowe i zakażenia żołądkowo – jelitowe oraz biegunki w tym wirusowe, bakteryjne i nie określone o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

W związku z powyższym ok. 30% wszystkich zatruc i zakażeń pokarmowych stanowią bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile*.

BIEGUNKI I ZAPALENIE ŻOŁĄDKOWO-JELITOWE O PRAWDOPODOBNIENIE ZAKAŻNYM POCHODZENIU

Biegunka, w szczególności u dzieci, może powodować poważne konsekwencje zdrowotne - odwodnienie organizmu i zaburzenia metaboliczne.

W **2021r** zarejestrowano **56** zachorowań, w tym **19** dzieci do lat dwóch. Spośród ogółu chorych hospitalizowano **8** osób, w tym **4** dzieci do dwóch lat.

W **2020r** odnotowano **44** przypadki, w tym **8** u dzieci do lat dwóch. Spośród ogółu zachorowań hospitalizowano 11 osób, w tym 5 dzieci do dwóch lat.

Na ogół zachorowania mają łagodny przebieg o czym świadczy niewielki odsetek hospitalizacji, w związku z tym chorzy leczeni są ambulatoryjnie, a badania diagnostyczne nie są wykonywane.

WIRUSOWE I INNE OKREŚLONE ZAKAŻENIA JELITOWE

Wirusowe zakażenia jelitowe w okresie niemowlęcym i wczesnodziecięcym objawiające się najczęściej w postaci ostrej biegunki, stanowią poważny problem epidemiologiczny i terapeutyczny. Głównym czynnikiem etiologicznym wirusowych infekcji jelitowych są zakażenia rotawirusowe. Rotawirusy zakażają głównie dzieci przed 5 rokiem życia nawet w krajach rozwiniętych, gdzie poziom higieny jest relatywnie wysoki. Infekcje rotawirusowe stanowią nie tylko poważny problem zdrowotny, ale również społeczno-ekonomiczny. Ze względu na wysoką zapadalność koszty leczenia są wysokie, a choroba dziecka to nie tylko koszty medyczne, ale również absencja rodzica w pracy. Do rozwiązania problemu infekcji rotawirusowych mogłoby przyczynić się szersze stosowanie szczepień zalecanych przeciwko rotawirusom. W 2021 r przeciwko rotawirusom zaszczepiono **555** dzieci.

W **2021r** odnotowano **57** zachorowań na wirusowe zakażenie jelitowe, w tym 25 dzieci do lat dwóch. Hospitalizowano 53 osób, w tym 23 dzieci do lat dwóch.

W **2020r** zarejestrowano **17** przypadków wirusowego zakażenia jelitowego, w tym 8 dzieci do lat dwóch. Hospitalizowano 14 chorych, w tym 6 dzieci do lat dwóch.

W **2021r** zarejestrowano **17** zachorowań wywołanych przez rotawirusy, **30** zachorowań przez norowirusy, **10** zachorowań sklasyfikowano jako wirusowe zakażenia jelitowe inne określone i nieokreślone. Na wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy zachorowały dzieci, które nie były szczepione przeciwko rotawirusom. Zachorowania na zakażenia wirusowe nieokreślone wystąpiły głównie u osób leczonych ambulatoryjnie, u których nie wykonano badań diagnostycznych, a rozpoznanie postawiono na podstawie objawów klinicznych.

Zachorowania wywołane przez norowirusy stanowią 52% wszystkich zachorowań i są najczęstszym powodem hospitalizacji. Nie odnotowano zachorowań u osób dorosłych.

SALMONELLOZY

Salmonellozy są nadal najczęściej rejestrowaną jednostką chorobową wśród chorób bakteryjnych przebiegających z niezłym żołądkowo-jelitowym. Najczęstszym źródłem zakażeń pałeczkami *Salmonella* były skażone jaja i produkty je zawierające, mięso drobiowe, wołowe. Głównym powodem występowania chorobotwórczych drobnoustrojów w spożywanej żywności była nieodpowiednia obróbka termiczna, brak dbałości o higienę przygotowania potraw, niewłaściwe warunki przechowywania żywności, w tym nieprzestrzegania warunków chłodzenia.

W **2021 r.** odnotowano **23** przypadki zatrucia pokarmowego wywołane przez pałeczki *Salmonella*. Hospitalizowano 14 osób. Najwięcej zachorowań odnotowano w Knurowie.

W **2020 r.** zarejestrowano **12** zachorowań na salmonellozę. Hospitalizowano 8 osób.

Nadzorem epidemiologicznym objęto 66 osób ze styczności z chorymi. W zleconych badaniach w kierunku nosicielstwa pałeczek *Salmonella* wykryto 4 bezobjawowych nosicieli.

Zachorowało 12 mężczyzn i 11 kobiet. Podobnie jak w latach ubiegłych najczęstszym czynnikiem etiologicznym była *Salmonella* z gr. *D enteritidis*. Zachorowania wystąpiły w środowiskach rodzinno – domowych.

Przyczynami zachorowań były zaniedbania higieny i błędy związane z niewłaściwym przechowywaniem gotowych potraw, błędy technologiczne w przygotowywaniu posiłków i niepoddawaniu żywności odpowiedniej obróbce termicznej, a także nie przestrzeganie wymogów sanitarno- higienicznych. Nie odnotowano ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych.

BAKTERYJNE ZAKAŻENIA JELITOWE

W **2021 r.** odnotowano ogółem odnotowano **58** zachorowań na bakteryjne zakażenia jelitowe, w tym 57 zachorowań wywołanych przez *Clostridium difficile*. Hospitalizacji podano 57 osób. Kolonizacja *Clostridium difficile* jest szczególnie częsta w warunkach szpitalnych. Najwięcej zachorowań odnotowano w mieście Knurów.

W **2020 r.** zarejestrowano **63** bakteryjnych zakażeń pokarmowych. Ogółem hospitalizowano 60 osób.

Podeszły wiek chorego jest najważniejszym czynnikiem rozwoju objawowego zakażenia a także ciężkiego i powikłanego przebiegu choroby. Zakażenia najczęściej występują u chorych, leczonych przeciwbakteryjnie lub przeciwnowotworowo w ciągu 8 tygodni

poprzedzających wystąpienie objawów. Ponadto istotnymi czynnikami są: czas trwania leczenia szpitalnego oraz kontakt z innymi osobami zakażonymi *Clostridium difficile* w przebiegu hospitalizacji, antybiotykoterapia. Zachorowania wystąpiły wśród osób dorosłych najczęściej po 60 roku życia.

WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY

Ważny problem zdrowia publicznego stanowią wirusowe zapalenia wątroby.

Ze względu na przewlekły charakter tych zakażeń liczba osób zakażonych wirusami zapalenia wątroby stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego oraz narastający problem związany z leczeniem ciężkich powikłań.

Spośród nich najpoważniejszy problem epidemiologiczny stanowi WZW typu C przeciw, któremu nie ma skutecznej szczepionki.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B

W **2021 r.** zarejestrowano **5** przypadków, chorzy nie wymagali leczenia szpitalnego.

W **2020 r.** odnotowano **2** zachorowania. Żadna osoba nie wymagała hospitalizacji.

Zachorowali mężczyźni w wieku 30-65 lat. Nie odnotowano zachorowań wśród dzieci, co jest efektem wprowadzonych obowiązkowych szczepień ochronnych przeciwko WZW typu B.

U wszystkich osób zakażenie przebiegało bezobjawowo i wykryte w czasie badań kontrolnych.

Nie udało się ustalić czasu i okoliczności zakażenia. Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika, iż, dominującą drogą zakażenia były procedury medyczne związane z naruszeniem ciągłości tkanek.

Nie odnotowano zachorowań ostrych.

Wpływ na zapadalność na WZW B ma przede wszystkim wprowadzenie do Programu Szczepień Ochronnych obowiązkowych szczepień przeciwko WZW typu B.

Ze względu na wzrost liczby zachorowań nabywanych drogą pozamedyczną i styl życia uzasadnionym jest również zalecanie szczepień ochronnych osobom nieszczepionym

Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W **2021 r.** odnotowano **3** przypadki. Zachorowało 3 mężczyzn. Zachorowania przebiegały bezobjawowo. Chorzy korzystali z usług medycznych jak i nie medycznych np. wykonywanie tatuaży.

W **2020 r.** nie odnotowano żadnych zachorowań.

Z uwagi na brak metod zapobiegania zakażeniom HCV w drodze szczepień ochronnych, szerzeniu się zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C można zapobiec jedynie w drodze działań nieswoistych, polegających na wdrożeniu i utrzymaniu wysokich standardów higieniczno-sanitarnych wykonywania świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedyicznym przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek.

WZW typu C pozostaje poważnym problemem zdrowia publicznego, dlatego konieczne jest dalsze usprawnianie działań profilaktycznych, edukacyjnych zmierzających do poprawy bezpieczeństwa procedur medycznych i równoległe do poprawy wykrywania wcześniej nabytych zakażeń.

Wirusowe zapalenie wątroby typu A

W **2021 r.** odnotowano **1** zachorowanie na WZW typu A.

W **2020 r.** nie zarejestrowano zachorowań na WZW typu A.

Zachorowała 37-letnia kobieta, nie szczepiona p/ WZW A. Kobieta przed zachorowaniem przebywała na urlopie w Egipcie. U chorej wystąpiły objawy żółtaczki, złego samopoczucia, osłabienia. Chora nie wymagała leczenia szpitalnego.

NEUROINFEKCJE i CHOROBY INWAZYJNE

Zakażenia ośrodkowego układu nerwowego stanowią istotny problem współczesnej medycyny. Zapalenia opon i mózgu, szczególnie bakteryjne, są chorobami często zagrażającymi życiu i wiążą się z licznymi powikłaniami i następstwami pochorobowymi. Wczesna diagnostyka i tym samym prawidłowe leczenie farmakologiczne ma kluczowe znaczenie dla dalszych losów chorego.

W **2021 r.** zarejestrowano **1** zachorowanie na zapalenie opon mózgowych o nie ustalonej etiologii. Zachorowała 6-letnia dziewczynka, zamieszkała na terenie gminy Wielowieś. Dziewczynkę z gorączką, bólem głowy, wymiotami oraz objawami infekcji górnych dróg oddechowych hospitalizowano w oddziale pediatrycznym. Dziewczynę w stanie ogólnym dobry po niemal miesięcznej hospitalizacji wypisano do domu

W **2020 r.** odnotowano **4** zachorowania na zapalenie opon mózgowo rdzeniowych i mózgu, w tym **2** zachorowania o etiologii bakteryjnej, **1** zachorowanie o etiologii wirusowej i **1** zachorowanie o nie ustalonej etiologii.

Inwazyjna Choroba Pneumokokowa

W 2021 r. odnotowano 4 zachorowania na inwazyjną chorobę pneumokokową, w tym 2 zachorowania na posocznice, 1 zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych 1 zachorowanie na zapalenie płuc.

W 2020 r zarejestrowano 1 zachorowanie na posocznicę pneumokokową.

Na posocznicę pneumokokową zachorowało dwóch mężczyzn 57-letni i 67-letni zamieszkałych na terenie gminy Wielowieś i Knurów. Chorzy zostali przyjęci z gorączką trudnościami w oddychaniu do szpitala miejskiego.

Na pneumokokowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych zachorowała 58-letnia kobieta zamieszkałą w Knurowie. Chora w stanie zamroczenia, objawami oponowymi została hospitalizowana w szpitalu specjalistycznym w oddziale neurologicznym. Po ponad 40-dniowej hospitalizacji chora została wypisana do domu z następstwami pochorobowymi tj. niedowładem kończyn dolnych.

Na pneumokokowe zapalenie płuc zachorował 54-letni mężczyzna zamieszkały w Pyskowicach. Chory z gorączką, osłabieniem i trudnością w oddychaniu został hospitalizowany w oddziale neurologii szpitala miejskiego.

Inwazyjna Choroba Meningokokową

W 2021 r. nie odnotowano zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową.

W 2020 r. odnotowano 1 zachorowanie.

Spośród zarejestrowanych chorób inwazyjnych w **2021** zarejestrowano **16** przypadków zachorowań na różę. Miały przebieg łagodny, nikt nie wymagał leczenia szpitalnego.

Wszystkie zachorowania zostały rozpoznane jedynie na podstawie objawów klinicznych bez potwierdzenia laboratoryjnego.

W **2020 r.** odnotowano **19** przypadków choroby wywołanej przez *Streptococcus pyogenes*.

CHOROBA z LYME

Borelioza stała się chorobą ogólnopolską. Jest odzwierzęcą wieloukładową chorobą zakaźną przenoszona przez kleszcze. W Polsce zakażenia szerzą się w obszarach do tej pory nieendemicznych. Symptomatologia boreliozy jest zróżnicowana, dlatego istotnym czynnikiem mającym wpływ na rozpoznawalność boreliozy jest diagnostyka laboratoryjna. Przeciwko boreliozie nie ma szczepionki, co potęguje problem i skutecznie uniemożliwia szybkie jego opanowanie.

W **2021 r.** odnotowano **17** przypadków boreliozy, nikt nie wymagał hospitalizacji.

Wszystkie osoby chore były poddane antybiotykoterapii. Zachorowało 11 kobiet i 6 mężczyzn. Najwięcej zachorowań odnotowano w gminie Toszek.

Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika, iż częstym terenem ekspozycji są ogródki przydomowe, parki miejskie i alejki spacerowe. Najwięcej zachorowań odnotowano wśród rencistów i emerytów, co jest związane częstszym przebywaniem na terenach zielonych.

Najwięcej ukąszeń przez kleszcze dochodzi w miesiącach wiosennych i letnich. Wszystkie osoby chore poddane były antybiotykoterapii.

Przyczyn zachorowalności należy upatrywać m.in. w stale zmieniającym się zasięgu geograficznym bytowania kleszczy, wydłużaniu okresu ich żerowania, zmianach klimatu, zmianach ekonomicznych i społecznych w otoczeniu ludzi. Istotną rolę odgrywają także migrujące zwierzęta przenoszące zakażone kleszcze.

Duża wilgotność występująca w miesiącach wiosennych i wysokie temperatury zimą niedostatecznie przetrzebiamą populację zakażonych kleszczy, co również może przyczynić się do wzrostu liczby zachorowań na boreliozę. Groźnymi dla ludzi są również nimfy, które również przenoszą krętki wywołujące boreliozę, a które nie są zauważalne gołym okiem.

W 2020 r. zarejestrowano **11 przypadków** zachorowań na boreliozę.

GRUŻLICA

Gruźlica jest chorobą zakaźną, wielonarządową atakującą wszystkie narządy i tkanki ze szczególną predyspozycją do układu oddechowego.

Pomimo obowiązywania przepisów prawnych nakładających na osoby chore na gruźlicę obowiązek leczenia oraz obowiązek leczenia szpitalnego chorych na gruźlicę prątkującą istnieje poważny problem, jakim jest przerwanie przez chorego kontynuacji leczenia ambulatoryjnego po leczeniu szpitalnym.

Osoby, które przerwały leczenie stanowią poważne zagrożenie dla otoczenia, co tym samym prowadzi do lekooporności, która utrudnia leczenie i może być przyczyną przedwczesnego zgonu.

W latach 2017-2021 zarejestrowano następującą liczbę chorych:

w roku 2017 – 27 osób

w roku 2018 – 31 osób

w roku 2019 – 35 osób

w roku 2020 – 14 osób

w roku 2021 – 16 osób

Zachorowało 13 mężczyzn i 3 kobiety, 4-krotnie częściej chorują mężczyźni niż kobiety. Najczęściej chorują mężczyźni w wieku średnim i podeszłym.

Większa zapadalność na gruźlicę wśród mężczyzn może wynikać z częstszego występowania u mężczyzn czynników ryzyka reaktywacji gruźlicy. Takim czynnikiem jest m.in. palenie papierosów, alkohol i niehigieniczny tryb życia. Wszystkich chorych hospitalizowano w oddziałach chorób płuc. Nie odnotowano wznów gruźlicy. Z powodu zachorowania na gruźlicę płuc zmarło 2 mężczyzn. Wszystkie zachorowania stanowiła gruźlica układu oddechowego. Zachorowania wystąpiły przeważnie u osób o niskim statusie społecznym, osób bezrobotnych, przebywających na rentach i emeryturach. Wszystkie osoby ze styczności z gruźlicą prątkującą skierowano pod nadzór lekarski celem wykonania badań profilaktycznych.

CHOROBY WENERYCZNE

W roku **2021** zarejestrowano **4** zachorowań na kiłę. Zachorowało 3 mężczyzn i 1 kobieta.

W roku **2020** nie odnotowano przypadków zachorowań na kiłę.

CHOROBY WIEKU DZIECIĘCEGO

Do najczęściej rejestrowanych chorób wieku dziecięcego jest: ospa wietrzna, płonica, świnka, różyczka i krztusiec.

Najwięcej zachorowań odnotowano na ospę wietrzną, która stanowiła największy odsetek wśród wszystkich zarejestrowanych chorób wieku dziecięcego.

Ospa wietrzna

Ospa wietrzna jest ostrą chorobą zakaźną o bardzo wysokiej zaraźliwości.

Z tego względu najbardziej podatną na zachorowanie populacją są dzieci zwłaszcza przebywające w zbiorowiskach np. przedszkolach i szkołach. Najwięcej zachorowań wystąpiło u dzieci i młodzieży do 15 r.ż. Od 2002r obowiązują zalecenia stosowania szczepień przeciw ospie wietrznej. Na terenie powiatu gliwickiego zaszczepiono **176** dzieci.

Szczepienia te nie są finansowane z budżetu państwa, a dość wysoki koszt szczepionki powoduje, że rodzice nie decydują się na szczepienie z wyjątkiem dzieci z grup ryzyka oraz dzieci uczęszczających do żłobków.

W **2021 r.** odnotowano **265** przypadków ospy wietrznej.

W **2020 r.** zarejestrowano **206** zachorowań na ospę wietrzną.

Zachorowania przebiegały łagodnie, nie odnotowano powikłań pochorobowych.

Najwięcej zachorowań odnotowano wśród dzieci w grupie wiekowej od 2 do 4 lat. Zarejestrowano również zachorowania wśród osób dorosłych. Wystąpiły u osób nie szczepionych przeciwko ospie.

Płonica

Płonica jest chorobą bakteryjną, przeciwko której nie ma szczepionki.

W 2021 r. zarejestrowano **24** przypadki płonicy.

Zachorowania wystąpiły głównie u dzieci w wieku od 4 do 6 lat uczęszczających do przedszkoli i szkół. Zachorowało 17 mężczyzn i 7 kobiet.

W 2020 r. odnotowano **14** zachorowań.

Sytuacja epidemiologiczna odry, świnki i różyczki jest uwarunkowana poprzez prowadzone obowiązkowe szczepienia ochronne przeciw ww. chorobom.

Odra i różyczka zostały objęte przez WHO programem eliminacyjnym.

Wprowadzenie od 1975 r. szczepienia przeciw odrze, od 1988r szczepienia dziewczynek w 13 roku życia przeciw różyczce, od 2004 r. szczepienia szczepionką skojarzoną MMRII przeciw odrze, śwince i różyczce oraz od 2006 r. dawki przypominającej wraz z wysokim odsetkiem zaszczepienia dzieci spowodowało znaczny spadek zapadalności dzieci na ww. choroby.

Odra

Zarówno w 2020 r. jak i w 2021 r. **nie zarejestrowano zachorowań na odrę.**

Świnka

Zapadalność na świnkę w ostatnich 5-latach utrzymuje się na relatywnie niskim poziomie.

W 2021 r. nie zarejestrowano zachorowań na świnkę.

W 2020 r. zarejestrowano **1** przypadek świnki.

Różyczka

W 2021 r. nie odnotowano zachorowań na różyczkę.

W 2020 r. zarejestrowano **1** przypadek zachorowania.

Podanie wszystkich dawek szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień i utrzymanie wysokiego odsetka zaszczepienia przyczynia się do skutecznego zwalczania tych chorób.

Błonica i tężec

W ostatnich pięciu latach nie odnotowano zachorowań na błonicę i tężec.

Krztusiec

Krztusiec jest bakteryjną chorobą zakaźną wywoływaną przez pałeczkę krztuśca *Bordetella pertusis*. Choroba przenosi się drogą oddechową i jest bardzo zaraźliwa w szczególności dla osób nieuodpornionych. W przypadku krztuśca niezwykle istotnym zjawiskiem jest stopniowa utrata odporności u osób, które wcześniej ją już nabyły.

Sytuacja epidemiologiczna krztuśca na przestrzeni ostatnich lat uległa istotnym zmianom. Wysoki odsetek zachorowań na krztusiec dotyczy młodzieży nastoletniej oraz osób dorosłych. Najskuteczniejszą strategią zapobiegania zachorowaniom pozostaje realizacja szczepień zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień.

W 2021 r. oraz 2020 r. nie odnotowano zachorowań.

GRYPA

Grypa i jej powikłania w układzie krążenia i oddychania powodują duże straty ekonomiczne, związane z absencją chorobową. Walka z grypą nie jest łatwa z uwagi na rozsianie źródeł zakażenia, występowanie postaci poronnych choroby oraz wysokiej zjadliwości wirusa.

Upowszechnienie szczepień przeciwko grypie umożliwia zmniejszenie szerzenia się zakażeń wirusem grypy, wpływając na obniżenie poziomu kosztów, jakie państwo ponosi w związku z leczeniem grypy, jej powikłań oraz na wynik absencji chorobowej pracowników w sezonie zwiększonej liczby zachorowań. Szczepienia przeciwko grypie nie tylko zmniejszają koszty ponoszone na jej leczenie, ale także korzystnie wpływają na zdrowie całej populacji.

Na terenie powiatu gliwickiego przeciwko grypie zaszczepiono **2755** osób.

W 2021r odnotowano **16455** zachorowań, w tym 9293 dzieci do lat 14.

W 2020 r. zarejestrowano 12296 zachorowań, w tym 5876 dzieci do lat 14.

Nie zarejestrowano przypadków na grypy potwierdzonej badaniami wirusologicznymi. Zachorowania były rozpoznane jako zachorowania grypopodobne na podstawie objawów klinicznych. Szczyt zachorowań na grypę przypada w miesiącach od listopada do marca. Najwyższą zapadalność odnotowano w Knurowie, Pyskowicach i Pilchowicach.

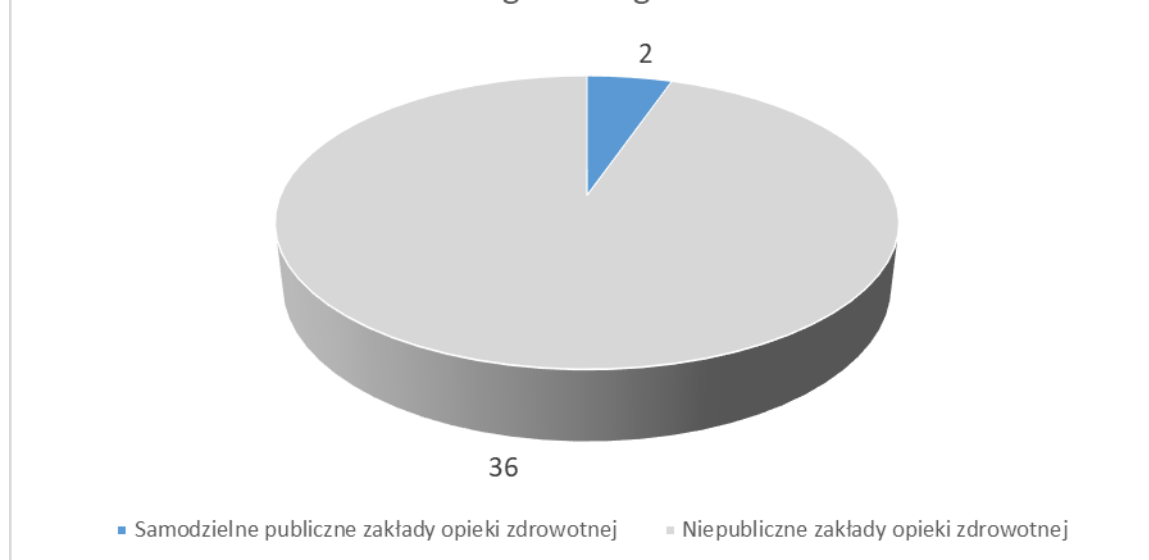
Ocena nadzoru sanitarnego nad placówkami ochrony zdrowia

W roku 2021 na terenie powiatu gliwickiego sprawowano nadzór sanitarny nad (rys.1):

- 8 zakładami leczenia zamkniętego tj. 5 szpitalami z 1obiektem, 1 zakładem pielęgnacyjno-opiekuńczym, 1 zakładem opiekuńczo – leczniczym, 1 ośrodkiem leczenia uzależnień,
- 37 zakładami leczenia ambulatoryjnego wraz z 34 obiektami, 10 filiami, których dyrekcja mieści się poza terenem działalności PSSE Gliwice, w tym 2 zakłady i 2 filie posiadają status publicznego zakładu opieki zdrowotnej (rys.2),
- 130 praktykami lekarskimi, w tym 46 indywidualnymi praktykami lekarskimi, 80 indywidualnymi specjalistycznymi praktykami lekarskimi, 4 grupowymi praktykami lekarskimi,
- 15 praktykami pielęgniarskimi,
- 18 innymi placówkami świadczącymi usługi medyczne.

rys. 2 Zakłady leczenia ambulatoryjnego powiatu gliwickiego

Lecznictwo zamknięte

W placówkach leczenia zamkniętego przeprowadzono 9 kontroli, w tym skontrolowano 5 szpitali oraz zakład opiekuńczo-leczniczy.

W skontrolowanych podmiotach leczniczych stwierdzono prawidłowe postępowanie z narzędziami i materiałami sterylnymi, bielizną czystą i brudną oraz odpadami medycznymi zgodnie z wdrożonymi i obowiązującymi w zakładzie procedurami.

Dokumentacja z prowadzonych wewnętrznych kontroli procesów sterylizacji prowadzona jest prawidłowo i na bieżąco. Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użycia, indywidualne środki ochrony osobistej, preparaty dezynfekcyjne w ilości i asortymencie pokrywającym bieżące potrzeby zakładu.

W ramach przeprowadzonych kontroli działalności zespołów i komitetów ds. zakażeń szpitalnych stwierdzono, że prowadzone jest aktywne monitorowanie i rejestracja zakażeń zakładowych oraz drobnoustrojów alarmowych. Personel medyczny wchodzący w skład zespołu podnosi swoje kwalifikacje w ramach specjalistycznych kursów i szkoleń zewnętrznych, prowadzi szkolenia wewnętrzne dla pracowników poszczególnych komórek organizacyjnych zakładu w zakresie zasad, praktyk i metod kontroli zakażeń zakładowych oraz nadzoruje przestrzeganie opracowanych i wdrożonych procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami.

W 2021 r. w dwóch podmiotach leczniczych udzielających całodobowych świadczeń zdrowotnych odnotowano dwanaście ognisk epidemicznych wywołanych przez wirusa *Sars-CoV-2*.

W szpitalach wdrożono obowiązujące procedury dotyczące postępowania w ognisku epidemicznym, wprowadzono reżim sanitarny oraz kohortację i izolację pacjentów.

Dokonano zabiegów dezynfekcji sal chorych. Decyzją Zespołu ds. Zakażeń Szpitalnych wygaszono poszczególne ogniska.

W dwóch szpitalach funkcjonują centralne sterylizatornie, trzy szpitale mają podpisaną umowę na sterylizację z zakładem posiadającym system zarządzania jakością ISO, w pozostałych placówkach stosowany jest wyłącznie sprzęt jednorazowego użycia.

Przyjęto i rozpatrzono 1 interwencję, dotyczącą chwilowego braku wody w pomieszczeniach szpitala. Awaria została usunięta w terminie natychmiastowym a na ten czas dział techniczny zapewnił wodę w pojemnikach jednorazowych. Interwencję uznano za niezasadną.

W placówkach lecznictwa zamkniętego prowadzone są nadal prace remontowo-modernizacyjne związane z poprawą stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

Lecznictwo otwarte

W podmiotach lecznictwa otwartego przeprowadzono 21 kontroli, w tym 3 kontrole w praktykach lekarskich, pielęgniarskich oraz innych obiektach medycznych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą poprawę stanu higieniczno – sanitarnego oraz technicznego pomieszczeń zakładu. Placówka jest w toku realizacji zarządzeń decyzji administracyjnej. Nieprawidłowości dotyczyły brudnych powierzchni ściennych i sufitowych w pomieszczeniach przychodni.

Przyjęto i rozpatrzono 1 interwencję, dotyczącą braku zachowania dystansu społecznego w pomieszczeniach przychodni. Przeprowadzono kontrolę sanitarną, która wykazała niezasadność wniesionej interwencji.

Nadzór sprawowany w zakresie procesu sterylizacji wykazał, że w 53 podmiotach leczniczych, w tym 32 praktykach lekarskich sterylizacja prowadzona jest wyłącznie we własnym zakresie przy użyciu autoklawów parowych. 28 podmiotów leczniczych, w tym 21 praktyk lekarskich posiada podpisaną umowę z jednostką świadczącą usługi w zakresie sterylizacji, natomiast

w pozostałych zakładach stosowany jest sprzęt jednorazowego użycia. W zakładach leczenia otwartego przeprowadzono kontrole nad prawidłowym dokumentowaniem dotyczącym wewnętrznych kontroli procesów sterylizacji. Dokumentacja prowadzona jest prawidłowo i na bieżąco. Zakłady dysponowały wystarczającą ilością i rodzajem środków dezynfekcyjnych stosowanych zgodnie z zaleceniami producenta, sprzętu jednorazowego użycia oraz środków ochrony osobistej.

W związku z trwającą i dynamicznie rozwijającą się w 2021 roku niekorzystną sytuacją epidemiologiczną wywołaną rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2, diagnozowaniem kolejnych przypadków potwierdzających zakażenie i rejestrowaniem zgonów z powodu Covid-19, kontrole podmiotów leczniczych przeprowadzane były w ograniczonym zakresie i niezbędnym minimum. Pogarszająca się sytuacja związana z rozprzestrzenieniem się wirusa wymusiła zupełnie odmienne podejście do wielu spraw i wyzwań w zakresie ochrony zdrowia i życia publicznego.

W praktyce, ciężar zadań został skoncentrowany głównie na przeciwdziałaniu rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2, nadzór sanitarny prowadzony był głównie poprzez wymianę informacji i dokumentów w formie elektronicznej, w oparciu o obowiązujące przepisy, wytyczne, procedury oraz posiadaną dokumentację.

Pracownicy niezależnie od rodzaju stanowiska, na którym byli zatrudnieni, brali udział w prowadzeniu dochodzeń epidemiologicznych, postępowań administracyjnych - prowadzili wywiady epidemiologiczne, rejestry izolacji i kwarantann, pełnili dyżury popołudniowe i weekendowe, wystawiali zaświadczenia o odbywanej izolacji i kwarantannie, podejmowali i edytowali zgłoszenia w systemie EWP i SEPIS, prowadzili stałą sprawozdawczość i analizę danych związaną z narastającą liczbą przypadków potwierdzających zakażenie wirusem SARS-CoV-2, współpracowali z podmiotami leczniczymi, którym przekazywano wskazówki i wytyczne do postępowania w zakresie podejmowania działań przeciwdziałających rozprzestrzenianiu się wirusa, odpowiadali na zapytania i realizowali zadania dotyczące COVID-19.

Podczas przeprowadzania w podmiotach leczniczych kontroli sanitarnych ujętych w planie pracy w opisie stanu faktycznego również uwzględniano sposób przestrzegania przez przedsiębiorców obostrzeń związanych ze stanem epidemii. W ramach bieżącego nadzoru w obszarze zabezpieczenia przeciwepidemicznego zakładów i ich pracowników nieprawidłowości nie stwierdzano.

Działania kontrolne/lustracje prowadzono również w obiektach użyteczności publicznej pod kątem sprawdzenia respektowania określonych ograniczeń, nakazów i zakazów ustanowionych w związku z wystąpieniem stanu epidemii wywołanym zakażeniem wirusem SARS-CoV-2. Czynności kontrolne podejmowane były przy współpracy z funkcjonariuszami Policji. Kontrole tematyczne przeprowadzane były w nadzorowanych zakładach przez wszystkie dni tygodnia również w godzinach popołudniowych.

Na bieżąco rozpatrywano wnioski wpływające od przedsiębiorców oraz wnioski o interwencję w przypadku zagrożenia zdrowia mieszkańców powiatu gliwickiego.

Nadzór sanitarny wymaga nadal wzmożonych działań w obrębie obowiązujących przepisów prawa, celem zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu gliwickiego ze względu na trwający stan epidemii.

Ocena w zakresie szczepień ochronnych

W 2021 roku PPIS w Gliwicach na terenie powiatu gliwickiego prowadził nadzór nad 40 punktami szczepień. Ze względu na sytuację epidemiologiczną związaną z pandemią wywołaną przez wirusa SARS-CoV-2 ilość kontroli w zakresie realizacji szczepień ochronnych była znacznie ograniczona. Przeprowadzono 2 kontrole w zakresie realizacji szczepień ochronnych. Kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości w przedmiocie kontroli.

Szczepienia wykonywane są przez pielęgniarki posiadające kurs kwalifikacyjny w zakresie szczepień ochronnych. Przed szczepieniem badanie przeprowadza lekarz w punkcie szczepień i odnotowuje ten fakt w stosownej dokumentacji pacjenta. Dokumentacja medyczna prowadzona prawidłowo (karta uodpornienia, książeczka szczepień, historia choroby). Szczepienia wykonywane są wyłącznie sprzętem jednorazowego użytku, który przechowywany jest w sposób prawidłowy i pokrywa bieżące zapotrzebowanie zakładu opieki zdrowotnej. Wyposażenie punktu szczepień jest zgodne z obowiązującymi przepisami w tym zakresie. Po zużyciu sprzęt jest zabezpieczany i przekazywany do utylizacji firmie, z którą zakład opieki zdrowotnej zawarł stosowną umowę.

Nadzorowane placówki przestrzegają wymagań dotyczących zachowania warunków łańcucha chłodniczego. Transport szczepionek ze stacji sanitarno-epidemiologicznej odbywa się w termotorbach z wkładami chłodzącymi. Każdy punkt szczepień wyposażony jest w urządzenie chłodnicze służące do przechowywania preparatów szczepionkowych z termometrem do pomiaru temperatury. Część punktów szczepień posiada całodobowy elektroniczny monitoring temperatury w urządzeniach chłodniczych, co poprawia bezpieczeństwo przechowywania preparatów szczepionkowych. W punktach szczepień wykonuje się również

szczepienia zalecane, niefinansowane z budżetu państwa, szczepionkami sprowadzonymi z hurtowni jak również dostarczonymi przez pacjenta. W takim wypadku osoba wykonująca szczepienie przed podaniem preparatu upewnia się, czy szczepionka była transportowana z zachowaniem łańcucha chłodniczego. Fakt ten odnotowuje się w dokumentacji pacjenta.

W placówkach wykonujących szczepienia ochronne opracowane są i stosowane procedury w zakresie zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym związane z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Zakłady opieki zdrowotnej prowadzą rejestry dzieci i młodzieży przybyłych i wypisanych z punktu szczepień, na podstawie których sporządzane są kwartalne sprawozdania z posiadanych przez świadczeniodawcę kart uodpornienia.

W PSSE Gliwice od 2012 r. funkcjonuje Elektroniczny System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek, który został w 2013 r. zmodyfikowany w celu zapewnienia jednolitego obiegu dokumentacji dotyczącej realizacji szczepień ochronnych, usprawnienia obrotu szczepionkami zakupionymi do realizacji Programu Szczepień Ochronnych w Polsce.

Placówki rozliczają w systemie kwartalnym ilość zużytych szczepionek finansowanych z budżetu państwa, dystrybuowanych przez inspekcję sanitarną, a raz w roku przedkładają sprawozdanie z wykonanych szczepień ochronnych na druku Mz-54. Analiza roczna Mz-54 uwzględnia stan zaszczepienia przeciwko chorobom zakaźnym dzieci i młodzieży w poszczególnych rocznikach oraz szczepienia w grupach ryzyka i zalecane, nie finansowane z budżetu państwa.

W 2021 roku wprowadzono do obowiązkowego Programu Szczepień Ochronnych szczepienie przeciwko zakażeniom wywołanym przez rotawirusy u dzieci urodzonych od 01.01.2021 r.

Uodporniono 56,75 % dzieci z rocznika 2021.

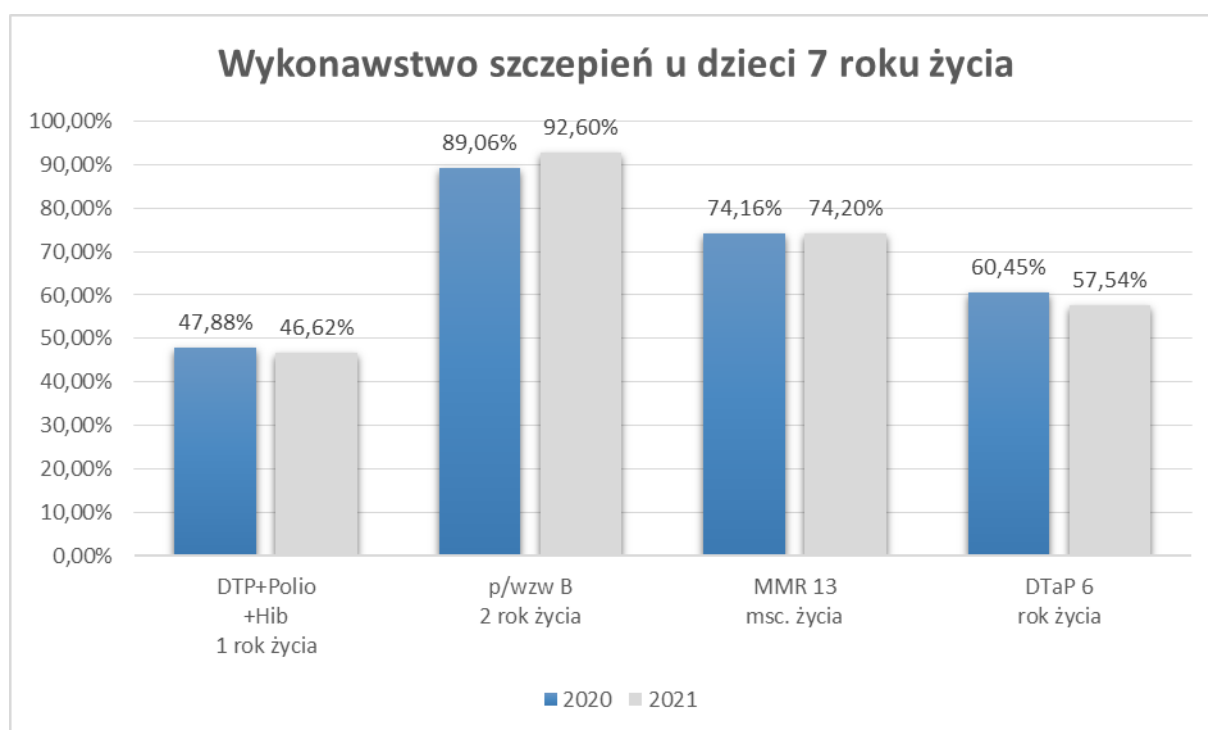
W 2021 roku kontynuowano dawkę przypominającą szczepionki skojarzonej przeciw odrze, śwince i różyczce w 6 roku życia w celu zapewnienia ochrony dzieci przed rozpoczęciem nauki. Przeniesienie dawki przypominającej z 10 roku życia na 6 rok życia uzasadnia się sytuacją epidemiologiczną odry w Europie.

Wykonawstwo szczepień u dzieci do 2 roku życia objętych opieką poradni dziecięcych z terenu powiatu gliwickiego utrzymuje się na podobnym poziomie w stosunku do roku poprzedniego. Szczepienie dzieci przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B w 2 roku życia, wrosło o 3,54% w stosunku do roku ubiegłego [rys.1].

Szczepienia w pozostałych grupach wiekowych uległy wzrostowi w stosunku do roku poprzedniego jednak sytuacja epidemiologiczna związana z pandemią wywołaną przez wirusa SARS-CoV-2, obawy opiekunów dotyczące szczepień dzieci w okresie pandemii oraz zwiększona ilość zachorowań na Covid-19 zarówno wśród personelu medycznego jak i rodziców dzieci utrudniały realizację szczepień ochronnych w placówkach opieki zdrowotnej. W 2021 roku ilość rodziców kwestionujących zasadność stosowania szczepień ochronnych u dzieci była podobna w stosunku do roku ubiegłego. Zauważalny jest wpływ dużej aktywności ruchów antyszczepionkowych.

Część z rodziców wyraża obawy odnośnie do przeprowadzania dużej ilości szczepień obowiązkowych u dzieci do 2 roku życia. Wśród przyczyn uchylenia się od szczepień wymienia się lęk związany z wystąpieniem w przeszłości u osób z rodziny niepożądanego odczynu poszczepiennego.

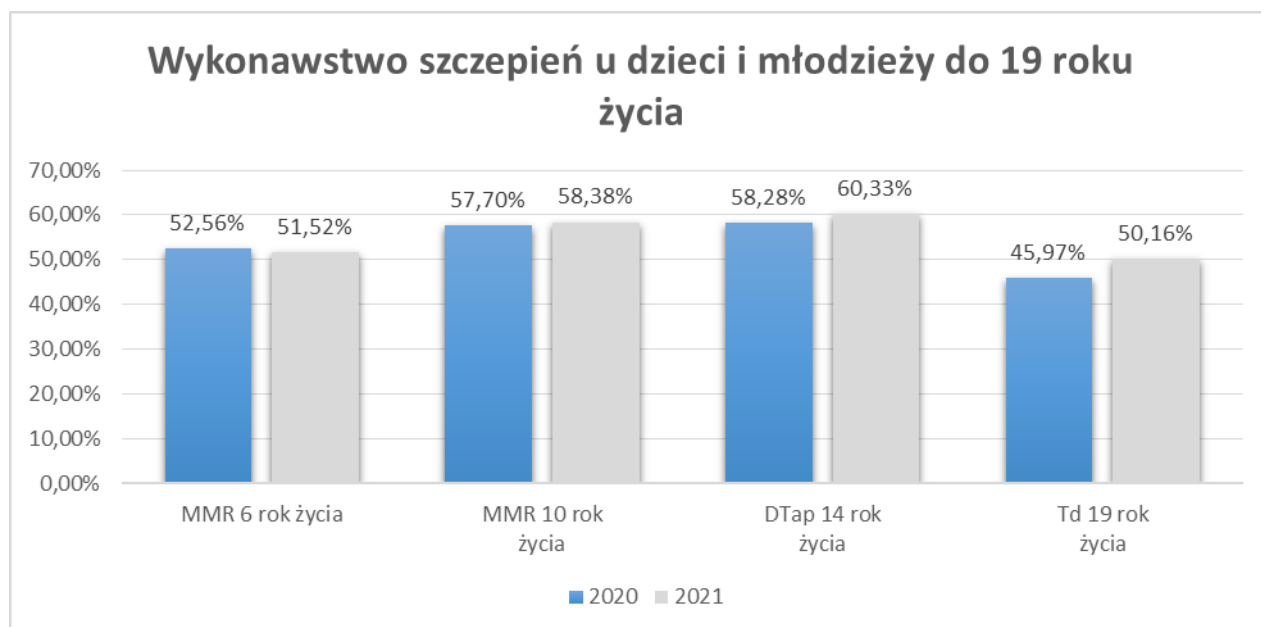
Na terenie powiatu gliwickiego władze samorządowe kontynuowały inicjatywę refundacji szczepień ochronnych *p/Neisseria meningitidis* wśród dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie powiatu.

rys. [1] Wykonawstwo szczepień u dzieci do 7 roku życia

W 2021 roku szczepienie p/błonicy i tężcowi w 19 roku wzrosło o 4,19% w stosunku do roku 2020. Szczepienie dzieci w 6 roku życia przeciwko odrze, śwince i różyczce wykonano w 51,53%, natomiast w 10 roku życia wykonano w 58,38%, co jest porównywalne do roku

ubiegłego. Szczepienie skojarzone p/błonicy, tężcowi i krztuścowi w 14 roku życia wzrosło o 2,05% [rys.2].

rys. [2] Wykonawstwo szczepień u dzieci i młodzieży do 19 roku życia

W 2021 roku uodporniono p/gruźlicy 97,34 % noworodków.

Kontynuowano szczepienia p /wzw B pracowników służby zdrowia, osób z otoczenia nosicieli HBV, osób z przewlekłym zakażeniem HCV, osób dializowanych.

Oprócz szczepień obowiązkowych przeprowadzono szczepienia profilaktyczne o charakterze zalecanym, co w znacznym stopniu przyczyniło się do zwiększenia odporności populacji.

Uodporniono ogółem:

- p/grypie 2755 osób
- p/wzw typu A 26 osób
- p/kleszczowemu zapaleniu mózgu 110 osób
- p/*Streptococcus pneumoniae* 36 osób
- p/*Neisseria meningitidis* 534 osoby
- p/ospie wietrznej 176 osób
- p/wirusowi brodawczaka ludzkiego 62 osoby
- p/durowi brzuszemu 3 osoby.

Profilaktycznie po zranieniu podano szczepionkę p/tężcowi 1367 osobom.

PSSE w Gliwicach prowadzi elektroniczny powiatowy rejestr zgłoszeń Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych, które są zgłaszane od 2021 roku poprzez System SEPIS.

W 2021 roku do PSSE w Gliwicach z poradni zlokalizowanych na terenie powiatu gliwickiego zgłoszono ogółem 67 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym 59 o charakterze łagodnym, 6 o charakterze poważnym, 2 o charakterze ciężkim. Wśród zgłoszonych odczynów 2 osoby były hospitalizowane w związku z wystąpieniem odczynu poszczepiennego.

Żaden niepożądany odczyn poszczepienny nie nastąpił w wyniku nieprawidłowego przechowywania lub błędnego podania szczepionki. W porównaniu do roku ubiegłego ilość zgłoszonych niepożądanych odczynów poszczepiennych zwiększyła się z uwagi na wprowadzenie szczepień p/Covid-19.

**OCENA STANU SANITARNO-HIGIENICZNEGO
W ZAKŁADACH PRACY NA TERENIE POWIATU
GLIWICKIEGO za 2021 rok**

Człowiek poddany jest ciągłemu działaniu czynników o różnym charakterze i pochodzeniu, nie zawsze korzystnych dla jego zdrowia. Czynności związane z wykonywaniem określonej pracy mogą wpływać na powstanie zagrożeń w środowisku pracy. Higiena Pracy powstaje i rozwija się w celu ochrony zdrowia i dobrego samopoczucia człowieka podczas wykonywanej pracy.

Podstawowym zadaniem Sekcji Higieny Pracy (dalej: HP) jest rozpoznawanie zagrożeń zdrowotnych w środowisku pracy, utrzymanie należytego stanu higienicznego w zakładach pracy oraz zapobieganie chorobom zawodowym.

Pracownicy Sekcji HP, sprawują nadzór nad stanem bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy w nadzorowanych zakładach, niebezpiecznymi substancjami i mieszaninami chemicznymi stosowanymi w działalności zawodowej, środkami biobójczymi, detergentami, czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi, szkodliwymi czynnikami biologicznymi w środowisku pracy.

Na terenie powiatu gliwickiego, nadzorem sanitarnym objętych jest 239 zakładów pracy różnych branż, w których zatrudnionych jest 11628 pracowników.

W 2021 r. skontrolowano 33 zakłady pracy, zatrudniających 6617 pracowników.

Przeprowadzono 39 kontroli.

Na stwierdzone uchybienia wydano 16 decyzji administracyjnych oraz 8 decyzji płatniczych.

Sekcja HP prowadzi profilaktykę zdrowotną poprzez udzielanie porad i przeprowadzanie szkoleń w zakresie zapobiegania i eliminowania wpływu czynników fizycznych, chemicznych, biologicznych, o działaniu rakotwórczym i mutagennym na zdrowie pracownika.

Wiedza o skutkach zdrowotnych narażenia na czynniki szkodliwe i uciążliwe środowiska pracy stale się rozszerza i pogłębia. Nieustannie zwiększa się świadomość pracodawców odnośnie zagrożeń występujących na stanowiskach pracy w zakładzie, między innymi poprzez

wykonywanie poleceń, nakazów, wystąpień, decyzji i zarządzeń wydawanych przez organy nadzoru nad warunkami pracy.

Przeprowadzono kontrole m.in. w zakresie:

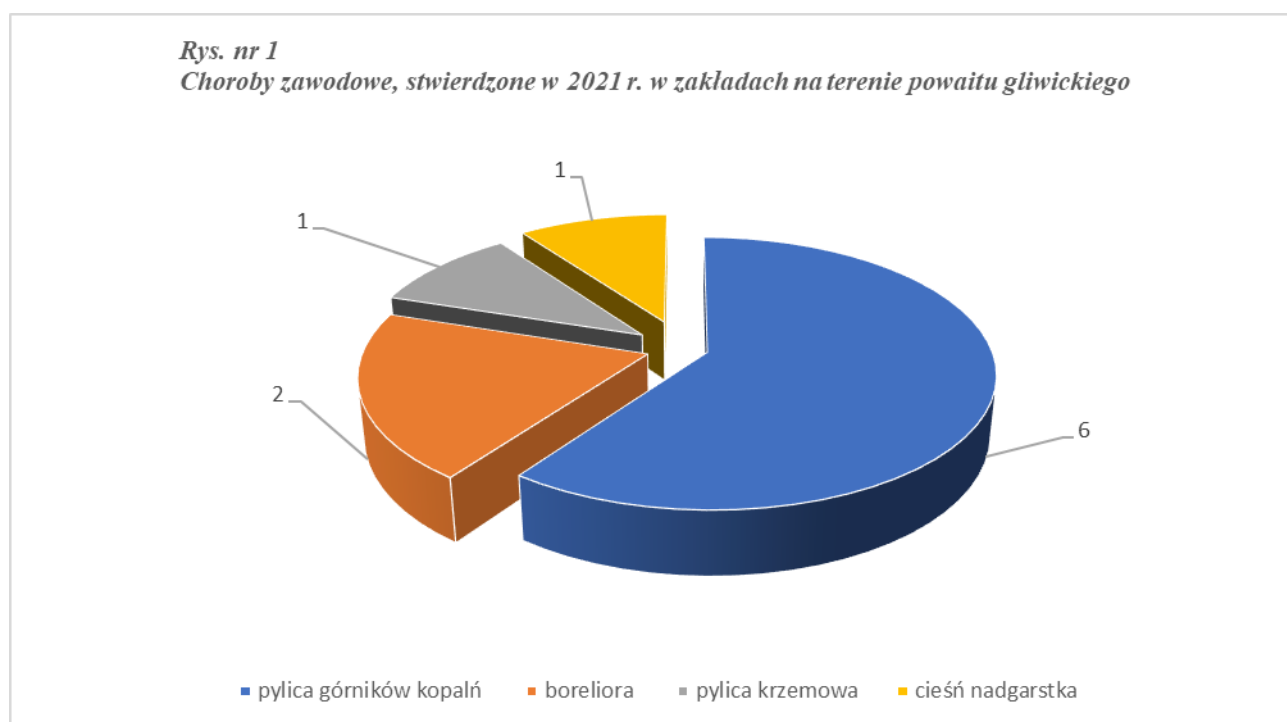
Lp	Zakres kontroli	Liczba kontroli	Decyzje
1	Kontrole w zakresie oceny warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy.	21	10
2	Kontrole w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin.	18	2
3	Kontrole w zakresie czynników rakotwórczych.	8	2
4	Kontrole w zakresie szkodliwych czynników biologicznych	9	1
5	Kontrole warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest.	2	0
6	Kontrole w zakresie nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków, wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych na substancje rakotwórcze lub mutagenne zawarte w lekach cytostatycznych	2	0
7	Kontrole w zakładach opieki zdrowotnej	6	0

Mając na uwadze nadzwyczajne okoliczności związane ze stanem epidemii i zwiększone wymagania nałożone na Inspekcję Sanitarną, realizacja zadań w Sekcji była głównie skierowana na zapobieganie i zwalczanie stanu epidemii.

W ramach powyższego tematu udzielano odpowiedzi na wiadomości otrzymane drogą elektroniczną, przeprowadzono telefoniczne wywiady epidemiologiczne, w ramach których

kierowano osoby z kontaktu z osobą zakażoną na kwarantannę oraz udzielano odpowiedzi na zadawane przez petentów pytania. Wykonywano również działania w ramach ogólnopolskiego systemu EWP oraz systemu SEPIS.

Przez cały okres trwającej pandemii Sekcja HP otrzymywała z zakładów pracy poprzez pocztę elektroniczną prośby o pomoc w objęciu nadzorem epidemiologicznym ich pracowników, którzy mieli kontakt z osobami dodatnimi. Pracownicy Sekcji przeprowadzali wywiady epidemiologiczne, nakładli kwarantannę na osoby mające kontakt z osobą zakażoną, zatrudnione w zakładach objętych nadzorem, a także na prośbę strony sporządzali dokumenty potwierdzające odbycie kwarantanny.

Pomimo nałożonych dodatkowych obowiązków, wynikających z wprowadzonego na terenie kraju stanu epidemii, Sekcja prowadziła również postępowania, dot. podejrzenia wystąpienia chorób zawodowych.

W 2021 r. stwierdzono **10** chorób zawodowych w **5** zakładach pracy, mających siedzibę w powiecie gliwickim:

- 6 pylic górników kopalń węgla,
- 2 przypadki choroby zakaźnej – boreliozy,
- 1 przypadek pylicy krzemowej,

- 1 przypadek przewlekłej choroby obwodowego układu nerwowego wywołanej sposobem wykonywania pracy – zespół cieśni w obrębie nadgarstka.

Branżą, w której stwierdzono najwięcej chorób zawodowych jest górnictwo węgla kamiennego: 60 % stwierdzonych chorób zawodowych (6 pylic płuc) dotyczyło pracowników zakładu wydobywania węgla kamiennego PKD 05.10.Z.

Ponadto stwierdzono:

- pylicę krzemową stwierdzono u pracownika zakładu produkcyjnego PKD 25.11.Z (produkcja konstrukcji metalowych i ich części),
- zespół cieśni w obrębie nadgarstka u pracownika przedsiębiorstwa wielobranżowego PKD 46.74.Z (sprzedaż hurtowa wyrobów metalowych oraz sprzętu i dodatkowego wyposażenia hydraulicznego i grzejnego),
- przypadki boreliozy u właścicieli gospodarstw rolnych PKD 01.

OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU GLIWICKIEGO

W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ ZA ROK 2021

TABELA 1 Stan sanitarny wybranych obiektów nadzorowanych na terenie powiatu gliwickiego w zakresie higieny komunalnej w roku 2021.

Lp.	Grupa obiektów	ilość obiektów wg ewidencji na dzień 31.12.2021r.	ilość skontrolowanych urządzeń i obiektów ogółem /środków transportu	ilość wykonanych kontroli	Ilość decyzji wydanych w poszczególnych grupach (bez decyzji dot. jakości wody)		mandaty nałożone w trakcie kontroli	
					nakazujących usunięcie uchybień	prolongujących termin wykonania decyzji	ilość	na łączną kwotę
1.	pływalnie - ogółem	8	6	12	1	0	0	0 zł
2.	DPS i inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej, noclegownie	11	5	8	1	1	0	0 zł
3.	Obiekty hotelarskie oraz inne obiekty świadczące usługi noclegowe	28	9	11	0	0	0	0 zł
4.	zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biolog. i tatuażu	217	22	25	1	0	2	800 zł
5.	obiekty sportowe	21	1	1	0	0	0	0 zł
6.	tereny rekreacyjne	9	1	1	0	0	0	0 zł

7.	Domy przedpogrzebowe	1	1	2	1	0	1	500zł
8.	Zakłady pogrzebowe	7	1	1	0	0	0	0 zł
9.	Stacje paliw	13	1	1	0	0	0	0 zł
10.	Inne	119	0	0	0	0	0	0 zł
RAZEM		434	47	62	4	1	3	1300 zł

W 2021 r. w związku z wystąpieniem epidemii wywołanej rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 i koniecznością prowadzenia przez PIS działań przeciwepidemicznych, w szczególności w zakresie dochodzeń epidemiologicznych, zawieszono przez większą część roku planowe działania w terenie, poza niezbędnymi w zakresie zapewnienia pomocy obywatelom tj. związanymi z rozpatrywaniem interwencji i wniosków.

Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej.

W roku 2021 skontrolowano **47** obiektów przeprowadzając w nich **62** kontrole. Wydano **4 decyzje administracyjne nakazujące** usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości sanitarno-technicznych, 1 decyzję prolongującą termin wykonania decyzji oraz **6 decyzji** dot. zbiorczej rocznej **oceny o jakości wody** na pływalniach.

W roku sprawozdawczym w związku z uchybieniami sanitarnymi nałożono **3 mandaty karne** na łączną kwotę **1300 zł**, natomiast w związku z nieprzestrzeganiem nakazu zakrywania ust i nosa w obiektach nałożono **10 mandatów karnych** na łączną kwotę **200 zł**.

Ponadto pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej (dalej: HK) przeprowadzali wizytacje dotyczące przestrzegania nakazu zakrywania ust i nosa za pomocą maseczki w obiektach w związku z ogłoszeniem w kraju stanu epidemii.

Tabela 2 Wizje lokalne wykonane w ramach przestrzegania obowiązku zasłaniania ust i nosa przy pomocy maseczki w obiektach

Lp.	Grupa obiektów	ilość wykonanych wizji lokalnych	nałożone mandaty	
			Ilość	Łączna kwota
1.	zakłady fryzjerski, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu	10	7	140 zł
2.	Stacje paliw	24	3	60 zł
	Razem	34	10	200 zł

Obiekty skontrolowane w 2021 r. na terenie powiatu gliwickiego to m.in.:

PLYWALNIE

PPIS w Gliwicach prowadzi stały nadzór sanitarny nad 7 pływalniami (2 baseny szkolne, 3 baseny całoroczne, 1 basen hotelowy, 1 basen sezonowy) wraz z monitoringiem jakości wody w nieckach. Przeprowadzono 12 kontroli sanitarnych obiektów, w tym 6 kontroli planowanych, 2 kontrole w związku z interwencją oraz 5 kontroli sprawdzających. Mandatów nie nałożono. W związku z ogłoszeniem w Polsce stanu epidemii, we wszystkich obiektach sprawdzono przestrzeganie wytycznych Ministerstwa Rozwoju opracowanych w porozumieniu z Głównym Inspektorem Sanitarnym dotyczących funkcjonowania basenów i saun w trakcie epidemii SARS-CoV-2.

Wydano 6 decyzji dot. zbiorczej rocznej oceny o jakości wody na pływalni za 2020 r. (w tym 1 z uchybieniami) oraz 1 decyzję nakazującą usunięcie nieprawidłowości w związku ze skażeniem bakteriami *Legionella* sp. instalacji ciepłej wody użytkowej. Mandatów nie nałożono.

Wszystkie pływalnie ustaliły harmonogram pobierania próbek wody do badań z częstotliwością nie mniejszą niż określona w załączniku nr 3 oraz w zakresie obejmującym parametry ujęte w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 2016 ze zm.). Ogółem do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej pobrano 535 próbek wody z pływalni.

Nieprawidłowości stwierdzono w 154 próbkach wody. Wśród najczęściej przekraczanych parametrów należy wymienić: chloroform (niecki - 36 próbek, cyrkulacje - 18 próbek), chlor związany (niecki - 11 próbek, cyrkulacje - 13 próbek), azotany (niecki - 11 próbek, cyrkulacje - 11 próbek), mętności (niecki - 11 próbek, cyrkulacje - 19 próbek), ogólną liczbę mikroorganizmów w 36°C po 48h (niecki - 2 próbki, cyrkulacje - 4 próbki). Pojedyncze nieprawidłowości w zakresie utlenialność (3 próbki), THM (1 próbka) stwierdzono w nieckach, a w zakresie *Escherichia coli* (1 próbka) oraz pH (1 próbka) w systemach cyrkulacji. Trudności z utrzymaniem odpowiednio wysokiej wartości parametru technicznego redoks wykazały badania 34 próbek.

W jednym z basenów wystąpiły problemy z przekroczeniem dopuszczalnej liczby bakterii *Legionella* sp. w obiegu wody jacuzzi (niecki - 4 próbki, cyrkulacja - 1 próbka). W 2 próbkach wody pobranej z natrysków badania wykazały wysokie, a w jednej średnie skażenie bakteriami *Legionella* sp.

Tabela 1. Pływalnie na terenie powiatu gliwickiego

	Adres	Liczba niecek/ cyrkulacji	Liczba pobranych próbek niecka + cyrkulacja (natryski)	Liczba próbek złych niecka/ cyrkulacja (natryski)	Przekroczone parametry (ilość przekroczeń)
PLYWALNIE SZKOLNE	Szkoła Podstawowa Nr 5 ul. Szkolna 2, Pyskowice	1 / 1	22 (2)	0 / 0 (0)	-
	Szkoła Podstawowa ul. Wiejska 80, Paczynia	1 / 1	28 (2)	9 / 7 (0)	NIECKA: chlor związany (5), redox (5), chloroform (1), ogólna l. mikroorg. w 36°C po 48h (2) CYRKULACJA: <i>Escherichia coli</i> (1), ogólna l. mikroorg. w 36°C po 48h (2)

					chlor związany (5), chloroform (1)
PLYWALNIE KRYTE	WODNIK ul. Gliwicka 11b, Paniówki	6 / 4	270 (9)	64 / 26 (1)	NIECKA: <i>Legionella</i> sp. (4), redox (18) chloroform (32), THM (1), azotany (11), utlenialność (3) CYRKULACJA: <i>Legionella</i> sp. (1), pH (1) azotany (11), chloroform (13) chlor związany (2) NATRYSKI: <i>Legionella</i> sp. (1)
	AQUARELAX ul. Szpitalna 23, Knurów	3 / 3	107 (4)	5 / 13 (0)	NIECKA: chlor związany (2), redox (2), mętność (1) CYRKULACJA: chlor związany (3) mętność (11)
	Pływalnia w Szczygłowicach ul. Górnicza 2, Knurów	2 / 1	50 (8)	9 / 7 (2)	NIECKA: chlor związany (1), mętność (8) CYRKULACJA: chlor związany (1), mętność (5) ogólna l. mikroorg. w 36°C po 48h (2) NATRYSKI: <i>Legionella</i> sp. (2)
	Pod platanem ul. Marcina, Kozłów	nieczynna			
SEZONOWE	Kąpielisko Leśne Zacisze ul. Niepodległości 109, Knurów	3 / 2	29 (4)	7 / 5 (0)	NIECKA: redox (6), mętność (2), chlor związany (3), chloroform (3) CYRKULACJA: mętność (3), chloroform (4), chlor związany (2)

System uzdatniania wody basenowej w ogólnej technologii składa się z fazy oczyszczania wody poprzez filtrację (filtry ciśnieniowe, krzemkowe), a następnie fazy dezynfekcji (chlorowanie). Przed filtrami dozowany jest zwykle koagulant powodujący „zbitcie” zanieczyszczeń w większe cząstki w celu łatwiejszego zatrzymania ich na złożu filtracyjnym. Do utrzymania odpowiedniego odczynu stosuje się korektor pH. Dezynfekcja chemiczna prowadzona jest głównie za pomocą podchlorynu sodu i dwutlenku chloru. Do jej wspomagania instalowane są w niektórych obiektach lampy UV. Stosowanie związków na bazie chloru wiąże się z powstawaniem ubocznych produktów dezynfekcji. Chlor, który zapewnia długotrwałe bezpieczeństwo mikrobiologiczne wody basenowej wchodzi również w reakcję z zanieczyszczeniami wody na bazie amoniaku (pot, mocz) - tworząc chloroaminy oraz na bazie związków organicznych (związki humusowe) - trichlorometanany (THM), w tym chloroform. Są to składowe tzw. chloru związanego. Powstałe mono-, di-, tri-chloroaminy powodują zmianę jakości organoleptycznej wody basenowej - wyczuwalny charakterystyczny nieprzyjemny zapach „wody chlorowanej”, a także mogą być przyczyną podrażnienia błony śluzowej oczu i dróg oddechowych oraz zmian skórnych i astmy.

Azotany i utlenialność są parametrami fizykochemicznymi, dla których dopuszczalna wartość stanowi różnicę pomiędzy wartością tych parametrów w niecce basenowej, a ich zawartością w wodzie doprowadzanej do pływalni. Utlenialność jest wskaźnikiem zawartości substancji organicznych w wodzie, a jej wysoka wartość przyczynia się do powstawania THM - ów podczas dezynfekcji. Wzrost powyższych związków pośrednio wskazuje na stopień zanieczyszczenia („zużycie”) wody basenowej. Mętność jest wskaźnikiem procesu uzdatniania wody i może świadczyć o problemach z koagulacją podczas filtracji wody. Przy jej wzroście wskazane jest dodatkowe badanie żelaza lub glinu, w zależności od stosowanego koagulantu.

Parametry takie jak chlor wolny, chlor związany, redox i pH zależą w dużej mierze od obciążenia pływalni i stosowanej chemii basenowej, a ich wartość zmienia się wielokrotnie w ciągu doby. Nie mają znaczenia dla zdrowia ludzi, są jednak pomocne w ocenie funkcjonowania systemu uzdatniania wody basenowej.

Ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h jest wskaźnikiem skuteczności procesów uzdatniania, w tym dezynfekcji wody basenowej, której celem jest utrzymanie możliwie najniższej ich liczebności. Są to drobnoustroje pochodzące z różnego rodzaju zanieczyszczeń, które mogą się namnażać w wodzie oraz na powierzchni materiałów mających kontakt z wodą powodując tworzenie się błony biologicznej (biofilmu). Ich wzrost może świadczyć o problemach z czystością instalacji basenowej. Ponadnormatywna liczba mikroorganizmów w większości przypadków pojawiała się w systemach cyrkulacji i była spowodowana prawdopodobnie stagnacją

wody w kurkach czerpalnych służących do poboru wody lub unieruchomieniem basenów po dłuższej przerwie.

Bakterie *Pseudomonas aeruginosa* są wskaźnikiem prawidłowości przebiegu poszczególnych etapów procesu uzdatniania wody basenowej i ich obecność może świadczyć o niewłaściwej eksploatacji filtrów, a także nieodpowiednim stanie technicznym instalacji basenowej. Oznaczanie tych bakterii ma na celu ogólną ocenę jakości wody i pośrednio służy ocenie stanu sanitarno-higienicznego instalacji wodnej oraz ocenie skuteczności zabiegów czyszczenia i dezynfekcji. Są fakultatywnym patogenem występującym powszechnie w środowisku, mogą powodować infekcje u osób o obniżonej odporności.

Bakterie *Legionella* sp. są czynnikiem etiologicznym chorób układu oddechowego tzw. choroby legionistów i gorączki Pontiac. Do zakażenia może dojść na skutek wdychania skażonego aerozolu powietrzno-wodnego. Bakterie te występują powszechnie w środowisku naturalnym człowieka, jednak w sprzyjających warunkach (temperatura 25°C - 45°C) bardzo szybko się namnażają. Czynnikiem zwiększającym ryzyko zakażenia jest ich wysoka koncentracja w instalacji ciepłej wody, możliwość przeniesienia przez inhalację i obniżona odporność osób narażonych na infekcję. Z uwagi na powyższe, wykonuje się badania wody, pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp., w nieckach wytwarzających aerozol wodno-powietrzny oraz pod natryskami na pływalniach.

Pływalnia szkolna – Szkoła Podstawowa nr 5 ul. Szkolna 2, Pyskowice posiada 1 nieckę basenową z systemem cyrkulacji.

W okresie od 20.03.2021 r. do 12.09.2021 r. z powodu obostrzeń związanych z wprowadzeniem stanu epidemii SARS-CoV-2 w Polsce, pływalnia była zamknięta.

W 2021 r. z pływalni szkolnej pobrano ogółem:

- 21 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządę,
- 3 próbki w ramach kontroli urzędowej.

W 3 próbkach stwierdzono chwilowe obniżenie wartości parametru redox, co nie miało wpływu na jakość wody w basenie, ani zdrowie osób korzystających z obiektu. Pozostałe parametry mikrobiologiczne oraz fizykochemiczne spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia

z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r., poz. 2016 ze zm.).

Eksploatacja basenu była prowadzona w sposób dobry.

Pływalnia szkolna – Szkoła Podstawowa ul. Wiejska 80, Paczyna posiada 1 nieckę basenową z systemem cyrkulacji.

Obiekt przez większość roku był nieczynny. W okresie 01.01. - 11.02.2021 r. oraz 20.03. - 23.05.2021 r. z powodu obostrzeń związanych z wprowadzeniem stanu epidemii SARS-CoV-2 w Polsce. Przerwa wakacyjna trwała od 26.06. - 27.09.2021 r. W wyniku awarii aparatury dozującej chemię basenową, skutkującą pogorszeniem jakości mikrobiologicznej wody, obiekt pozostaje zamknięty od połowy listopada.

W 2021 r. z pływalni szkolnej pobrano ogółem:

- 27 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 3 próbki w ramach kontroli urzędowej.

Podwyższone wartości chloru związanego w próbkach wody pobieranych zarówno z niecki basenowej (5 razy: 0,45 - 0,79 mg/l, wartość dopuszczalna 0,3 mg/l), jak i z systemu cyrkulacji (5 razy: 0,3 - 0,62 mg/l, wartość dopuszczalna 0,2 mg/l) wykazywały badania realizowane, kiedy obiekt był nieczynny. Miało to prawdopodobnie związek z utrzymywaniem chloru wolnego na wysokim poziomie do 1,31 mg/l, przy wskazaniu dla niecek basenowych 0,3 mg/l - 0,6 mg/l. Wysokie dawki chloru zapobiegają skażeniu mikrobiologicznemu, ale nie powinny być utrzymywane prewencyjnie, bo w konsekwencji przyczyniają się do wzrostu stężenia ubocznych produktów dezynfekcji. W drugiej połowie 2021 r. jakość wody uległa poprawie. W 2 próbkach wody, pobranych tego samego dnia z obiegu basenowego, stwierdzono przekroczenie zalecanej wartości ustalonej dla chloroformu. Złe badania kontrolne potwierdziły doprowadzenie jakości wody do obowiązujących norm. W 5 próbkach stwierdzono chwilowe obniżenie wartości parametru redox, co nie miało wpływu na zdrowie osób korzystających z obiektu.

Pogorszenie jakości mikrobiologicznej wody wykazały analizy przeprowadzone w październiku. Wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h stwierdzono zarówno w niecce basenowej (135 jtk/1ml, przy dopuszczalnej liczbie 100 jtk/1ml), jak i systemie cyrkulacji (265 jtk/1ml, przy dopuszczalnej liczbie 20 jtk/1ml). Badania kontrolne potwierdziły nieprawidłowości w powyższym zakresie – niecka basenowa > 300 jtk/ml, cyrkulacja > 300 jtk/ml, ponadto w wodzie doprowadzanej stwierdzono obecność bakterii *Escherichia coli* (4 jtk/100ml przy wartości dopuszczalnej 0 jtk/100ml) przy zbyt niskim stężeniu chloru wolnego. Było to związane

z usterką stacji uzdatniania wody uniemożliwiającą odpowiednie dozowanie chemii basenowej. Z uwagi na brak możliwości usunięcia awarii (brak części zamiennych) pływalnia została wyłączona z użytkowania. Zarządca zobowiązał się do powiadomienia o ponownym uruchomieniu obiektu.

Kryta Pływalnia AQUARELAX, ul. Szpitalna 23, Knurów posiada 2 niecki basenowe, 1 nieckę wyposażoną w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 3 systemy cyrkulacji.

W okresie od 01.01 - 11.02.2021 r. oraz od 20.03. – 09.05.2021 r. z powodu obostrzeń związanych z wprowadzeniem stanu epidemii SARS-CoV-2 w Polsce, pływalnia była zamknięta, a w pozostałych miesiącach zgodnie z obowiązującymi przepisami obiekt działał w ograniczonym zakresie. Podczas przeprowadzonej kontroli kompleksowej stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego m. in. spełnienia wymagań nałożonych na zarządcę w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016 ze zm.) tj.:

– brak zapisu odczytów potencjału redox w nieckach basenowych (nie rzadziej niż co 4 godziny w trakcie godzin użytkowania pływalni, przy czym pierwsza rejestracja powinna mieć miejsce przed rozpoczęciem jej udostępniania) oraz temperatury, co skutkowało wydaniem zaleceń doraźnych. W związku z powyższym przeprowadzono kontrolę sprawdzającą, która wykazała usunięcie powyższych nieprawidłowości.

W 2021 r. z Krytej Pływalni aQuarelux pobrano ogółem:

- 93 próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 8 próbek w ramach kontroli urzędowej.

W marcu, w 5 próbkach wody pobranych tego samego dnia z pływalni stwierdzono podwyższone stężenie chloru związanego. W związku z powyższym dopuszczono świeżą wodę do obiegów, przeprowadzono kalibrację stacji dozujących chemię basenową oraz dodatkowe płukanie filtrów. We wrześniu, pomiary wykazały chwilową obniżoną wartość parametru technicznego redox w nieckach (2 próbki), co zostało niezwłocznie skorygowane. Parametry takie jak redox i chlor związany zależą w dużej mierze od obciążenia pływalni, a ich wartość zmienia się wielokrotnie w ciągu doby.

W 2021 r. obserwowano wzrost mętności w systemach cyrkulacji (11 próbek), przy czym w niecce tylko jedna próbka nie spełniała norm. Zarządca prowadził wzmożony nadzór nad jakością wody w zakresie mętności (ponadto glinu, żelaza, manganu), w celu określenia przyczyny

wystąpienia niezgodności. Żeby wyeliminować wpływ jakości wody wodociągowej na powyższą sytuację (prace drogowe przy obiekcie) prowadzone były również badania wody doprowadzanej na pływalnię. Ponadto systematycznie uzupełniano obiegi świeżą wodą, prowadzono wzmożone płukania filtrów, regulowano dawki koagulantu oraz zwiększono dozowanie dwutlenku chloru (Pola OXYD). W ostatnim kwartale zaobserwowano stopniowy spadek poziomu mętności.

Kryta Pływalnia w Szczygłowicach ul. Górnicza 2, Knurów posiada 1 nieckę basenową, 1 nieckę wyposażoną w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 1 system cyrkulacji.

W okresie od 01.01 - 11.02.2021 r. oraz od 20.03. – 30.05.2021 r. z powodu obostrzeń związanych z wprowadzeniem stanu epidemii SARS-CoV-2 w Polsce, pływalnia była zamknięta, a w pozostałych miesiącach zgodnie z obowiązującymi przepisami obiekt działał w ograniczonym zakresie. Od 03.07. – 12.09.2021 r. trwała przerwa eksploatacyjna. Podczas przeprowadzonej kontroli kompleksowej stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego m. in. spełnienia wymagań nałożonych na zarządcę w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016 ze zm.) tj.:

- brak było zapisu odczytów potencjału redox w nieckach basenowych (nie rzadziej niż co 4 godziny w trakcie godzin użytkowania pływalni, przy czym pierwsza rejestracja powinna mieć miejsce przed rozpoczęciem jej udostępniania),

co skutkowało wydaniem zaleceń doraźnych. W związku z powyższym przeprowadzono kontrolę sprawdzającą, która wykazała usunięcie powyższych nieprawidłowości.

W 2021 r. z Krytej Pływalni w Szczygłowicach pobrano ogółem:

- 48 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 10 próbek w ramach kontroli urzędowej.

Wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów po 48 h do > 300 jtk/ml, przy wartości parametrycznej 20 jtk/1ml wykazano w 2 próbkach pobranych w listopadzie z systemu cyrkulacji. Jednocześnie, nie stwierdzono nieprawidłowości w nieckach basenowych. W celu poprawy jakości wody przeprowadzono wzmożone chlorowanie. Dodatkowo wymieniono zawór do pobierania wody, którego stan mógł mieć wpływ na wyniki. Badania kontrolne nie potwierdziły przekroczenia. We wrześniu w 2 próbkach wody, pobranych tego samego dnia z obiegu jacuzzi, stwierdzono podwyższone stężenie chloru związanego, co zostało niezwłocznie skorygowane.

Największy problem w 2021 r. stanowił wzrost poziomu mętności w obiegu wody basenowej. Wartości przekroczeń w nieckach (8 próbek) wahały się w granicach od 0,63 NTU - 1,3

NTU przy wymaganiach do 0,5 NTU, a w cyrkulacji (5 próbek) od 0,46 NTU - 1,4 NTU przy zaleceniu do 0,3 NTU. W celu poprawy jakości wody, regularnie dopuszczano świeżą wodę do obiegu, zwiększono częstotliwość płukania filtrów, regulowano ilość koagulantu, dokonano przeglądu i kalibrowano stację dozowania chemii basenowej, wymieniono sondy pomiarowe oraz inżektory odpowiadające za dozowanie preparatów systemu Pola oraz wprowadzono stosowanie węgla pylistego. Ponadto przeprowadzono gruntowną dezynfekcję instalacji basenowej dwutlenkiem chloru. Z uwagi na brak skuteczności prowadzonych działań pod koniec roku przystąpiono do całkowitej wymiany złóż w dwóch filtrach (piaskowo/zwirowe z węglem aktywnym) oraz zmieniono stosowaną chemię basenową.

Badanie próbek wody ciepłej, pobranych z natrysków na pływalni przez upoważnionych przedstawicieli PPIS w Gliwicach przed wydaniem zbiorczej oceny rocznej, wykazało obecność bakterii *Legionella* sp. w ilości świadczącej o wysokim skażeniu instalacji (3800;2100 jtk/100 ml). W związku z powyższym, wydano decyzję nr NS/HK-432-D-39/21 z dnia 08.03.2021 r. nakazującą w trybie natychmiastowym wyłączyć z eksploatacji urządzenia wytwarzające aerozol w instalacji ciepłej wody użytkowej, podjąć działania naprawcze mające na celu redukcję liczby bakterii *Legionella* sp. oraz poinformować PPIS w Gliwicach o planowanym terminie zakończenia czyszczenia i dezynfekcji instalacji ciepłej wody użytkowej. Zarządca poinformował o wyłączeniu z eksploatacji urządzeń wytwarzających aerozol wodno-powietrzny, dezynfekcji wodą Javel wylewek prysznicowych, baterii umywalkowych, sitek, perlatorów, przeprowadzeniu płukania i dezynfekcji termicznej do temperatury 70°C instalacji c.w.u. oraz zleceniu dezynfekcji chemicznej firmie zewnętrznej. Badania kontrolne nie wykazały nieprawidłowości. W związku z powyższym zakończono prowadzone postępowanie administracyjne. Kontrola przeprowadzona po 3 miesiącach od stwierdzonego skażenia (zgodnie z postępowaniem ujętym w załączniku 3B do ww. rozporządzenia) nie wykazała przekroczeń w zakresie obecności bakterii *Legionella* sp.

Kryta Pływalnia Wodnik ul. Gliwicka 11B, Paniówki posiada 1 nieckę basenową, 5 niecek wyposażonych w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 4 systemy cyrkulacji.

W okresie 01.01 - 11.02.2021 r. z powodu obostrzeń związanych z wprowadzeniem stanu epidemii SARS-CoV-2 w Polsce pływalnia była zamknięta, a w pozostałych miesiącach zgodnie z obowiązującymi przepisami obiekt działał w ograniczonym zakresie.

W 2021 r. wniesiono 2 interwencje w sprawie:

- braku przestrzegania wytycznych dla funkcjonowania basenu w trakcie epidemii SARS-CoV-2 w Polsce, złego stanu sanitarno- higienicznego obiektu, czynnej siłowni oraz widowni na terenie Pływalni,
- braku prowadzenia właściwego nadzoru nad eksploatacją obiektu oraz jakością wody przez pracowników technicznych.

Przeprowadzone kontrole doraźne interwencyjne nie wykazały nieprawidłowości w powyższym zakresie. Pływalnia utrzymana była w bardzo dobrym stanie sanitarno-higienicznym, technicznym oraz porządkowym. W związku z powyższym interwencje uznano za niezasadne.

W 2021 r. z Krytej Pływalni Wodnik pobrano ogółem:

- 246 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę,
- 32 próbki w ramach kontroli urzędowej.

Od ostatniego kwartału 2020 r. prowadzone było postępowanie administracyjne, w związku ze skażeniem bakteriami *Legionella* sp. obiegu wanien jacuzzi (woda słodka) na terenie pływalni. Kontrola wewnętrzna wykazała przekroczenia tego wskaźnika mikrobiologicznego w 2 próbkach pobranych z jacuzzi słodkiego prawego (4;15 jtk/100ml), w 2 próbkach z jacuzzi słodkiego lewego (7;7 jtk/100ml) oraz w 1 z systemu cyrkulacji (37 jtk/100ml) przy wartości parametrycznej 0 jtk/100 ml. Działania naprawcze podjęte przez zarządcę polegały na regularnym płukaniu obiegu wanien oraz dodatkowej dezynfekcji dwutlenkiem chloru. Po uruchomieniu niecek, zamkniętych wcześniej z uwagi na wprowadzony w Polsce stan epidemii i związane z tym obostrzenia, przeprowadzono badania kontrolne, które wykazały doprowadzenie parametru mikrobiologicznego *Legionella* sp. w wodzie do wartości określonych w przepisach prawa. W związku z powyższym, w marcu zakończono postępowania administracyjnego w obiekcie.

W próbce wody ciepłej pobranej w ramach kontroli wewnętrznej z natrysku, stwierdzono średnie punktowe skażenie bakteriami *Legionella* sp. (210 jtk/ml, przy dopuszczalnej wartości < 100jtk/ml). Zarządca podjął działania naprawcze polegające na kilkukrotnej dezynfekcji termicznej oraz przepłukaniu układu instalacji ciepłej wody użytkowej. Badanie kontrolne nie potwierdziło nieprawidłowości.

Obniżoną wartość parametru redox zaobserwowano w 18 próbkach. Nieprawidłowości w zakresie chloru związanego wykazano w 2 próbkach wody pobranych z systemów cyrkulacji. Spadek pH stwierdzono w 1 próbce. Parametry takie jak chlor wolny, chlor związany, redox i pH zależą w dużej mierze od obciążenia pływalni, a ich wartość zmienia się wielokrotnie w ciągu doby.

Nie mają istotnego znaczenia dla zdrowia ludzi, są jednak pomocne w ocenie funkcjonowania systemu uzdatniania wody basenowej.

Ponadnormatywną wartość azotanów (wskaźnik zużycia wody i jej zanieczyszczenia przez kąpiących) w II połowie 2021 r. w obiegach basenu sportowego i rekreacyjnego stwierdzono w 11 próbkach wody pobranych z niecek oraz w 11 próbkach z systemów cyrkulacji (26,5 - 37,8 mg/l przy wartości parametrycznej 20 mg/l). Zarządca regularnie dopuszczał świeżej wody oraz zlecał badania kontrolne. Po przestoju pływalni, w jacuzzi słonych w I kwartale 2021 r. zaobserwowano w 3 próbkach nieznacznie podwyższoną wartość utlenialności. Kolejne badania były w normie.

Największy problem w 2021 r. stanowiły podwyższone stężenie chloroformu przy dopuszczalnej wartości 0,03 mg/l. Nieprawidłowości stwierdzono w 32 próbkach pobranych z niecek basenowych (w zakresie 0,0401 - 0,096 mg/l, w jednej próbce 0,1687 mg/l) oraz w 13 próbkach wody pobranych z systemu cyrkulacji (w zakresie 0,054 - 0,093 mg/l). Ponadto w jednej próbce pobranej z niecki basenowej stwierdzono zbyt wysoki poziom THM – 0,1733 mg/l przy wartości parametrycznej 0,1 mg/l. Przekroczenia mogły wynikać z nadmiernej dezynfekcji podchlorynem sodu. Zwiększony nadzór nad uzdatnianiem (dozowaniem chemii basenowej) oraz utrzymaniem niższego poziomu chloru wolnego w wodzie mogłoby wpłynąć na spadek wartości ubocznych produktów dezynfekcji. Zarządca zlecał badania kontrolne oraz podejmował działania korygujące polegające m. in. nieznacznym obniżaniu stężenia stosowanego dezynfektanta, dopuszczeniu świeżej wody i płukaniu filtrów jednak nie wpływały one na stałą poprawę jakości wody.

Z uwagi na powyższe dla obiektu wydana zostanie za 2021 r. - „zbiorecza roczna ocena wody na pływalni” z uchybieniami podczas eksploatacji.

Kapielisko Leśne ZACISZE (pływalnia sezonowa), ul. Niepodległości 109, Knurów

posiada 3 niecki wyposażone w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny oraz 2 systemy cyrkulacji.

Podczas przeprowadzonej kontroli kompleksowej stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarnego-higienicznego - m. in. spełnienia wymagań nałożonych na zarządcę w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016 ze zm.) tj.:

- brak było zapisu odczytów potencjału redox w nieckach basenowych prowadzonych z częstotliwością minimum 4 razy dziennie i nie rzadziej niż co 4 godziny w trakcie godzin użytkowania pływalni, przy czym pierwsza rejestracja powinna mieć miejsce przed rozpoczęciem jej udostępniania oraz temperatury,
- nie prowadzono dziennika bieżącej obserwacji, który zawiera udokumentowane spostrzeżenia i podjęte czynności (ocena przejrzystości wody, widoczne zanieczyszczenia, spostrzeżenia mogące mieć wpływ na zanieczyszczenie wody w niecce basenowej, wszelkie inne nieprawidłowości, incydenty kałowe i wymiotne, daty i godziny wyłączenia z użytkowania zanieczyszczonej niecki basenowej oraz daty i godziny poinformowania o tym właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego w przypadku stwierdzenia wystąpienia incydentów kałowych lub incydentów wymiotnych w wodzie na pływalni, podjęte działania naprawcze, data, godzina i podpis),

co skutkowało wydaniem zaleceń doraźnych. W związku z powyższym przeprowadzono 1 kontrolę sprawdzającą, która wykazała usunięcie powyższych nieprawidłowości.

W 2021 r. z Kąpieliska Leśnego pobrano ogółem:

- 23 próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządę,
- 10 próbek w ramach kontroli urzędowej.

W 7 próbkach wody, pobranych z niecek basenowych i systemów cyrkulacji pływalni odkrytej, stwierdzono podwyższone stężenia chloroformu. Wartość przekroczeń wahała się w granicach 0,048 - 0,086 mg/l w nieckach basenowych oraz 0,0405 - 0,1 mg/l w systemach cyrkulacji, przy dopuszczalnej wartości 0,03 mg/l. Prekursorami - związkami, które prowadzą do powstania chloroformu w wodzie basenowej, jako ubocznego produktu dezynfekcji podchlorynem sodu są substancje organiczne najczęściej pochodzenia antropogenicznego (pot, mocz, naskórek, włosy). W przypadku pływalni odkrytych dodatkowy czynnik stanowią zanieczyszczenia środowiskowe wnoszone do niecek basenowych (pył, kurz, trawa, środki kosmetyczne z filtrami UV). Zarządca przeprowadził działania naprawcze polegające na zwiększeniu liczby płukań filtrów oraz dozowaniu świeżej wody.

Wzrost mętności odnotowano w 2 próbach pobieranych z niecki (0,99 - 1,1 NTU przy zalecanej wartości < 0,5 NTU) oraz 3 z systemów cyrkulacji (0,77 - 1 NTU przy zalecanej wartości < 0,3 NTU).

Sporadycznie obserwowano obniżoną wartość parametru redox w nieckach (6 próbek), wzrost stężenia chloru związanego w nieckach (3 próbki) oraz w systemach cyrkulacji (2 próbki), co nie miało wpływu na bezpieczeństwo osób kąpiących się. Wartości tych parametrów w dużej mierze

zależą od obciążenia pływalni i stosowania chemii basenowej, a ich wartości zmieniają się wielokrotnie w ciągu doby.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami zarządca dopuszczał świeżej wody do obiegu, prowadził dodatkowe płukanie filtrów oraz zwiększał ilość dozowanego pyłu węglowego.

W 2021 r. zgłoszono 2 incydenty kałowe.

Stałym nadzorem sanitarnym objęto również tereny rekreacyjne:

„Kąpielisko Słoneczna Plaża”

Organizatorem kąpieliska „Słoneczna Plaża” położonego nad Zbiornikiem Pławniowice w miejscowości Niewieszce był Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu przy ul. Leśnej 6. Sezon kąpielowy określony został uchwałą Rady Gminy Rudziniec nr XLVI/298/2021 z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie określenia wykazu kąpielisk na terenie Gminy Rudziniec oraz sezonu kąpielowego w roku 2021 i obejmował okres od 19.06.2021 r. do 29.08.2021 r.

W trakcie trwania sezonu kąpielowego przeprowadzono kontrolę stanu sanitarnego obiektu, podczas której stwierdzono, iż teren jest ogrodzony i uporządkowany, a piasek na plaży utrzymany w należytej czystości. Kąpielisko wydzielone jest bojami (485 m linii brzegowej), dodatkowo wydzielono strefę dla najmłodszych dzieci. Powyższa kontrola nie wykazała uchybień. Z uwagi na obowiązujący w Polsce stan epidemii zarządca kąpieliska wprowadził procedury zapobiegania szerzeniu się zakażeń wywoływanych przez wirusa SARS-CoV-2. Stosowano zalecenia Głównego Inspektora Sanitarnego dla kąpielisk w trakcie epidemii SARS-CoV-2.

PPIS w Gliwicach wyznaczył punkt pobierania próbek z kąpieliska pozwalający na pobór 30 centymetrów pod powierzchnią wody, w wodzie o głębokości powyżej 1 metra – **przy wieży ratownika**.

Organizator kąpieliska zgodnie z wymogami zawartymi w § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli (Dz. U. z 2018 r., poz. 2476) odpowiednio oznakował kąpielisko poprzez umieszczenie tablicy informacyjnej zawierającej dane wynikające z § 3 ww. rozporządzenia.

Ponadto Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu dopełnił wszelkich niezbędnych formalności zawartych w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia

17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 r., poz. 255) tj.:

- opracowano harmonogram poboru próbek wody w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Gliwicach,
- przestrzegano ustalonych w harmonogramie terminów poboru próbek wody,
- regularnie przekazywano sprawozdania z badań prowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej, na podstawie których Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach wydawał bieżące oceny jakości wody,
- umieszczano bieżące informacje o jakości wody w kąpielisku na tablicy usytuowanej w obrębie kąpieliska, ponadto regularnie uaktualniano dane na temat temperatury wody oraz powietrza w serwisie kąpieliskowym (sk.gis.gov.pl),
- systematycznie wizualnie nadzorowano wodę pod kątem występowania zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i stanowiących zagrożenie dla zdrowia kąpiących się osób,
- zapewniono aktualny profil wody w kąpielisku.

Ustalony harmonogram poborów próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez organizatora kąpieliska obejmował 3 terminy rozłożone równomiernie w czasie trwania całego sezonu tj. 05.07, 26.07, i 16.08.2021 r. (3 próbki), tak aby przerwa między badaniami nie przekraczała miesiąca, co jest związane z koniecznością zagwarantowania bezpieczeństwa zdrowotnego osób kąpiących się, za które odpowiedzialny jest organizator kąpieliska. Dodatkowo w ramach kontroli urzędowej pobrano 1 próbkę przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego (14.06.2021 r.). Przy każdym poborze dokonywano również oceny wizualnej. Badania mikrobiologiczne próbek pobranych w ramach kontroli urzędowej, jak i próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadzone zostały przez Oddział Laboratoryjny PSSE w Gliwicach. Metody badawcze były zgodnie z metodami referencyjnymi, określonymi w zał. nr 1 część A. Tabela I. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 r., 255).

Każdorazowo, po przekazaniu przez organizatora wyników badania wody PPIS w Gliwicach dokonywał bieżącej oceny jakości wody i informował Wójta Gminy Rudziniec o przydatności wody do kąpieli. Dane na temat jakości wody były na bieżąco uaktualniane w serwisie kąpieliskowym (sk.gis.gov.pl).

W trakcie trwania sezonu PPIS w Gliwicach oraz organizator kąpieliska nie stwierdzili pogorszenia jakości wody w kąpielisku oraz nie zarejestrowali zanieczyszczeń w wodzie, mogących mieć wpływ na jej jakość oraz zdrowie osób kąpiących się. W sezonie kąpielowym 2021 r. ze zbiornika Pławniowice pobrano 4 próbki wody do badań laboratoryjnych mikrobiologicznych, dla których PPIS w Gliwicach wydał bieżące oceny jakości wody w kąpielisku stwierdzające przydatność wody do kąpiel. Na ich podstawie stwierdza się, że woda w kąpielisku „Słoneczna Plaża” w tegorocznym sezonie kąpieliskowym spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpiel (Dz. U. z 2019 r., poz. 255).

W sezonach kąpielowych 2018 – 2021 r. ogółem ze Zbiornika Pławniowice pobrano 16 próbek wody do badań laboratoryjnych. Analizując oceny sezonowe, wyniki badań z ww. okresu oraz wartości percentyla dla wyliczenia mikrobiologicznego PPIS w Gliwicach zaklasyfikował jakość wody w kąpielisku jako **doskonałą** w ocenie czteroletniej.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ, NOCLEGOWNIE I INNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE OPIEKI ZDROWOTNEJ

W okresie sprawozdawczym skontrolowano 5 obiektów przeprowadzając w nich 8 kontroli. Wydano **1 decyzję administracyjną** oraz **1 decyzję prolongującą** termin wykonania zarządzeń decyzji wydanych w poprzednim okresie sprawozdawczym.

W roku sprawozdawczym zakończono postępowanie administracyjne dotyczące *Warsztatów Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia „Tęcza” w Pyskowicach, ul. Wojska Polskiego 3* – podczas kontroli sprawdzającej w dniu 11.03.2021 r. stwierdzono wykonanie zarządzeń decyzji wydanej w 2019 r. nr NS/HK-432-D-2/19, które dotyczyły odnowienia powierzchni ścian i sufitów w pracowniach, pomieszczeniu kuchni, węzłach sanitarnych oraz korytarzu komunikacji wewnętrznej.

Dom Pomocy Społecznej CARITAS Diecezji Gliwickiej w Wiśniczu ul. Wiejska 42, 44-187 Wielowieś – po przeprowadzonej kontroli sanitarnej planowanej w 2019 r. wydano w dniu 30.12.2019 r. decyzję nr NS/HK-432-D-207/19 nakazującą usunięcie nieprawidłowości, którą prolongowaną w 2020 r. Decyzja obejmowała, m.in. uzupełnienie ubytków tynków na ścianach oraz odnowienie powłok malarskich w pokojach mieszkalnych dla pensjonariuszy. W związku z sytuacją związaną z epidemią COVID-19, strona zwróciła się z prośbą o prolongatę terminu wykonania zarządzeń decyzji. W dniu **29.09.2021 r.** została wydana decyzja **prolongująca wykonanie zarządzeń do dnia 31.03.2022 r.**

Ponadto w okresie sprawozdawczym wpłynęły 3 interwencje:

- ***Dom Seniora „Willa Rosa” w Czarkowie przy ul. Różanej 5***

- pierwsza interwencja dot. zagrzybionych ścian w pomieszczeniach obiektu. Przeprowadzona kontrola interwencyjna wykazała nieprawidłowości sanitarno-techniczne m.in. zagrzybione, zawilgocone ściany w korytarzu komunikacji wewnętrznej, pralni, magazynie środków czystościowych. W związku z czym wydano decyzję administracyjną z terminem realizacji do dnia 30.06.2022 r.
- druga interwencja, dot. braku aktualnej dokumentacji medycznej pracowników zajmujących się sprzątaniami, opieką pensjonariuszy oraz podawaniem posiłków. Podczas kontroli w dniu 25.08.2021 r. stwierdzono, że zatrudniony personel posiada aktualne badania do celów sanitarno-epidemiologicznych.

- ***Dom dla osób bezdomnych w Niewiesz przy ul. Leśnej 4*** – w sprawie braku wydzielonych osobnych toalet dla kobiet i mężczyzn oraz wyrzucania odpadów do pobliskiego lasu. Podczas kontroli interwencyjnej stwierdzono brak oddzielnych toalet oraz nieuporządkowane, zagracone stanowisko do gromadzenia odpadów komunalnych. W kwestii wyrzucania odpadów do lasu – kontrola nie potwierdziła słuszności wniesionej interwencji. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano zalecenia doraźne dot. ich usunięcia. Kontrola sprawdzająca wykazała uporządkowanie stanowiska śmietnikowego oraz wydzielenie osobnych toalet dla kobiet i mężczyzn.

OBIEKTY HOTELARSKIE ORAZ INNE OBIEKTY ŚWIADCZĄCE USŁUGI NOCLEGOWE

W 2021 r. przeprowadzono badania wody ciepłej pod kątem obecności bakterii Legionella sp. w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w hotelu skategoryzowanym.

- *Hotel Żagiel, ul. Plażowa 2, Niewiesz*

W ramach kontroli wewnętrznej przeprowadzono kontrole jakości wody ciepłej w 2 obiektach zgodnie z ustalonym z PPIS w Gliwicach harmonogramem. Badania nie wykazały nieprawidłowości:

- *Hotel Sylwia, ul. Gliwicka 90, Sośnicowice*
- *Hotel-Restauracja Tawerna, ul. Wolności 8, Kleszczów*

W 2021 r. PPIS w Gliwicach przeprowadził kontrole jakości wody ciepłej w 2 obiektach.

- *Obiekt świadczący usługi noclegowe Laguna, ul. Leśna 6, Niewiesz*
- *Leśna Perła, Rudziniec*

Ponadto w ramach wniesionych interwencji na złą jakość wody ciepłej pobrano próbki wody do badań w dwóch obiektach:

- *PHU Posejdon, ul. Nad Kanalem 1 F, Pyskowice*
- *Grand Marina, ul. Nad kanałem, Pyskowice*

Wartości parametru mikrobiologicznego *Legionella sp.* we wszystkich obiektach spełniają wymagania mikrobiologiczne ujęte w § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 poz. 2294) - zgodnie z częścią A załącznika nr 5 do ww. rozporządzenia najwyższa dopuszczalna liczba dla *Legionella sp.* wynosi <100 jtk/100ml.

PPIS w Gliwicach prowadził nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w ośrodkach posiadających indywidualne ujęcia wody (studnie):

- *Dom Przyjęć Posejdon, ul. Nad Kanalem 1F, Pyskowice;*
- *Maytur, ul. Nad Kanalem 5, Pyskowice;*

Dwa obiekty nie zostały otwarte w 2021 r.:

- *Ośrodek Wędkarski, ul. Wędkarzy, Pyskowice;*
- *Restauracja Home Lake przy ul. Węgorza 1 w Pyskowicach;*

Zgodnie z pismem zarządcy z dnia 22.06.2021 r. zawieszona została działalność gospodarcza **stancji wędkarskiej naj jezioro Dzierżno przy ul. Wędkarzy w Pyskowicach** do odwołania. Do czasu uzyskania opinii inspektora nadzoru budowlanego obiekt będzie nieczynny, ze względu na zły stan techniczny.

Ponadto w dalszym ciągu zawieszona pozostaje działalność gospodarcza Restauracji Home Lake przy ul. Węgorza 1 w Pyskowicach od 09.09.2019 r. do odwołania.

W związku z wniesioną skargą na nieodpowiedni zapach wody oraz problemy żołądkowo-jelitowe po weselu odbywającym się w Domu Przyjęć Posejdon, pobrano próbki wody w części noclegowej (hangar) obiektu dnia 08.09.2021 r. Analiza laboratoryjna wykazała przekroczenia w zakresie parametrów wskaźnikowych mikrobiologicznych oraz mikrobiologicznych do wymagań

określonych w zał. nr 1 część A oraz część C tabela 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) – tj. *Escherichia coli*, bakterie grupy coli, przy braku dezynfekanta w wodzie.

Ponadto stwierdzono przekroczenia wartości parametrów fizykochemicznych określonych w załączniku nr 1 część C Tabela 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294) tj. mętność, zapach, mangan, żelazo, jon amonowy.

W związku z powyższym wydano decyzję administracyjną (decyzja nr: NS/HK-4560St-1/D-139/21 z dnia 09.09.2021 r.) stwierdzająca brak przydatności wody do spożycia w obiekcie i zobowiązującą stronę do:

1. niezwłocznego poinformowania odbiorców wody pochodzącej z indywidualnego ujęcia o braku przydatności wody do spożycia przez ludzi (tj. woda nie nadaje się do picia, przygotowywania posiłków, mycia owoców i warzyw, naczyń kuchennych, kąpieli oraz mycia zębów i przemywania otwartych zranień),

2. zapewnienia odbiorcom wody zastępczego źródła wody odpowiadającej wymaganiom dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,

3. podjęcia skutecznych działań naprawczych mających na celu doprowadzenie jakości wody w obiekcie „Posejdon” przy ul. Nad Kanałem 1F w Pyskowicach w zakresie parametrów wskaźnikowych mikrobiologicznych oraz mikrobiologicznych do wymagań określonych w zał. nr 1 część A oraz część C tabela 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294),

4. bieżącego informowania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach o zakresie i terminach podejmowanych działań.

Badanie kontrolne wykonane dnia 14.09.2021 r. oraz 15.09.2021 r. po przeprowadzaniu działań naprawczych polegających na dezynfekcji i czyszczeniu studni oraz przepłukaniu instalacji nie wykazało nieprawidłowości w części hotelowej z małą gastronomią i salą bankietową. Natomiast w części noclegowej (hangar) stwierdzono utrzymujące się przekroczenia parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych. Z uwagi, iż poszczególne części obiektu zaopatrywane są w wodę z różnych hydroforów wydano decyzję o przydatności wody do spożycia dla strefy hotelowej z małą gastronomią i salą bankietową nr NS/HK-4560St-1/D-144/21 z 17.09.2021 r.

W związku z nieprawidłowościami w strefie noclegowej właściciel obiektu wyłączył z eksploatacji tę część do czasu uzyskania odpowiedniej jakości wody.

W dniu 07.09.2021 r. wniesiono również skargę na nieodpowiedni zapach ciepłej wody w obiekcie Grand Marina mieszącym się w Pyskowicach przy ul. Nad Kanałem, w której odbywało się wesele dlatego pobrano dnia 08.09.2021 r. próbki do badań. Podczas pobierania próbek wody uzyskano informację, iż od dnia 06.09.2021 r. prowadzono szokową dezynfekcję studni zaopatrującej obiekt Grand Marina za pomocą podchlorynu sodu. Woda z dezynfektantem została puszczona by-pass'em z pominięciem kolumny uzdatniającej (odżelaziacze, odmanganiacze) w celu dezynfekcji instalacji wewnętrznej budynku. W obiekcie nie przebywali goście. Prowadzone działania wpłynęły na ponadnormatywną wartość parametrów fizykochemicznych określonych w załączniku nr 1 część C Tabela 1 oraz parametru dodatkowego chemicznego określonego w załączniku nr 1 części D Tabela 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). W badanych próbkach wody nie stwierdzono obecności bakterii Escherichia coli, Clostridium perfringens, enterokoków oraz bakterie grupy coli. Nieakceptowalny zapach (chlorowy, ubocznych produktów dezynfekcji np. chloraminy) związany jest z prowadzoną dezynfekcją instalacji wewnętrznej budynku. Badania kontrolne wykonane dnia 14.09.2021 r. nie wykazały nieprawidłowości.

ZAKŁADY FRYZJERSKIE, KOSMETYCZNE, ODNOWY BIOLOGICZNEJ, TATUAŻU ORAZ SOLARIA.

Ogółem skontrolowano 22 obiekty przeprowadzając w nich 25 kontroli. Wydano **1 decyzję administracyjną** nakazującą, **2 mandaty karne** na łączną kwotę **800 zł**.

- **Zakład fryzjerski, Knurów, ul. Władysława Łokietka 3** – za stwierdzone nieprawidłowości higieniczno-sanitarne nałożono mandat karny oraz wydano decyzję administracyjną. Zalecenia doraźne zostały usunięte, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.

W terminie do dnia 15.03.2022 r. strona została zobowiązana do:

- wydzielenia stanowiska do przeprowadzenia zabiegów dezynfekcji i mycia narzędzi fryzjerskich, wyposażając go w punkt wodny z blatem roboczym;
- zapewnienia gładkiej powierzchni foteli fryzjerskich w pomieszczeniu wykonywania usług;
- odnowienia powierzchni ścian w korytarzu komunikacji wewnętrznej oraz w pomieszczeniu toalety.

W roku sprawozdawczym zakończono postępowania administracyjne prowadzone w *Zakładzie fryzjerskim w Knurowie przy ul. Władysława Łokietka 3/3* (Decyzja nr NS/HK-432-135/19 z dnia 07.10.2020 r.) – w wyniku realizacji zaleceń stan sanitarny ww. obiektu poprawił się.

W okresie sprawozdawczym wpłynęły interwencje dotyczące niezachowania czystości w zakładach oraz nie przestrzegania obostrzeń w czasie trwania epidemii:

- *Gabinet tatuażu, Knurów, ul. Kollątaja 2B* – stwierdzono nieprawidłowości higieniczno-sanitarne, tj.: brudne pomieszczenia oraz wyposażenie zakładu, zaleganie odpadów (w tym powstających w wyniku zabiegów z naruszeniem ciągłości tkanek ludzkich), zaleganie zbędnych przedmiotów (zagrzenie zakładu), niewłaściwe warunki przechowywania zapasu czystej bielizny. Wobec powyższego nałożono mandat karny oraz wydano zalecenia doraźne. Strona usunęła wszystkie nieprawidłowości.
- *Zakład fryzjerski, Knurów, ul. Władysława Łokietka 1a* – zgłoszenie dot. nieprzestrzegania zasad higieny w zakładzie oraz obostrzeń obowiązujących w czasie trwania epidemii. Przeprowadzono wizję lokalną, podczas której stwierdzono, że zakład był nieczynny. Dodatkowo w celu wyjaśnienia sprawy przesłuchano właścicielkę zakładu. W związku ze zmianą przepisów umożliwiających funkcjonowanie tego typu obiektów, przeprowadzono kontrolę doraźną, która obejmowała ocenę stanu sanitarnego zakładu. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości higieniczno-sanitarne, tj. nieprawidłowo prowadzony proces dezynfekcji sprzętu. Strona usunęła wszystkie nieprawidłowości, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.
- *Zakład kosmetyczny, Pyskowice, ul. Armii Krajowej 5, 19, 20, 28*– zgłoszenie dot. świadczenia usług w czasie obowiązywania zakazu prowadzenia działalności dla zakładów z branży „beauty”. Podczas wizji lokalnej zakłady były nieczynne. Zastana sytuacja została uwidoczniiona w sporządzonej dokumentacji fotograficznej.
- *Zakład fryzjerski, Paczyna (gmina Toszek), ul. Kasztanowa 4/2*– w związku z licznymi zgłoszeniami osoby wnioskującej (wpływającymi do tut. Stacji od 2020 r.), dot. niezachowania przez właścicielkę zakładu reżimu sanitarnego podczas epidemii, wykonane w roku sprawozdawczym kontrole oraz szczegółowe analizy przesłanych przez wnioskującego nagrań w formie filmów oraz zdjęć, nie wykazywały żadnych bezspornych nieprawidłowości. Skarżący został powiadomiony, że dokumentacja przez niego przesłana nie stanowi podstaw do podejmowania kolejnych działań w sprawie.

W pozostałych skontrolowanych obiektach nie stwierdzano nieprawidłowości sanitarno-higienicznych i technicznych.

OBIEKTY SPORTOWE

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 1 kontrolę podczas której stwierdzono zakończenie postępowania administracyjnego w obiekcie:

Hala widowiskowo-sportowa im. Huberta Wagnera przy ul. Strzelców Bytomskich 1 w Pyskowicach – podczas kontroli sanitarnej sprawdzającej stwierdzono wykonanie wszystkich zarządzeń decyzji z 2019r., tj.: zlikwidowano przyczynę zawilgocenia i odnowiono powierzchnię ścian w szatni damskiej oraz odnowiono powierzchnię ścian z miejscami siedzącymi dla kibiców w hali na parterze.

DOM PRZEDPOGRZEBOWY

W 2021 r. skontrolowano 1 obiekt, w którym przeprowadzono 2 kontrole. Wydano 1 **decyzję administracyjną** oraz nałożono mandat karny.

Dom Przedpogrzebowy w Knurowie przy ul. Floriana 5 – podczas kontroli sanitarnej kompleksowej, przeprowadzonej wspólnie z sekcją Higieny Pracy, stwierdzono szereg nieprawidłowości sanitarno-higienicznych i sanitarno-technicznych dotyczące m.in. brudnych powierzchni ścian i podłóg w zakładzie, niedrożnych kratak ściekowych w całym obiekcie, braku dozowników na preparat do dezynfekcji rąk, nieszczelnych drzwi zewnętrznych. W związku z powyższym nałożono mandat karny oraz wydano decyzję administracyjną z terminami realizacji do 31.12.2021 r. oraz 31.03.2022 r.

STACJE PALIW

W ramach akcji z funkcjonariuszami Policji przeprowadzono 24 wizytacje stacji paliw. Nałożono 3 **mandaty karne**.

Wizytacje dotyczyły sprawdzenie przestrzegania obostrzeń ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (*Dz. U. z 2021 r., poz. 861 ze zm.*). Mandaty nakładano na pracowników stacji paliw za niestosowanie się do nakazu zasłaniania ust i nosa przy pomocy maseczki.

WNIOSKI O INTERWENCJE WNOSZONE DO PPIS W GLIWICACH Z TERENU POWIATU GLIWICKIEGO.

W bieżącym roku sprawozdawczym wniesiono 21 wniosków z prośbą o interwencję z czego 15 rozpatrzono. Sprawy dotyczyły m.in. jakości wody, niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, nieprzestrzegania zasad podczas epidemii w tym m. in.:

- ***Jakość wody w domu mieszkalnym w Paniówkach przy ul. Gliwickiej 74b*** –pobrano próbkę wody do badań w zakresie parametrów mikrobiologicznych, wskaźników mikrobiologicznych, chemicznych, fizykochemicznych i organoleptycznych w ww. domu mieszkalnym oraz z punktów zlokalizowanych w najbliższym sąsiedztwie. Analiza pobranych próbek nie wykazała przekroczenia badanych parametrów.
- ***Zaniedbany lokal mieszkalny w Pyskowicach przy ul. Szpitalnej 7/2*** – interweniowano u zarządcy budynku, który zobowiązał się do usunięcia zalegających zbędnych przedmiotów, dodatkowo na klatce schodowej zostały przeprowadzone przez firmę specjalistyczną zabiegi dezynfekcyjne i dezodoracyjne.
- ***Brak nadzoru nad jakością wody oraz brak utrzymania bieżącego porządku pomieszczeń na terenie pływalni „Wodnik” w Paniówkach (zgłoszenie dwukrotne)*** – przeprowadzone kontrole sanitarne nie potwierdziły słuszności wniesionych interwencji,
- ***Nieodpowiedni zapach wody oraz problemy żołądkowo-jelitowe po weselu na terenie Domu Przyjęć Posejdon w Pławniowicach*** – przeprowadzone pobory próbek wody potwierdziły przekroczenia parametrów wskaźnikowych mikrobiologicznych i fizykochemicznych.
- ***6 wniosków dot. nieprzestrzegania obostrzeń w związku z ogłoszeniem stanu epidemii.*** W dwóch przypadkach przeprowadzone kontrole sanitarne potwierdził słuszność wniesionych interwencji.
- ***2 wnioski dot. hodowli zwierząt*** - sprawę zaniedbanego królika zakupionego z hodowli w Gierałtowicach przekazano do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Gliwicach, natomiast sprawę uciążliwości zapachowej z hodowli kur w Pyskowicach prowadził Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

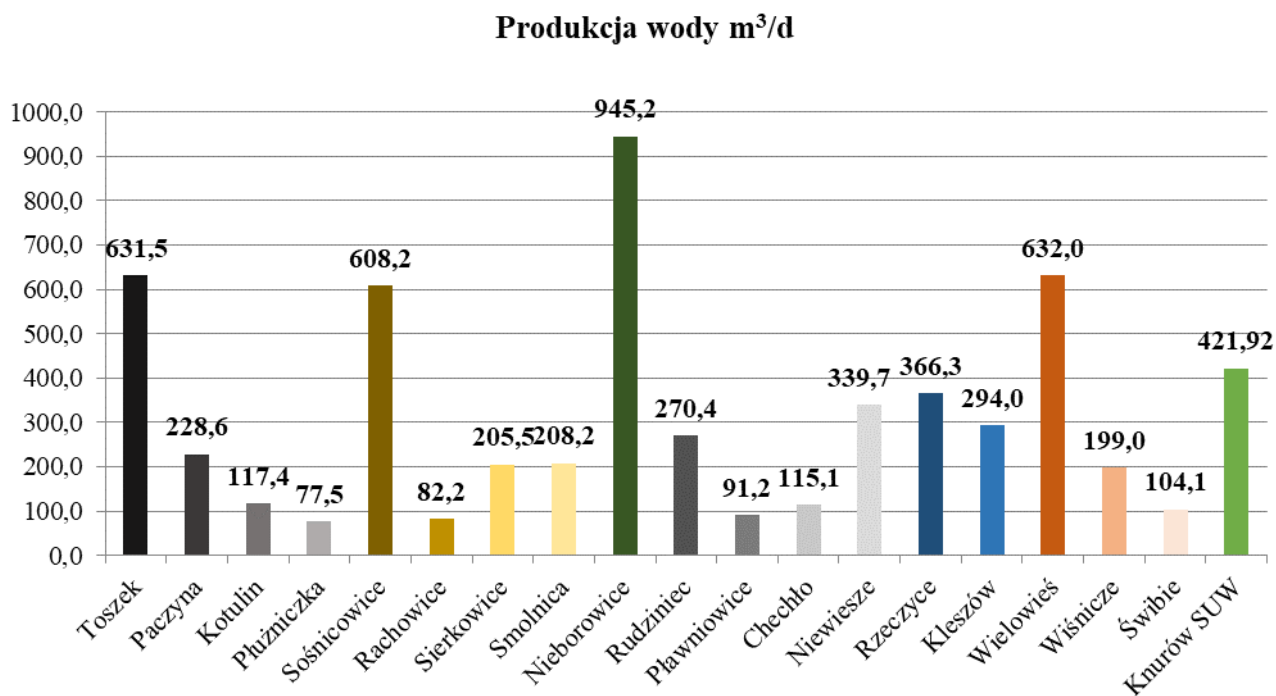
JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA NA TERENIE GMIN POWIATU GLIWICKIEGO

PPIS w Gliwicach w 2021 r. prowadził nadzór sanitarny nad jakością wody pochodzącą z 20 ujęć wód głębinowych eksploatowanych przez przedsiębiorstwa wodociągowe, 7 indywidualnych ujęć zaopatrujących budynki użyteczności publicznej (4 służba zdrowia, 3 ośrodki noclegowe) oraz w 63

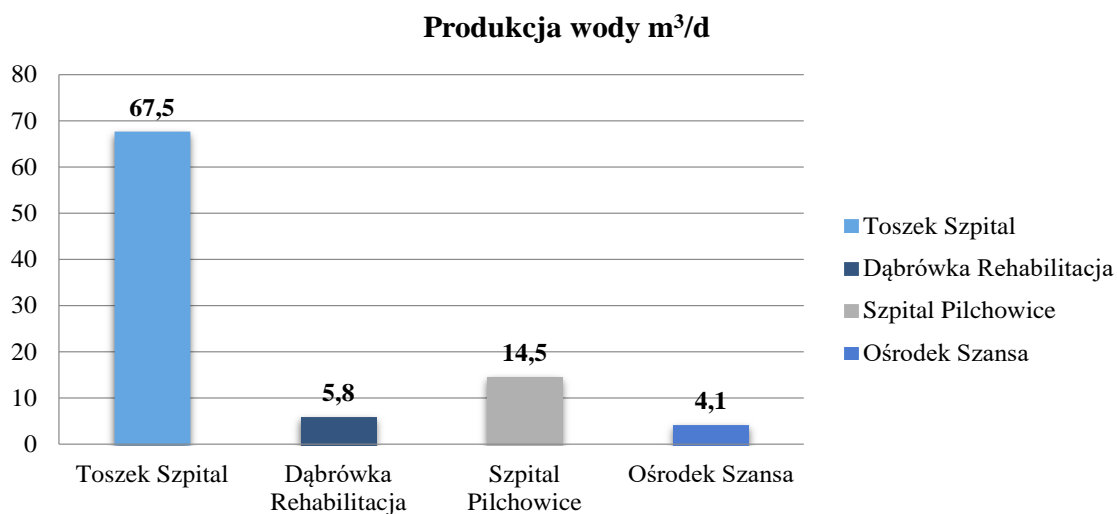
punktach zgodności usytuowanych na sieciach wodociągowych na terenie powiatu gliwickiego. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień, a stan sanitarno- techniczny urządzeń wodociągowych oceniono jako dobry.

Tabela 4. **Podział wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę ze względu na wielkość produkcji**

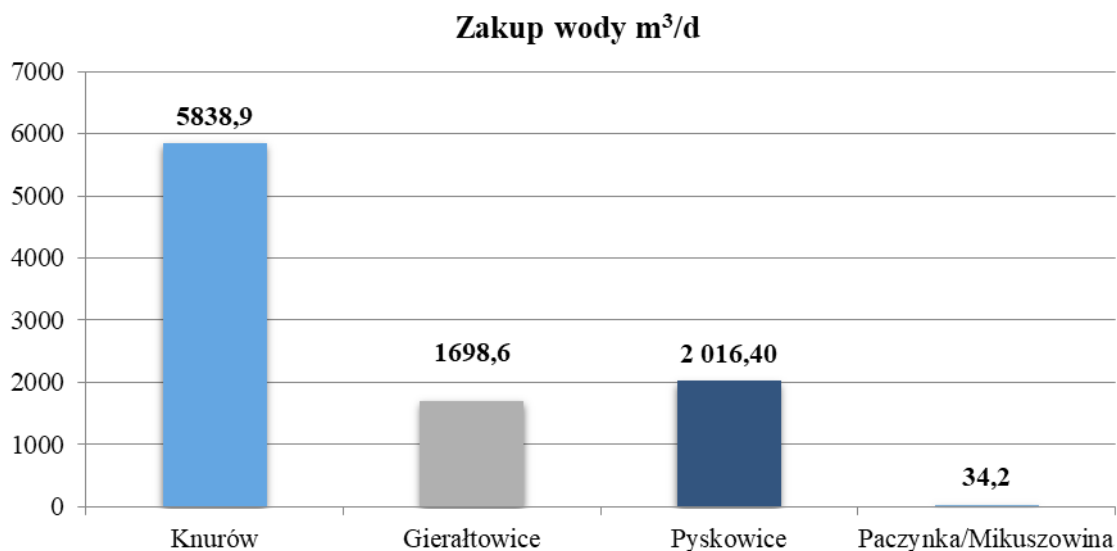
Produkcja wody [m³/d]	Liczba urządzeń wodociągowych -wodociągów	Lokalizacja urządzenia wodociągowego-wodociągu	Ludność zaopatrywana w wodę
< 100	4	Gmina Toszek/Pyskowice: Płużniczka; GPW Paczynka/Mikuszowina, Gmina Sośnicowice: Rachowice Gmina Rudzic: Pławniowice	2373
101 – 1 000	13	Miasto i Gmina Toszek: Toszek, Paczyna, Kotulin Miasto i Gmina Sośnicowice: Sośnicowice, Sierakowice, Smolnica, Gmina Rudziniec: Rudziniec, Niewiesz, Chechło Gmina Wielowieś: Wielowieś, Wiśnicze, Świbie Gmina Pilchowice: Nieborowice	37894
1 001 – 10 000	3	Gmina Pyskowice (zakup) Gmina Gieraltowice (zakup) Miasto Knurów: Kwitek + zakup	67515
ujęcia indywidualne służba zdrowia	4	Miasto Toszek: Szpital Psychiatryczny Gmina Wielowieś: Dąbrówka - Oddział Rehabilitacji Psychiatrycznej Gmina Pilchowice: Pilchowice Szpital Gmina Rudziniec: Ośrodek Szansa	1284
ujęcia indywidualne	3	Miasto Pyskowice: Posejdon, Ośrodek Wędkarski, Maytur	osoby korzystające z ośrodków

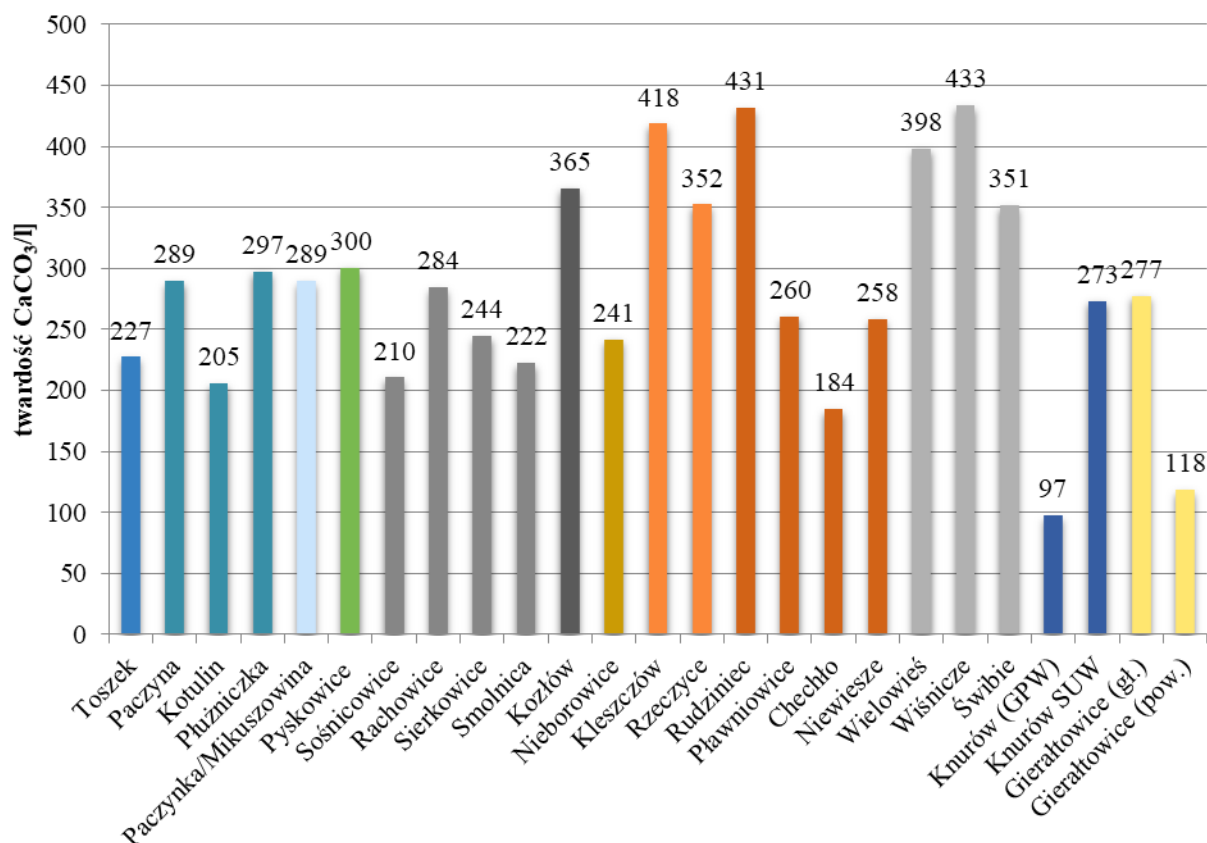
Rycina 1. Średnia dobową produkcją poszczególnych ujęć własnych wody na terenie powiatu gliwickiego

Rycina 2. Średnia dobową produkcją wody pochodzącej z ujęć obiektów służby zdrowia na terenie powiatu gliwickiego

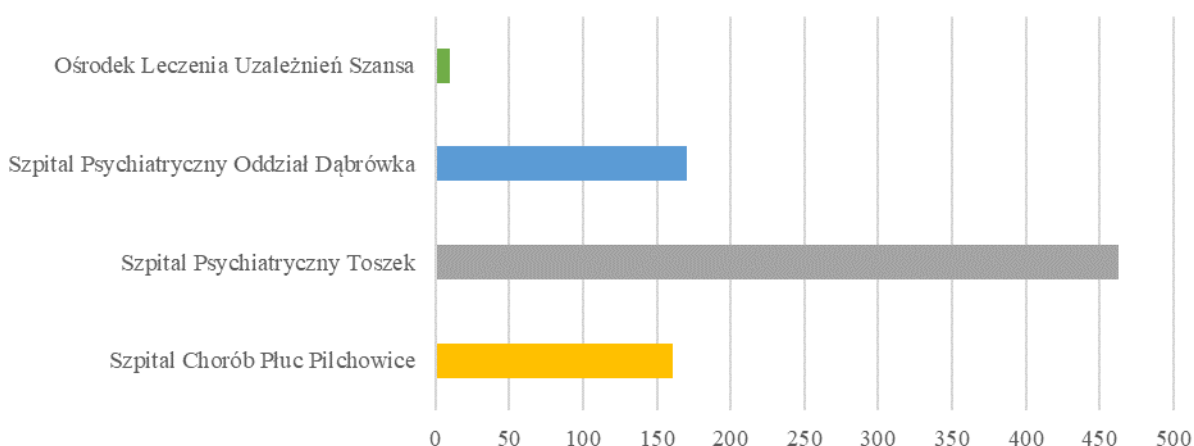
Rycina 3. Średni dobowy zakup wody na terenie powiatu gliwickiego

Rycina 4. Średnia twardość wody [CaCO₃/l] pochodzącej z ujęć głębinowych oraz z zakupu na terenie powiatu gliwickiego

Mieszkańcy powiatu gliwickiego zaopatrywani są w większości w wodę pochodzącą z ujęć głębinowych znajdujących się na terenie nadzorowanym przez PPIS w Gliwicach. Część wody pochodzi z zakupu od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach eksploatującego ujęcia powierzchniowe (strefa zasilania „Mikołów”) oraz głębinowe (strefa zasilania „Zawada”).

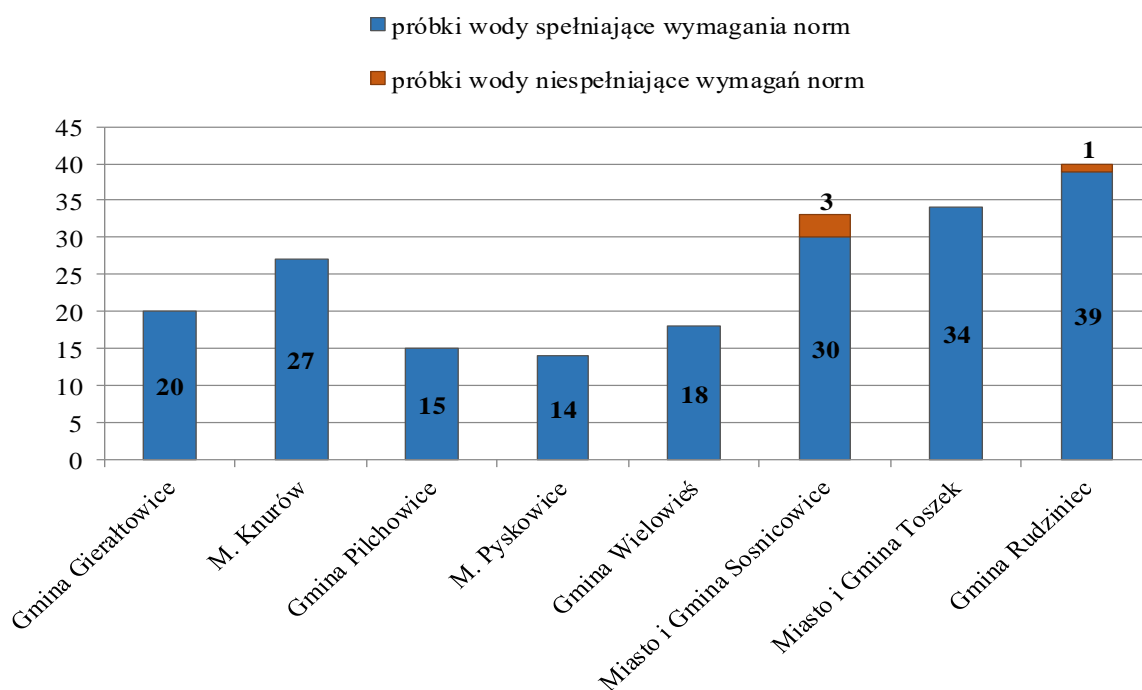
Woda głębinowa charakteryzuje się wysoką twardością ogólną, której wartość wahała się w granicach od ok. 200 do 450 mg CaCO₃/l, gdzie w przypadku wody powierzchniowej twardość wynosi ok. 100 mg CaCO₃/l. W żadnej badanej próbce nie stwierdzono przekroczenia zakresu wartości parametrycznej (500 mg CaCO₃/l) określonej w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

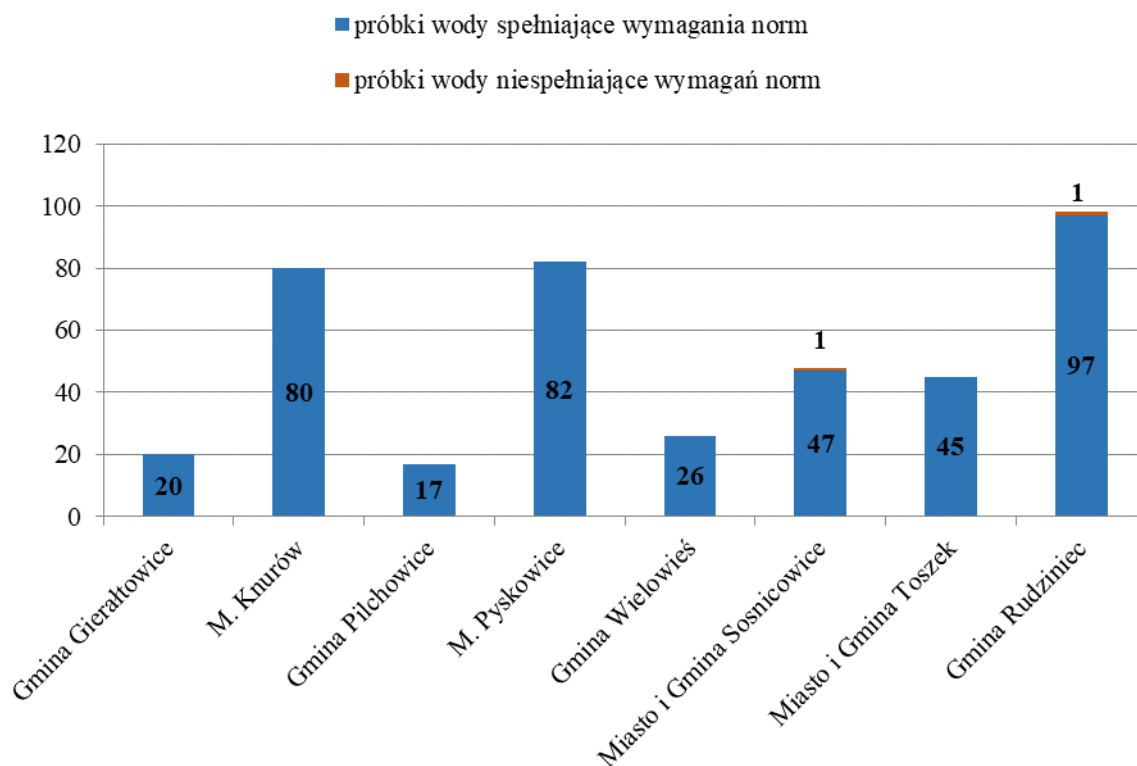
Rycina 5. Średnia twardość wody [CaCO₃/l] pochodzącej z ujęć indywidualnych – służba zdrowia

Na nadzorowanym terenie powiatu gliwickiego w ramach kontroli urzędowej oraz kontroli wewnętrznej przebadano:

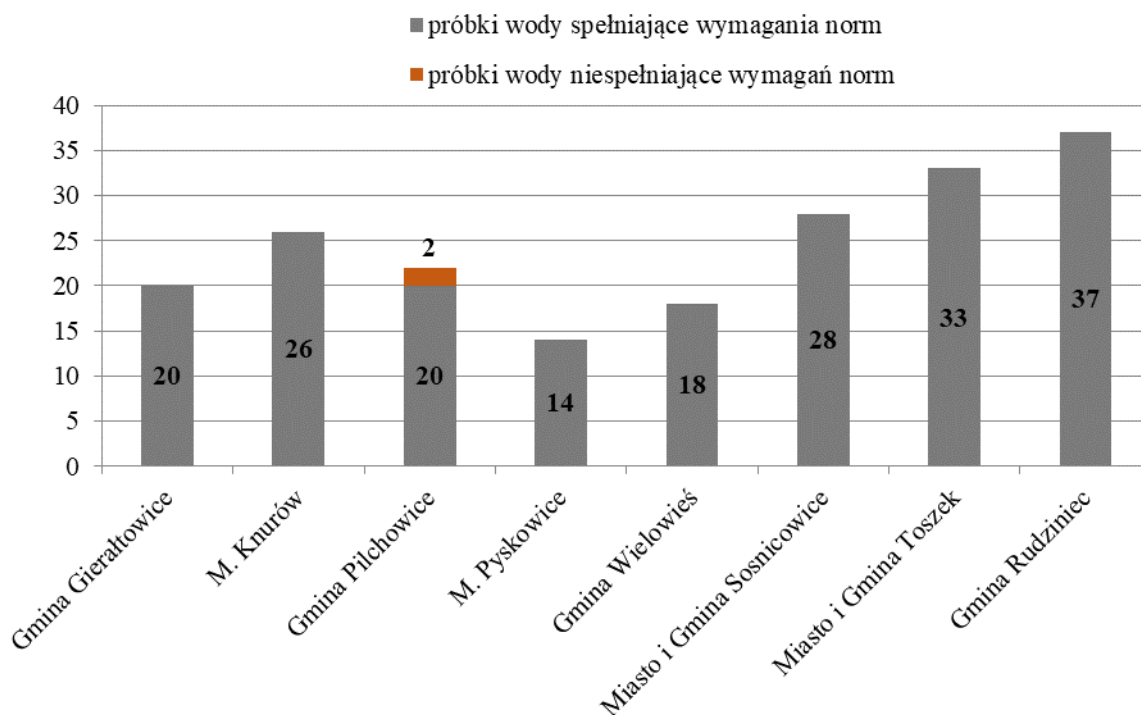
- pod kątem mikrobiologicznym:
 - 201 próbek (kontrola urzędowa),
 - 416 próbek (kontrola wewnętrzna),
- pod kątem fizykochemicznym:
 - 405 próbek (kontrola urzędowa),
 - 386 próbek (kontrola wewnętrzna).

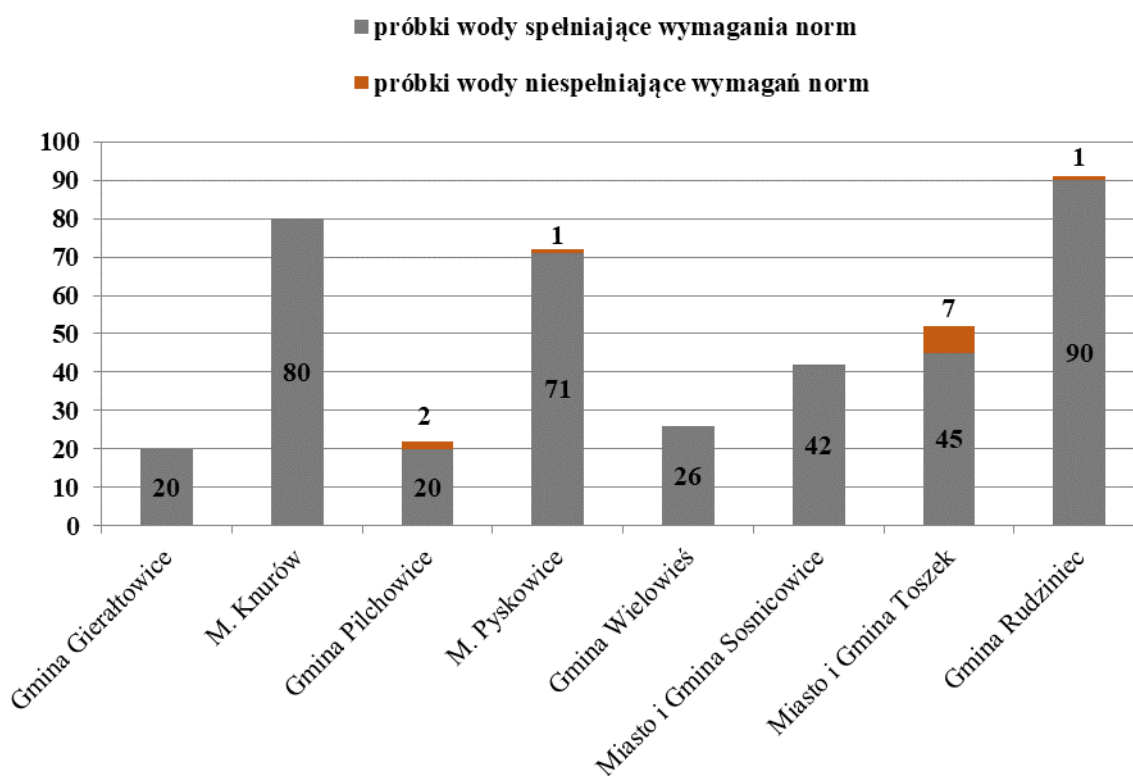
Rycina 4. Jakość próbek wody przebadanych pod względem mikrobiologicznym na terenie powiatu gliwickiego w 2021 r. (kontrola urzędowa)

Rycina 5. Jakość próbek wody przebadanych pod względem mikrobiologicznym na terenie powiatu gliwickiego w 2020 r. (kontrola wewnętrzna)

Rycina 6. Jakość próbek wody przebadanych pod względem fizykochemicznym na terenie powiatu gliwickiego w 2020 r. (kontrola urzędowa)

Rycina 7. Jakość próbek wody przebadanych pod względem fizykochemicznym na terenie powiatu gliwickiego w 2020 r. (kontrola wewnętrzna)

Przekroczenia parametrów mikrobiologicznych stwierdzono w 6 próbkach wody (4 próbki w ramach kontroli urzędowej, 2 próbki w ramach kontroli wewnętrznej), natomiast przekroczenia parametrów fizykochemicznych w 13 próbkach (2 próbki - kontrola urzędowa, 11 próbek -kontrola wewnętrzna).

Tabela 5. Wykaz przekroczeń wartości parametrycznych na terenie powiatu gliwickiego

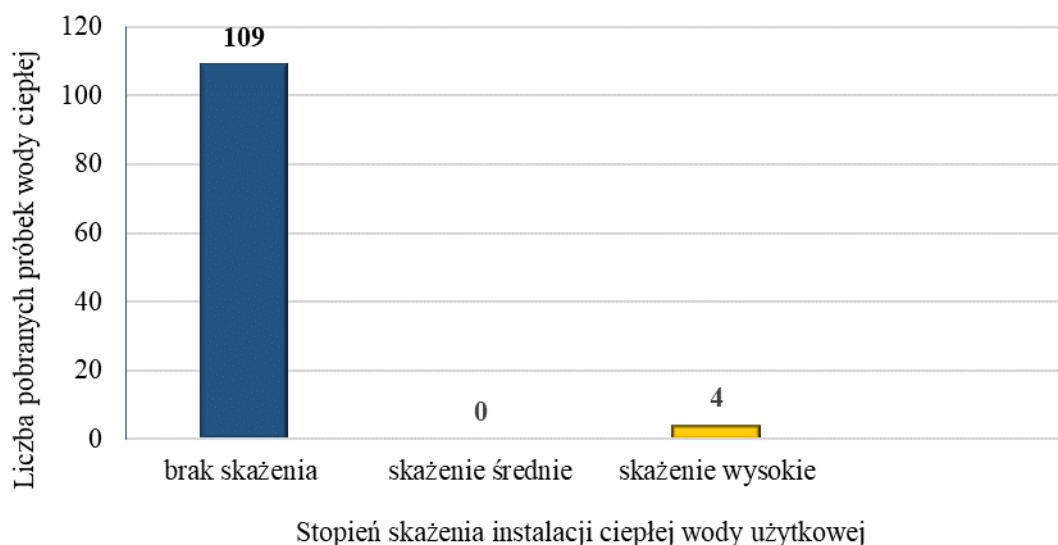
Gmina	Przekroczone parametry (wodociąg)	Maksymalna wartość przekroczenia	Wartość parametryczna
RUDZINIEC	bakterie gr. coli (Rudziniec)	9 jtk/100ml	0 jtk/100ml
	żelazo (Rudziniec)	380 µg/l	200 µg/l
	mętność (Rudziniec)	1,9 NTU	1 NTU
PYSKOWICE	mętność	1,4 NTU	1 NTU
SOŚNICOWICE	ogólna l. mikroorganizmów po 72h (Kozłów)	>300 jtk/ml*	bez nieprawidłowych zmian
	bakterie gr. coli (Smolnica)	9 jtk/100ml	0 jtk/100ml
	ogólna l. mikroorganizmów po 72h (Sośnicowice)	250 jtk/ml*	bez nieprawidłowych zmian
	bakterie gr. coli (Sośnicowice)	3 jtk/100ml	0 jtk/100ml
TOSZEK	mętność (Toszek)	1,5 NTU	1 NTU
	mętność (Płużniczka)	1,3 NTU	1 NTU
	mętność (Kotulin)	1,6 NTU	1 NTU
	mętność (Paczyna)	1,4 NTU	1 NTU
	żelazo (Paczyna)	303 µg/l	200 mg/l
PILCHOWICE	mangan (Nieborowice)	125 µg/l	50 µg/l
	żelazo (Nieborowice)	393 µg/l	200 µg/l
	mętność (Nieborowice)	5,6 NTU	1 NTU
PYSKOWICE	mętność (Mikoszowina)	1,4 NTU	1 NTU

*uzyskany wynik świadczy o wykrytych nieprawidłowych zmianach

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości PPIS w Gliwicach każdorazowo informował jednostkę odpowiedzialną za jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wnosząc o podanie przyczyny wystąpienia przekroczenia i wskazanie działań zmierzających do jego usunięcia. Skuteczność przeprowadzanych działań naprawczych za każdym razem potwierdzana była pozytywnymi wynikami badań próbek wody.

W 2021 r. wniesiono 3 interwencje dotyczące złej jakości wody na terenie powiatu gliwickiego.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej zgodnie z § 18 ww. rozporządzenia są zobowiązane do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Bakterie te są odpowiedzialne za przypadki zachorowań na legionellozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. Ponadto nadzór nad jakością wody ciepłej prowadzony był przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach zgodnie z planem pracy ustalonym. W 2021 r. przeprowadzono badania wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. w 22 obiektach, ogółem pobrano 103 próbki wody ciepłej. W jednym obiekcie stwierdzono nieprawidłowości, co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej.

Rycina 8. Zestawienie liczby przebadanych próbek wody ciepłej na terenie powiatu gliwickiego pod względem parametru mikrobiologicznego *Legionella* sp. w zależności od oceny skażenia.

PPIS w Gliwicach po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych w 2020 r. na terenie powiatu gliwickiego oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza przydatność wody do przeznaczonej do spożycia przez ludzi w badanym zakresie.

Miasto Knurów

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 39130 osoby.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość rozprowadzanej wody – ok. 6260,82 m³/d.
- Za dystrybucję wody odpowiada Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie przy ul. Szpitalnej 11.
- Producentem wody jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie przy ul. Szpitalnej 11 oraz Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. przy ul. Wojewódzkiej 19 w Katowicach.

Mieszkańcy miasta Knurów zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie przy ul. Szpitalnej 11. Woda zasilająca miasto pochodzi z zakupu od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach (ujęcie powierzchniowe - strefa zasilania „Goczałkowice”) oraz z własnego ujęcia głębinowego „Kwitek” przy ul. Ks. Koziółka w Knurowie.

Stacja Uzdatniania Wody „Kwitek” zasilana jest wodą z dwóch studni głębinowych V z bis oraz VI z bis. Woda surowa poddawana jest procesowi odmanganiania i odżelaziania. Proces uzdatniania odbywa się równoległe na 3 filtrach żwirowych z granulowanym materiałem filtracyjnym Pyrolox oraz hydroantracytową nadsypką. Dezynfekcja końcowa prowadzona w sposób ciągły z zastosowaniem podchlorynu sodu. Na terenie miasta znajdują się 2 zbiorniki zapasowe dwukomorowe o pojemności 2000 m³ każdy.

Przeprowadzona kontrola sanitarna stacji uzdatniania wody KWITEK, w trakcie której dokonano oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego urządzeń wodociągowych, a także kontrola funkcjonowania „Wodociągu Knurów” nie wykazały uchybień.

Badania wody były prowadzone w 15 wyznaczonych punktach zgodności.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Knurowie oraz w ramach monitoringu prowadzonego przez GPW S.A. pobrano z punktów zgodności:

- 80 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 80 próbek do badań fizykochemicznych.

W ramach kontroli urzędowej zgodnie z planem pracy oraz w ramach wzmożonego nadzoru upoważnieni przedstawiciele PPIS w Gliwicach w 2021 r. pobrali:

- 27 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 26 próbek do badań fizykochemicznych.

PWIK Sp. z o.o. w Knurowie oraz z GPW SA zgłosiło 18 informacji o przerwach w dostawie wody w związku z planowanymi pracami oraz wystąpieniem sytuacji awaryjnych.

Tabela 6. Ujęcia wody na terenie Knuruwa/ Woda z zakupu od GPW S.A.

Lp.	Nazwa	Produkcja wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana wodę	Zaopatrywane miejscowości / dzielnice
1	SUW „Kwitek”	421,92	39130	Knurów – okolice: ul. Wolności, ul. Jęczmienna, ul. 1 Maja, ul. Sobieskiego, ul. Batorego, ul. Kazimierza Wielkiego, ul. Wilsona, ul. Niepodległości (do wysokości Szpitala), ul. Dworcowej (okolice Komisariatu, Przychodni Unia Bracka), ul. Rakoniewskiego, Osiedle Fińskie Domki Osiedle Redyna)
2	Zakup od GPW S.A.	5838,90		pozostałe dzielnice Knuruwa

Wszystkie badane parametry mikrobiologiczne, chemiczne, oraz wskaźnikowe mikrobiologiczne, organoleptyczne i fizykochemiczne spełniały wymagania załącznika nr 1 część A. tabela 1., załącznika nr 1 część C. tabela 1. i tabela 2., załącznika nr 1 część B. oraz załącznika nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

W 2021 r. na terenie Miasta Knurów nie wniesiono interwencji dotyczącej złej jakości wody.

Analiza wyników badań wody ciepłej pod kontem obecności bakterii Legionella sp. zleconych zgodnie z § 18 ww. rozporządzenia przez podmioty wykonujące działalność leczniczą

w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, właściciele/zarządców budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej w 2021 r. w obiektach:

- Dom Pomocy Społecznej „Zameczek”, ul. Knurowska 13, Kuźnia Nieborowska,
- Ośrodek Matki Bożej Uzdrawienie Chorych, ul. Szpitalna, Knurów,
- Szpitalu w Knurowie Sp. z o. o., ul. Niepodległości 8, Knurów.

nie wykazała nieprawidłowości.

Ponadto upoważnieni Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działań pobrali do badań wodę ciepłą pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. w:

- Szpitalu w Knurowie Sp. z o. o., ul. Niepodległości 8, Knurów.

Analiza laboratoryjna pobranych próbek wody wykazała przekroczenie parametru mikrobiologicznego *Legiolella* sp. w stopniu wysokim w 3/4 próbkach oraz średnim 1/4 w związku z powyższym wydana została decyzja natychmiastowa nr NS/HK-4563L-40/D-119/21 z dnia 04.08.2021 r. Przeprowadzona dnia 13.09.2021 r. kontrola doraźna na podstawie wyników badań próbek wody pobranych dnia 30.08.2021 r. wykazała zgodność wartości parametru mikrobiologicznego (*Legionella* sp.) z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), co potwierdziło skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych. W związku z wykonaniem zarządzeń ww. decyzji zakończono postępowanie administracyjne. Badanie wykonane po 3 miesiącach od wystąpienia skażenia również nie wykazało nieprawidłowości.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody oraz po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu Miasta Knurów stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2021 r.

Miasto Pyskowice

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 16 715 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – ok. 2044,4 m³/d.
- Za dystrybucję wody odpowiada Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Gliwicach, ul. Rybnicka 47 oraz Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. ul. Górnośląska 2, Toszek.
- Producentem wody jest Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach.

Woda dostarczana mieszkańcom Pyskowic pochodzi wyłącznie z zakupu od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach. Do północnej części miasta oraz Osiedla Centrum woda dopływa ze Stacji Wodociągowej "Zawada" przy ul. Bytomskiej w Karchowicach (4 studnie). Południowy obszar miasta zasilany jest ze studni znajdującej się przy ul. Piaskowej 4 w Pyskowicach. Woda wtłaczana jest do sieci bez dodatkowego uzdatniania. Dezynfekcja prowadzona jest za pomocą podchlorynu sodu. Za dystrybucję wody na terenie Pyskowic odpowiada głównie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Gliwicach. Osiedle Mikuszowina zaopatrywane jest w wodę głębinową (GPW S.A. strefa zasilania „Zawada”) przez Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o.

Tabela 7. Zakupu wody od GPW S.A. w Katowicach na terenie Miasta Pyskowice

Lp.	Nazwa	Zakup wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana wodę	Zaopatrywane miejscowości / dzielnice
1	PWiK Sp. z o.o. (GPW S.A. strefa zasilania Zawada)	2016,4	16465	Pyskowice
2	Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. (GPW S.A. strefa zasilania Zawada)	34,2	250	Dzielnica Mikuszowina

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach, Przedsiębiorstwo Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. oraz w ramach monitoringu wewnętrznego prowadzonego przez GPW S.A. pobrano z punktów zgodności:

- 82 próbki wody do badań mikrobiologicznych,
- 72 próbki wody do badań fizykochemicznych.

Upoważnieni Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działania na 2021 r. pobrali:

- 14 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 14 próbek do badań fizykochemicznych

Kontrola wewnętrzna prowadzona przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w ramach monitoringu operacyjnego (poza ustalonym harmonogramem) wykazała w 5 przypadkach obecność bakterii grupy coli w wodzie pobranej z ujęcia „studnia Pyskowice”. Wpływ na dobrą jakość wody w strefie bezpośredniego zaopatrzenia w wodę przez ww. studnię ma czas kontaktu z dezynfekantem. W badaniach kontrolnych oraz w próbkach pobieranych w strefie zaopatrzenia w ocenianym okresie nie stwierdzono przekroczeń wartości parametrów mikrobiologicznych. Producent wody poinformował, iż w ramach działań zaradczych wprowadzono wzmożony nadzór nad procesem dezynfekcji oraz przebudowano infrastrukturę techniczną służącą do pobierania próbek wody. Bakterie grupy coli są wskaźnikiem mikrobiologicznym niemającym bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, natomiast ich obecność może świadczyć o wtórnym zanieczyszczeniu wody wodociągowej np. materiałem roślinnym lub glebą, dużej zasobności wody w organiczną substancję pokarmową bądź o złym stanie instalacji wodociągowej.

Wzrost mętności wody stwierdzono w czerwcu w 1 próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej przez Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. z Przepompowni w Mikoszowinie. Przeprowadzone badanie kontrolne w ww. punkcie nie wykazało nieprawidłowości. Przekroczenie miało charakter incydentalny. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia wartość mętności powinna być akceptowalna przez konsumentów. W analizowanym okresie nie odnotowano skarg w powyższym zakresie. Parametr ten nie ma bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego, a jego znaczenie w tym aspekcie różni się w zależności od rodzaju ujęcia, charakterystyki fizykochemicznej wody, jak również od stosowanych metod uzdatniania i dezynfekcji oraz warunków panujących w systemie dystrybucji. W wodach podziemnych mętność zwykle nie wiąże się z nieodpowiednią jakością mikrobiologiczną tylko z zawartością tlenków metali (żelaza, manganu, glinu), cząstek gliny, ilów lub organicznych związków wielkocząsteczkowych naturalnego pochodzenia (głównie substancje humusowe w związkach z metalami). Powodem wzrostu mętności w systemach dystrybucji wody mogą być także niepatogenne bakterie żelazowe i siarkowe, które przyczyniają się do wytrącania w systemie dystrybucji wody nierozpuszczalnych związków żelaza i siarki niewykazujących szkodliwego wpływu na zdrowie ludzi. Wskazane jest jednak, aby poziom mętności wody utrzymywany był na jak najniższym poziomie, najlepiej poniżej wartości 1,0 NTU. Pozwala to upewnić się, że mętność wody nie będzie zakłócać procesu dezynfekcji, a dostarczana woda nie będzie budzić zastrzeżeń u konsumentów. Z uwagi na występujące zmiany w zakresie wartości mętności istotne byłoby zwiększenie częstotliwości badań parametru w ramach monitoringu operacyjnego

przewodzonego przez Przedsiębiorstwo, który umożliwi wiarygodną ocenę poziomu monitorowanego parametru.

Pozostałe próbki wody pobrane w ww. okresie spełniały pod względem wykonywanych oznaczeń mikrobiologicznych, wskaźnikowych mikrobiologicznych, chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych oraz dodatkowych chemicznych wymagania określone w załączniku nr 1 część A. tabela 1, załączniku nr 1 część B., załączniku nr 1 część C. tabela 1 i 2, oraz załączniku nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. ww. rozporządzenia.

Przedsiębiorstwa wodociągowe informowały w ocenianym okresie o awariach występujących na sieci wodociągowej.

W 2021 r. na terenie Miasta Pyskowice nie było zgłoszeń reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej zgodnie z § 18 ww. rozporządzenia są zobowiązane do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Bakterie *Legionella* sp. odpowiedzialne za przypadki zachorowań na legionellozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. Analiza wyników badań wody ciepłej wykonanych w kwietniu w ramach kontroli urzędowej oraz w październiku 2021 r. przez zarządcę w Szpitalu w Pyskowicach Sp. z o.o., ul. Szpitalna 2, Pyskowice nie wykazała nieprawidłowości.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu Miasta Pyskowice oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2021 r.

Na terenie Pyskowic funkcjonują 2 podmioty wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć w ramach działalności gospodarczej, a także w budynkach zamieszkania zbiorowego dla mniej niż 50 osób lub produkujące mniej niż średnio 10m³ wody na dobę zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294):

- Dom Przyjęć Posejdon, ul. Nad Kanałem 1F, Pyskowice,
- Ośrodek Żeglarski Maytur, ul. Nad Kanałem 5, Pyskowice.

Są to obiekty świadczące usługi noclegowe całoroczne i sezonowe zlokalizowane przy zbiorniku wodnym Dzierżno Duże, zaopatrywane w wodę z głębinowych ujęć indywidualnych bez podłączenia do wodociągu sieciowego. Woda z ujęć indywidualnych nie ma stabilnej jakości, w związku z powyższym nie da się zagwarantować bezpieczeństwa zdrowotnego osób z niej korzystających. Woda wykorzystywana jest do celów sanitarnych oraz spożywczych.

W 2021 r. nie funkcjonował obiekt **Home Lake przy ul. Węgorza 1 w Pyskowicach**, który zawiesił działalność gospodarczą dnia 09.09.2019 r. Ponadto zgodnie z pismem zarządcy z dnia 22.06.2021 r. zamknięto **Ośrodek Wędkarski przy ul. Wędkarzy w Pyskowicach**. Do czasu uzyskania opinii inspektora nadzoru budowlanego obiekt będzie nieczynny, ze względu na zły stan techniczny.

Wszystkie ośrodki ustaliły harmonogram pobierania próbek wody do badań w 2021 r. w uzgodnieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Gliwicach.

W ramach kontroli wewnętrznej pobrano z Ośrodka Żeglarskiego Maytur:

- 2 próbki wody do badań mikrobiologicznych,
- 2 próbki wody do badań fizykochemicznych.

Dom Przyjęć Posejdon przy ul. Nad Kanałem 1F w Pyskowicach nie wywiązywał się z ustalonego z PPIS w Gliwicach harmonogramu. Nie przedstawił żadnych wyników badań próbek wody pobranych w 2021 r. w ramach kontroli wewnętrznej.

Ponadto w ramach kontroli urzędowej w 2021 r. upoważnieni Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach pobrali z ośrodków:

Maytur, ul. Nad Kanałem 5, Pyskowice

- 1 próbkę wody do badań mikrobiologicznych,
- 1 próbkę wody do badań fizykochemicznych.

Posejdon, ul. Nad Kanałem 1F, Pyskowice

- 1 próbkę wody do badań mikrobiologicznych,
- 1 próbki wody do badań fizykochemicznych.

Miasto i gmina Sośnicowice

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 8317 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – 1280,8 m³/d

- Za dystrybucję i produkcję wody odpowiada Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej przy ul. Powstańców 6 w Sośnicowicach oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Gliwicach przy ul. Rybnickiej 47.

Tabela 8. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie miasta i gminy Sośnicowice

Lp.	Ujęcie wody	Produkcja wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	SUW Sośnicowice	608,2	3952	Sośnicowice, Trachy, Łany Wielkie, Bargłówka,
2	SUW Sierakowice	205,5	1456	Sierakowice, Tworóg Mały
3	SUW Rachowice	82,2	716	Rachowice
4	SUW Smolnica	208,2	685	Smolnica
5	PWiK Sp. z o.o. w Gliwicach SUW Łabędy	176,7	1508	Kozłów, część Smolnicy

Woda dostarczana mieszkańcom gminy Sośnicowice pochodzi z 4 ujęć głębinowych eksploatowanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej przy ul. Powstańców 6 w Sośnicowicach tj. ujęcia w Sierakowicach, Sośnicowicach, Smolnicy oraz w Rachowicach. Wyjątek stanowi rejon Kozłowa oraz część Smolnicy, które zaopatrywane są w wodę głębinową przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Gliwicach przy ul. Rybnickiej 47 (strefa zasilania SUW Łabędy).

Na terenie gminy Sośnicowice występują wody charakteryzujące się podwyższoną wartością żelaza i manganu. W związku z powyższym na stacjach uzdatniania wody pracują urządzenia redukujące ww. parametry. Na Stacji Uzdatniania Wody w Rachowicach proces uzdatniania wody surowej przebiega w wyniku aeracji oraz filtracji na dwóch ciśnieniowych filtrach pośpiesznych z dwuwarstwowym złożem filtracyjnym (piasek, żwir). Uzdatnianie wody na stacji w Smolnicy odbywa się poprzez napowietrzanie w 3 statycznych mieszaczach, filtracji na 3 ciśnieniowych filtrach pośpiesznych (złoże żwirowe). W Sierakowicach zamontowane są 2 aeratory oraz 5 filtrów (2 filtry ciśnieniowe piaskowo-żwirowe, 3 filtry mechaniczne z kolumnami kontaktowymi

wypełnionymi złożem katalitycznym). Stacja Uzdatniania Wody w Sośnicowicach działa w oparciu o 3 równolegle połączone filtry pośpieszne ze złożem dwuwarstwowym (żwir kwarcowy, złoża katalityczne). Woda poddawana jest stałej dezynfekcji podchlorynem sodu na stacjach uzdatniania wody w Sierakowicach, Smolnicy oraz Sośnicowicach. Ujęcie w Rachowicach jest dezynfekowane okresowo.

W 2021 r. przeprowadzono kontrole sanitarne wszystkich stacji uzdatniania wody na terenie miasta i gminy Sośnicowice. Podczas kontroli nie stwierdzono uchybień, a stan sanitarny urządzeń wodociągowych oceniono jako dobry.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem na 2021 r. przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej przy ul. Powstańców 6 w Sośnicowicach oraz przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Gliwicach przy ul. Rybnickiej 47 pobrano z ujęć wody oraz punktów zgodności:

- 48 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 42 próbki wody do badań fizykochemicznych.

Upoważnieni Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działania na 2021 r. oraz w ramach wzmożonego nadzoru pobrali:

- 33 próbki wody do badań fizykochemicznych,
- 28 próbek do badań fizykochemicznych.

W ramach kontroli wewnętrznej w punkcie zgodności zlokalizowanym w Smolnicy w jednej próbce wody w miesiącu kwietniu wykryto pojedyncze bakterie grupy coli. Badania kontrolne wykonane niezwłocznie przez zarządcę w ww. punkcie poboru oraz ze stacji uzdatniania wody nie potwierdziły obecności bakterii, co świadczy o braku skażenia mikrobiologicznego wody. Bakterie grupy coli są wskaźnikiem mikrobiologicznym niemającym bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, natomiast ich obecność może świadczyć o wtórnym zanieczyszczeniu wody wodociągowej np. materiałem roślinnym lub glebą, dużej zasobności wody w organiczną substancję pokarmową bądź o złym stanie instalacji sieci wodociągowej. Parametr ten może być przydatny w ocenie czystości i szczelności systemów dystrybucji wody, potencjalnej obecności biofilmu, a także skuteczności dezynfekcji.

W 2 próbkach wody pobranych w październiku z punktów zgodności zlokalizowanych w Bargłównie oraz w Sośnicowicach stwierdzono obecność pojedynczych bakterii grupy coli oraz podwyższoną ogólną liczbę mikroorganizmów. Badania kontrolne wykonane niezwłocznie przez

organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ww. punktach poboru oraz ze stacji uzdatniania wody nie potwierdziły obecności bakterii, co świadczy o braku skażenia mikrobiologicznego. Prowadzony przez zarządcę wzmożony nadzór również nie wykazał nieprawidłowości w strefie zaopatrzenia. Według oświadczenia strony przyczyną pogorszenia jakości wody było zakłócenie pracy chloratora.

Ogólna liczba mikroorganizmów należy do wskaźników mikrobiologicznych niemających bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, może natomiast świadczyć o dużej zasobności wody w organiczną substancję pokarmową, nieprawidłowym procesie uzdatniania (awarii) lub złym stanie instalacji.

Pozostałe analizy laboratoryjne próbek wody pobranych w omawianym okresie wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych, spełniała wymagania załącznika nr 1 część A. oraz załącznika nr 1 część C. tabela 1. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Wszystkie próbki wody pobrane w ww. okresie spełniały pod względem wykonywanych oznaczeń chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych oraz dodatkowych chemicznych wymagania określone w załączniku nr 1 część B., załączniku nr 1 część C. tabela 2 oraz załączniku nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. ww. rozporządzenia.

W 2021 r. w miesiącu lutym Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sośnicowicach przyjął zgłoszenie mieszkańca Sośnicowic dotyczące swędzenia skóry dziecka po kąpiel. Próbką wody pobrana u osoby skarżącej się wykazała ponadnormatywną zawartość chloru. W związku z powyższym zakład niezwłocznie podjął działania naprawcze polegające na czyszczeniu i płukaniu sieci wodociągowej. Badania kontrolne przeprowadzone w dniu następnym nie wykazały przekroczeń.

Wszystkie badane parametry mikrobiologiczne, chemiczne, oraz wskaźnikowe mikrobiologiczne, organoleptyczne i fizykochemiczne spełniały wymagania załącznika nr 1 część A. tabela 1., załącznika nr 1 część C. tabela 1. i tabela 2., załącznika nr 1 część B. oraz załącznika nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej zgodnie z § 18 ww. rozporządzenia są zobowiązane do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Bakterie te odpowiedzialne są za przypadki

zachorowań na legionellozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. Analiza wyników badań wody ciepłej wykonanych w 2021 r. przez zarządców w obiekcie:

- Hotel Sylwia Sp. z o.o. przy ul. Gliwickiej 90 w Sośnicowicach,
- Dom Pomocy Społecznej Ostoja przy ul. Kozielskiej 1 w Sośnicowicach,

nie wykazała nieprawidłowości.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu miasta i gminy Sośnicowice oraz przeprowadzonych działań korygujących stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2021 r.

Miasto i Gmina Toszek

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 10168 osób
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – 1181,6 m³/d
- Za dystrybucję wody odpowiada REMONDIS Aqua Toszek Sp. z o. o. przy ul. Górnośląskiej 2 w Toszku oraz Szpital Psychiatryczny w Toszku przy ul. Gliwickiej 5.
- Producentami wody są: REMONDIS Aqua Toszek Sp. z o.o. przy ul. Górnośląskiej 2; Szpital Psychiatryczny w Toszku przy ul. Gliwickiej 5; Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu przy ul. Leśnej 6; Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Gminy Wielowieś przy ul. Lipowej 14 w Sierotach; Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach przy ul. Wojewódzkiej 19.

Tabela 9. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę miasta i gminy Toszek

Lp.	Źródło wody	Produkcja/zakup wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	SUW Toszek	631,5	4754	Toszek, Sarnów, Pisarzowice, Ciochowice, Boguszyce, Szpital w Toszku
2	SUW Paczyna	228,6	1820	Paczyna, Pniów

3	SUW Płużniczka	77,5	566	Płużniczka, Pawłowice, Ligota Toszecka
4	SUW Kotulin	117,4	1226	Kotulin
5	Paczynka/Mikuszowina (GPW strefa zasilania „Zawada”)	6,2	58	Paczynka
6	SUW Szpital Psychiatryczny	67,5	1052	Szpital w Toszku (potrzeby szpitala, budynki mieszkalne)
7	Zakup od ZBGMiK w Rudzińcu (SUW Chechło)	11,2	201	Proboszczowice
8	Zakup od ZBGMiK w Wielowisi (SUW Wiśnicze)	18,9	261	Kotliszowice
		21,8	228	Wilkowiczki

Miasto i gmina Toszek zaopatrywane są w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi pochodzącą z ujęć podziemnych eksploatowanych przez Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. (Toszek, Kotulin, Płużniczka, Paczynka) oraz z zakupu od ZBGMiK w Rudzińcu, ZBGMiK Gminy Wielowieś i GPW S.A. w Katowicach.

Szpital Psychiatryczny w Toszku posiada własne ujęcie wód podziemnych (studnia głębinowa - utwór karbonu dolnego) o średniej dobowej produkcji 67,5 m³, które zaopatruje mieszkańców budynków zakładowych, pacjentów przebywających na leczeniu szpitalnym oraz pracowników. Niedobory wody uzupełniane są z „wodociągu Toszek” zarządzanego przez przedsiębiorstwo Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. (średnio 32,5 m³/d). Proces uzdatniania wody oparty jest o filtrację ze wstępnym napowietrzaniem (filtry ciśnieniowe piaskowo-żwirowe oraz ze złożem aktywnym). Dezynfekcja wody prowadzona jest w sposób ciągły przy użyciu stabilizowanego podchlorynu sodu.

Woda na terenie miasta i gminy Toszek charakteryzuje się dużą zawartością żelaza i manganu. Stacja Uzdatniania Wody Kotulin zasilana jest wodą podziemną z utworów karbonu (studnie

podstawowe S-1, S-3 oraz awaryjna S-2). W Paczynie eksploatowane są dwie studnie głębinowe: studnia podstawowa S4 oraz rezerwowa S3bis. Stacja Uzdatniania Wody w Płużniczce wykorzystuje wodę ze studni czwartorzędowej S-1. Wody surowe poddawane są procesowi odżelaziania i odmanganiania z wykorzystaniem filtracji na złożach piaskowych bądź piaskowo-żwirowych. Na Stacji Uzdatniania Wody w Toszku zasilanej z dwóch studni głębinowych (podstawowa S-4 i awaryjna S-4 bis – utwory czwartorzędowe i trzeciorzędowe) prowadzony jest dodatkowo proces koagulacji (poliakryloamid) oraz flokulacji (flokulant glinowy). Na wszystkich stacjach uzdatniania wody dezynfekcja prowadzona jest okresowo z zastosowaniem podchlorynu sodu za wyjątkiem SUW Kotulin, gdzie od 2019 r. dezynfekcja prowadzona jest w sposób ciągły z uwagi na zanieczyszczenie mikrobiologiczne studni.

Przeprowadzone kontrole sanitarne Stacji Uzdatniania Wody, w trakcie których dokonano oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego urządzeń wodociągowych nie wykazały uchybień.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem przedsiębiorstwo Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. prowadziło monitoring z ujęć oraz stałych punktów zgodności. Ogółem pobrano:

- 32 próbki do badań mikrobiologicznych,
- 39 próbek do badań fizykochemicznych.

Upoważnieni Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działania na 2021 r. oraz w ramach wzmożonego nadzoru pobrali:

- 29 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 28 próbek do badań fizykochemicznych.

Przekroczenia wartości parametrycznych w wodzie stwierdzono w 7 próbkach pobranych do badań fizykochemicznych. Wzrost mętności wody odnotowano w czerwcu we wszystkich próbkach wody pobranych przez Przedsiębiorstwo tj. z punktów zgodności w Toszku, Ciochowicach, Pisarzowicach, Pawłowicach, Kotulinie oraz Pniowie. Przeprowadzone badania kontrolne w ww. punktach nie wykazały nieprawidłowości. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia wartość mętności powinna być akceptowalna przez konsumentów. W analizowanym okresie nie odnotowano skarg dotyczących jakości wody. Parametr ten nie ma bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego, a jego znaczenie w tym aspekcie różni się w zależności od rodzaju ujęcia, charakterystyki fizykochemicznej wody, jak również od stosowanych metod uzdatniania i dezynfekcji oraz warunków panujących w systemie dystrybucji. W wodach podziemnych mętność zwykle nie wiąże się z nieodpowiednią jakością

mikrobiologiczną tylko z zawartością tlenków metali (żelaza, manganu, glinu), cząstek gliny, iłów lub organicznych związków wielkocząsteczkowych naturalnego pochodzenia (głównie substancje humusowe w związkach z metalami). Powodem wzrostu mętności w systemach dystrybucji wody mogą być także niepatogenne bakterie żelazowe i siarkowe, które przyczyniają się do wytrącania w systemie dystrybucji wody nierozpuszczalnych związków żelaza i siarki niewykazujących szkodliwego wpływu na zdrowie ludzi. Wskazane jest jednak, aby poziom mętności wody utrzymywany był na jak najniższym poziomie, najlepiej poniżej wartości 1,0 NTU. Pozwala to upewnić się, że mętność wody nie będzie zakłócać procesu dezynfekcji, a dostarczana woda nie będzie budzić zastrzeżeń u konsumentów. Z uwagi na występujące zmiany w zakresie wartości mętności istotne byłoby zwiększenie częstotliwości badań parametru w ramach monitoringu operacyjnego prowadzonego przez Przedsiębiorstwo, który umożliwi wiarygodną ocenę poziomu monitorowanego parametru.

Wzrost żelaza stwierdzono w próbce wody pobranej z punktu zgodności na stacji uzdatniania wody w Paczynie. W ramach działań naprawczych zwiększono częstotliwość płukania filtrów. Badanie kontrolne wykazało obniżenie wartości parametru do obowiązujących norm.

Zalecana wartość parametryczna dla żelaza została ustalona w celu zapewnienia akceptowalności wody przez konsumentów oraz ochrony systemu dystrybucji, gdyż w sieci wodociągowej może dochodzić do wytrącania się związków żelaza w formie trudno rozpuszczalnych osadów o rdzawo - brunatnej barwie. Przy dużych chwilowych rozbiorach (np. napełnianie basenów w okresie letnim) i uderzeniach hydraulicznych (zmianach ciśnienia) osady ulegają zerwaniu i przedostają się do wody pogarszając jej jakość. Obecność żelaza w wodzie w ilości stwierdzonej w badanej próbce nie ma istotnego znaczenia pod względem bezpieczeństwa zdrowotnego, może natomiast wpłynąć na brudzenie armatury i pranej odzieży, a także powodować wzrost mętności, zmianę barwy i wyczuwalny metaliczny zapach oraz smak wody. Zawieszone w wodzie cząstki pochodzenia nieorganicznego mogą przyczyniać się do zmniejszenia efektywności dezynfekcji i sprzyjać namnażaniu się mikroorganizmów w wodzie.

Pozostałe próbki wody pobrane w ww. okresie spełniały pod względem wykonywanych oznaczeń mikrobiologicznych, wskaźnikowych mikrobiologicznych, chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych **oraz dodatkowych chemicznych** wymagania określone w załączniku nr 1 część A. tabela 1, załączniku nr 1 część B., załączniku nr 1 część C. tabela 1 i 2, oraz załączniku nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. ww. rozporządzenia.

W czerwcu 2021 r. Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. poinformował PPIS w Gliwicach o zwiększonych poborach wody w sołectwie Kotulin, szczególnie w godzinach wieczornych.

Niezwłocznie przystąpiono do działań naprawczych tj. uzupełniania poziomu wody w zbiornikach oraz prac diagnostycznych na sieci. Skutkowało to problemami z zapewnieniem ciągłości dostaw wody na cele bytowo-gospodarcze, niekontrolowanymi spadkami ciśnienia oraz wzrostem mętności wody. Przedsiębiorstwo zapewniło dystrybucję wody konfekcjonowanej oraz wodę w mauserach dla mieszkańców. O powyższym poinformowano Burmistrza Toszka oraz mieszkańców sołectwa Kotulin.

W 2021 r. na terenie miasta i gminy Toszek nie wniesiono interwencji dotyczących złej jakości fizykochemicznej i mikrobiologicznej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Z indywidualnego ujęcia wody oraz punktu zgodności zlokalizowanego na terenie Szpitala Psychiatrycznego w Toszku w ramach kontroli wewnętrznej zarządca pobrał zgodnie z ustalonym harmonogramem:

- 13 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 13 próbek do badań fizykochemicznych.

W ramach kontroli urzędowej zgodnie z planem działania na 2021 r. upoważnieni przedstawiciele PPIS w Gliwicach pobrali na terenie szpitala:

- 5 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 5 próbek do badań fizykochemicznych.

Wszystkie badane parametry w próbkach wody pobranych na terenie Szpitala Psychiatrycznego w Toszku spełniały wymagania Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej zgodnie z § 18 ww. rozporządzenia są zobowiązane do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Bakterie *Legionella* sp. odpowiedzialne za przypadki zachorowań na legionellozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. Analiza wyników badań wody ciepłej wykonanych w 2021 r. w ramach kontroli wewnętrznej oraz przez zarządcę w obiekcie:

- SP ZOZ Szpital Psychiatryczny w Toszku, ul. Gliwicka 5, Toszek nie wykazała nieprawidłowości, zarządca pobrał 5 próbek wody do badań.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu miasta i gminy Toszek oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2021 r.

Gmina Gierałtowiec

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 11920 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – 1698,6 m³/d.
- Za dystrybucję wody odpowiada Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. K. Miarki 1 w Przyszowicach.

Mieszkańcy gminy Gierałtowiec zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Przyszowicach pochodzącą z zakupu od:

- Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. ul. Szpitalna 11, Knurów,
- Zabrzańskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. ul. Wolności 215,
- Zakładu Gospodarki Komunalnej i Wodociągowej ul. Zwycięstwa 26, Ornontowice,
- Zakładu Inżynierii Miejskiej Sp. z o. o. ul. Kolejowa 4, Mikołów.

Tabela 10. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Gierałtowiec

Lp.	Zakup	zakup wody [m³/d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie	1032,88	6909	Gierałtowiec, Przyszowice, Paniówki,
2	Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.	68,49	500	Przyszowice
3	Zakład Gospodarki Komunalnej i Wodociągowej w Ornontowicach	432,88	3128	Chudów, Paniówki
4	Zakład Inżynierii Miejskiej Sp. z o. o. w Mikołowie	161,64	1383	Paniówki

5	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie	1032,88	6909	Gierałtowiec, Przyszowice, Paniówki,
---	--	---------	------	--------------------------------------

Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Gliwicach w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego zgodnie z planem pracy w 2021 r. pobrali:

- 20 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 20 próbek do badań fizykochemicznych.

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Przyszowicach prowadziło monitoring z punktów zgodności w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem pobierając:

- 20 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 20 próbek wody do badań fizykochemicznych.

Badane parametry mikrobiologiczne, chemiczne, wskaźnikowe mikrobiologiczne, fizykochemiczne i organoleptyczne, dodatkowe chemiczne spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

W 2021 r. na terenie gminy Gierałtowiec w sołectwie Paniówki wniesiono jedną interwencję dotyczącą złej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi – brudna woda z pomarańczowym osadem. Upoważnieni przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach pobrali próbki wody do badań w zakresie parametrów chemicznych, wskaźnikowych fizykochemicznych i organoleptycznych oraz dodatkowych chemicznych u osoby skarżącej się oraz w strefie. Wszystkie badane parametry spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Z uwagi na powyższe zgłoszenie uznano za niezasadne.

Właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej zgodnie z § 18 ww. rozporządzenia są zobowiązani do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Bakterie te odpowiedzialne są za przypadki zachorowań na legionellozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności. Analiza wyników badań wody ciepłej wykonanych w 2021 r. przez zarządcę w obiekcie: *Hotel Biały Dom I; II przy ul. Darwina, Paniówki* nie wykazała nieprawidłowości.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Gieraltowice stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2021 r.

Gmina Pilchowice

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę - ok. 11400 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – 1017,24 m³/d.
- Za dystrybucję oraz produkcję wody na terenie gminy odpowiada Pilchowickie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o., ul. Główna 44 w Nieborowicach, Szpital Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach, ul. Dworcowa 31 oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Szpitalna 11 w Knurowie.

Tabela 11. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Pilchowice

Lp.	Ujęcie wody/ Zakup	Produkcja wody [m³/d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	SUW Nieborowice	945,21	10550	Nieborowice, Pilchowice, Stanica, Żernica, Wilcza, Leboszowice, Kuźnia Nieborowska
2	Szpital Pilchowice	14,5	150	potrzeby własne Szpitala
3	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ul. Szpitalna 11, Knurów	57,53	700	Kuźnia Nieborowska (bez ul. Kasztanowej), Nieborowice (ul. Krywałdzka)

Mieszkańcy gminy Pilchowice zaopatrywani są w większości w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Nieborowicach, eksploatowanego przez Pilchowickie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. W Żernicy ul. Wiśniowa nie jest podłączona do gminnej sieci wodociągowej. Do przeważającej części obszaru Kuźni Nieborowskiej oraz ul. Krywałdzkiej w Nieborowicach woda dostarczana jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Knurowie z ujęcia „Kwitek” zlokalizowanego na terenie Miasta Knurów. Szpital Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach posiada własne ujęcie wód podziemnych zaopatrujące w wodę pacjentów oraz pracowników szpitala. Sieć wodociągowa w przeważającej części wykonana jest z PVC.

Stacja Uzdatniania Wody w Nieborowicach zasilana jest wodą z utworów czwartorzędowych, czerpaną z czterech studni głębinowych: s-8z, s-9z, s-14z, s-15z pracujących naprzemiennie. Woda ze studni poddawana jest procesowi aeracji, następnie kierowana do klarownika i na trzystopniowy system filtracji, gdzie usuwane są żelazo, mangan i jon amonowy pochodzenia naturalnego. Dezynfekcja wody prowadzona jest w sposób ciągły przy użyciu podchlorynu. Szpital Chorób Płuc w Pilchowicach posiada własne ujęcie wód podziemnych. Proces uzdatniania wody oparty jest o filtrację na filtrach katalitycznych (odżelazianie i odmanganianie) ze wstępnym napowietrzaniem. Dezynfekcja prowadzona jest okresowo podchlorynem sodu.

Przeprowadzone kontrole stacji uzdatniania wody w Nieborowicach i Knurowie, nie wykazały uchybień w zakresie stanu sanitarno-higienicznego i technicznego urządzeń wodociągowych.

Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działania na 2021 r. oraz w ramach wzmożonego nadzoru pobrali na terenie gminy (bez szpitala):

- 13 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 20 próbek do badań fizykochemicznych.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem oraz dodatkowego nadzoru sanitarnego Pilchowickie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Nieborowicach oraz PWiK Sp. z o.o. w Knurowie pobrało z ujęcia wody oraz punktów zgodności:

- 14 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 19 próbek do badań fizykochemicznych.

Analizy laboratoryjne próbek wody wykazały, iż woda w badanym zakresie pod względem parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych mikrobiologicznych we wszystkich punktach zgodności spełniała wymagania załącznika nr 1 część A. oraz załącznika nr 1 część C. tabela 1. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Badania próbki wody pobranej w miesiącu styczniu w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem wykazały podwyższoną wartość żelaza na Stacji Uzdatniania Wody w Nieborowicach. W tym samym czasie w ramach kontroli urzędowej analizy laboratoryjne wykazały pogorszenie jakości fizykochemicznej wody na punktach zgodności - żelazo, mangan, mętność w 2 próbkach. W związku z przekroczeniami podjęto działania naprawcze polegające na płukaniu sieci na hydrantach i końcówkach, przeglądzie filtrów oraz czyszczeniu odpowietrzników filtrów. Przedsiębiorstwo poinformowało o dewastacji i kradzieży na jednej ze studni, co wymusiło

zwiększony pobór wody z pozostałych studni i chwilowe podanie wody o pogorszonej jakości do Stacji Uzdatniania Wody. Badania kontrolne nie potwierdziły nieprawidłowości.

Ponadto próbki wody pobrane w marcu w ramach kontroli wewnętrznej w szkole w Wilczy wykazały podwyższoną wartość mętności. Prawdopodobną przyczyną przekroczenia był mały przepływ w instalacji wewnętrznej spowodowany ograniczeniem funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, co przyczyniło się do stagnacji wody w instalacji wewnętrznej budynków.

Zalecane wartości parametryczne dla żelaza oraz manganu zostały ustalone w celu zapewnienia akceptowalności wody przez konsumentów oraz ochrony systemu dystrybucji, gdyż w sieci wodociągowej może dochodzić do wytracania się związków żelaza w formie trudno rozpuszczalnych osadów o rdzawo - brunatnej barwie oraz tlenków manganu o czarnym zabarwieniu. Przy dużych chwilowych rozbiorach (np. napełnianie basenów w okresie letnim) i uderzeniach hydraulicznych (zmianach ciśnienia) osady ulegają zerwaniu i przedostają się do wody pogarszając jej jakość. Obecność żelaza i manganu w wodzie w ilościach stwierdzonych w badanych próbkach nie ma istotnego znaczenia pod względem bezpieczeństwa zdrowotnego, może natomiast wpłynąć na brudzenie armatury i pranej odzieży, a także powodować wzrost mętności, zmianę barwy i wyczuwalny metaliczny zapach oraz smak wody. Zawieszone w wodzie cząstki pochodzenia nieorganicznego mogą przyczyniać się do zmniejszenia efektywności dezynfekcji i sprzyjać namnażaniu się mikroorganizmów w wodzie.

Zmiany organoleptyczne wody mogą zniechęcić konsumentów do korzystania z wody dostarczanej w ramach zbiorowego zaopatrzenia, na rzecz możliwych do zaakceptowania, ale potencjalnie niebezpiecznych źródeł wody gorszej jakości - nie badanej, ale wyglądającej na czystą.

W 2021 r. na terenie Pilchowic nie wniesiono interwencji dotyczącej złej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

PPIS w Gliwicach w 2021 r. prowadził nadzór nad jakością wody na terenie Szpitala Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach zgodnie z ustalonym planem działań oraz w ramach badań kontrolnych pobierając:

- 2 próbki do badań mikrobiologicznych,
- 2 próbki do badań fizykochemicznych.

W ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem zarządca Szpitala Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach pobrał z punktu zgodności zlokalizowanego na terenie szpitala:

- 3 próbki do badań mikrobiologicznych,
- 3 próbki do badań fizykochemicznych.

Wszystkie badane parametry mikrobiologiczne, chemiczne, wskaźnikowe mikrobiologiczne, fizykochemiczne i organoleptyczne, dodatkowe chemiczne spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Zgodnie z § 18 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (dz. U. 2017, poz. 2294) podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny są zobowiązani do przestrzegania minimalnej częstotliwości pobierania próbek wody ciepłej oraz procedur postępowania w zależności od wyniku badania bakteriologicznego określonych w części B załącznika nr 5 do ww. rozporządzenia. Bakterie *Legionella* sp. odpowiedzialne za przypadki zachorowań na legionellozę występującą w dwóch postaciach klinicznych: choroby legionistów oraz gorączki Pontiac. Grupą szczególnie narażoną są osoby o obniżonej odporności.

W 2021 r. zarządcy obiektów przekazali wyniki badań wody ciepłej wykonane w ramach kontroli wewnętrznej:

- Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Zakonu Ojców Kamilianów, ul. Damrota 7, Pilchowice
- Dom Pomocy Społecznej Zameczek, ul. Knurowska 13, Kuźnia Nieborowska
- Klinika Nieborowice, ul. Kasztanowa 5, Nieborowice (2 razy w roku)
- Szpital Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach, ul. Dworcowa 31 (2 razy w roku)

w żadnej z pobranych próbek nie stwierdzono nieprawidłowości.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Pilchowice oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2021 r.

Gmina Wielowieś

- Ludność zaopatrywana w wodę – ok. 6237 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – 935,14 m³/d.

- Dystrybucją wody na terenie gminy zajmuje się: Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, ul. Lipowa 14, Sieroty.
- Za dystrybucje wody na terenie Oddziału Psychiatrycznego XVI w Dąbrówce odpowiedzialny jest Szpital Psychiatryczny w Toszku przy ul. Gliwickiej 5.
- Producentami wody dostarczanej mieszkańcom gminy są: Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, ul. Lipowa 14, a w przypadku Oddziału Psychiatrycznego XVI w Dąbrówce, Szpital Psychiatryczny w Toszku przy ul. Gliwickiej 5.

Mieszkańcy gminy Wielowieś zaopatrywani się w wodę przeznaczoną do spożycia przez Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z/s w Sierotach. Dostarczana woda pochodzi z ujęć własnych wód podziemnych tj. ujęcia Wielowieś, Wiśnicze, Świbie. Dwie studnie zlokalizowane przy Ujęciu Wielowieś podają wodę bezpośrednio do sieci z pominięciem stacji uzdatniania. Stacja Uzdatniania Wody w Świbiu zasilana jest wodą pochodzącą z dwóch studni głębinowych S1 i S2 pracujących naprzemiennie. Z uwagi na wysoką zawartość azotanów w wodzie surowej poza zastosowaniem filtrów węglowych prowadzony jest proces odwróconej osmozy. W Wiśniczu na Stacji Uzdatniania Wody prowadzony jest proces uzdatniania polegający głównie na usunięciu azotanów z wody surowej. Urządzeniem uzdatniającym jest wymiennik jonitowy trzykolumnowy wyposażony w silnie zasadową żywicę amonową. Naprzemiennie pracują po 2 jonity. W celu zabezpieczenia przed wtórnym skażeniem mikrobiologicznym prowadzona jest okresowa dezynfekcja wody na ujęciach podchlorynem sodu. Przedsiębiorstwo prowadzi dodatkowo monitoring wód surowych w zakresie azotanów.

Oddział Rehabilitacji Psychiatrycznej XVI w Dąbrówce Szpitala Psychiatrycznego w Toszku posiada własne ujęcie wód podziemnych. Woda ze studni głębinowej poddawana jest filtracji wstępnej oraz inżektorowemu procesowi napowietrzania. Następnie przy pomocy zestawu hydroforowego woda tłoczona jest na dwa stopnie filtracji w układach dwukolumnowych pracujących równolegle – sedymentacja oraz wymiana jonowa. Po filtracji następuje proces dezynfekcji przy użyciu lamp UV. Dodatkowa dezynfekcja tabletkami solnymi przeznaczonymi do systemów uzdatniania wody prowadzona jest stale.

Przeprowadzone kontrole sanitarne stacji uzdatniania wody, w trakcie których dokonano oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego urządzeń wodociągowych nie wykazały uchybień.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej gminy Wielowieś pobrał z ujęć wody oraz punktów zgodności:

Tabela 12. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Wielowieś

Lp.	Ujęcie wody	Produkcja wody [m ³ /d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	UW Wielowieś	632,03	3532	Wielowieś, Kieleczka, Czarków, Raduń, Sieroty, Borowiany, Zacharzowice, Radonia, Raduń, Jażmanów, Chwoszcz
2	SUW Wiśnicze	198,97	1797	Wiśnicze, Gajowice, Błazejowice, Świbie (górną część), Kotliszowice, Wilkowiczki
3	SUW Świbie	104,14	908	Świbie (dolną część), Dąbrówka
4	Oddział Rehabilitacji Psychiatrycznej XVI	5,76	37	Dąbrówka Hubertus (potrzeby własne Oddziału)

- 21 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 21 próbek do badań fizykochemicznych.

Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działania na 2021 r. oraz w ramach wzmożonego nadzoru pobrali:

- 15 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 15 próbek do badań fizykochemicznych.

Wszystkie badane parametry mikrobiologiczne, chemiczne, oraz wskaźnikowe mikrobiologiczne, organoleptyczne i fizykochemiczne spełniały wymagania załącznika nr 1 część A. tabela 1., załącznika nr 1 część C. tabela 1. i tabela 2., załącznika nr 1 część B. oraz załącznika nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Wysoka zawartość azotanów jest charakterystyczna dla wód głębinowych gminy Wielowieś. Szczególne zagrożenie związane jest z ujęciem Wielowieś, które nie posiada żadnego systemu

uzdatniania wody. W 2021 r. nie wykryto przekroczeń azotanów w wodzie, jednak wartości parametru nie były stabilne i wahały się w granicach:

- woda z SUW Wiśnicze 17,1-48 mg/l,
- woda z UW Wielowieś 13,5-49,8 mg/l,
- woda z SUW Świbie 18,7-48,7 mg/l, przy dopuszczalnej wartości 50 mg/l.

Ujęcia wody znajdujące się na terenie gminy nie posiadają wyznaczonej strefy pośredniej, pomimo usytuowania na terenach szczególnie narażonych na bezpośredni wpływ zanieczyszczeń z powierzchni terenu (brak odpowiedniej warstwy izolującej). Z uwagi na rolnicze zagospodarowanie terenu i problem przenikania zanieczyszczeń, których źródłem są obszary intensywnego stosowania nawozów naturalnych i sztucznych oraz środków ochrony roślin, nieskanalizowane obszary zabudowane oraz tzw. rolnicze wykorzystanie ścieków niezbędne jest podjęcie działań, które w dłuższej perspektywie zapewnią zaopatrzenie mieszkańców w wodę bezpieczną i o odpowiedniej jakości.

Zalecana przez Światową Organizację Zdrowia maksymalna wartość dla azotanów wynosząca 50 mg/l została ustalona, jako chroniąca przed methemoglobinemią u niemowląt karmionych z butelki (narażenia krótkotrwałe). Methemoglobinemia to schorzenie objawiające się utratą zdolności do przyłączania i przenoszenia tlenu przez hemoglobinę. Niemowlęta karmione z butelki są w grupie wysokiego ryzyka, ponieważ cechuje je wysokie spożycie wody w stosunku do masy ciała. Ryzyko wzrasta przede wszystkim w razie współistniejących infekcji przewodu pokarmowego. Powinno się zatem zwracać szczególną uwagę na bezpieczeństwo mikrobiologiczne wody przeznaczonej do podawania niemowlętom karmionym z butelki, gdy zawiera ona azotany w stężeniach zbliżonych do zalecanej wartości.

Na terenie Oddziału Rehabilitacji Psychiatrycznej XVI w Dąbrówce w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem oraz kontroli urzędowej pobrano:

- 8 próbek do badań mikrobiologicznych,
- 8 próbek do badań fizykochemicznych.

Wszystkie badane parametry mikrobiologiczne, chemiczne, oraz wskaźnikowe mikrobiologiczne, organoleptyczne i fizykochemiczne spełniały wymagania załącznika nr 1 część A. tabela 1., załącznika nr 1 część C. tabela 1. i tabela 2., załącznika nr 1 część B. oraz załącznika nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

W 2021 r. na terenie gminy Wielowieś nie wnoszono interwencji dotyczących złej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne zgodnie z § 18 ww. rozporządzenia są zobowiązane do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp.

Analiza wyników badań wody ciepłej wykonanych przez zarządców oraz w ramach kontroli urzędowej w:

- Dom Pomocy Społecznej w Wiśniczu przy ul. Wiejskiej 42,
- Dom Pomocy Społecznej Willa Rossa , Czarków
- SPZOZ Szpital Psychiatryczny w Toszku, Oddział Rehabilitacji Psychiatrycznej XVI w Dąbrówce,

nie wykazała nieprawidłowości.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Wielowieś stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2021 r.

Gmina Rudziniec

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 10 467 osób.
- Zaopatrzenie w wodę - ilość dostarczanej wody – ok. 1211,6 m³/d.
- Za dystrybucję wody na terenie gminy odpowiada Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu przy ul. Leśnej 6 oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach, ul. Rybnicka 47.

Woda przeznaczona do spożycia dostarczana mieszkańcom gminy Rudziniec pochodzi z ujęć głębinowych usytuowanych na terenie gminy. W Rudzińcu oraz w Pławniowicach eksploatowane są utwory trzeciorzędowe, natomiast w Chechle i Niewieszy utwory czwartorzędowe. Wody głębinowe na terenie gminy Rudziniec charakteryzują się dużą zawartością żelaza i manganu. Uzdatnianie opiera się na utlenianiu poprzez napowietrzanie oraz odżelazianiu i odmanganianiu z wykorzystaniem filtracji na złożach piaskowo-żwirowych. W Chechle

dodatkowo zastosowano węgiel aktywny. Dezynfekcja odbywa się za pomocą podchlorynu sodu i prowadzona jest w sposób ciągły.

Tabela 13. Charakterystyka zaparzenia w wodę gminy Rudziniec

Lp.	Ujęcie wody	Produkcja wody[m ³ /d]	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	SUW Rudziniec	270,4	4045	Rudziniec, Rudno, Bojszów Łącza, Ujazd (Gmina Ujazd)
2	SUW Chechło	115,1	787	Chechło, Widów
3	SUW Pławniowice	91,2	783	Pławniowice
4	SUW Niewieszę	389,7	2545	Niewieszę, Poniszowice, Słupsko, Niekarmia, Łany, Bycina
5	PWiK Gliwice - Studnia 6 Rzeczyce	345,2	2307	Rzeczyce,
6	PWiK Gliwice - Studnia 7 Taciszów/Kleszczów			Ligota Łabędzka, Taciszów, Kleszczów

Trwa modernizacja (III etap) Stacji Uzdatniania wody Niewieszę – złożono wniosek o dofinansowanie do Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Dwa pierwsze etapy obejmowały budowę stacji wodociągowej dla miejscowości Bycina (2018 r.) oraz uzbrojenie otworów studziennych w miejscowości Niewieszę odwierconych w 2016 r. i oddanych do użytkowania w 2020 r.

W Rzeczycach oraz Kleszczowie proces uzdatniania wody obejmuje napowietrzanie oraz filtrację na 3 filtrach ciśnieniowych. Dezynfekcja wody prowadzona jest za pomocą lamp UV z możliwością awaryjnej dezynfekcji podchlorynem sodu. Nadwyżka z SUW Kleszczów wraz z nadwyżką z SUW Rzeczyce tłoczona jest jako woda surowa do SUW Łabędy.

Prowadzono stały nadzór sanitarny nad ujęciami zaopatrującymi mieszkańców gminy Rudziniec. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień, a stan sanitarny urządzeń

wodociągowych oceniono jako dobry. W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach prowadziły monitoring jakości wody z ujęć oraz stałych punktów zgodności usytuowanych na sieci wodociągowej. Ogółem pobrano:

- 95 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 88 próbek wody do badań fizykochemicznych.

Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działania na 2021 r. pobrali:

- 38 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 35 próbek do badań fizykochemicznych.

W związku z wystąpieniem pojedynczych bakterii grupy coli w jednej próbce wody pobranej w lutym w ramach kontroli urzędowej w punkcie zgodności zlokalizowanym w Bojszowie pobrano dodatkowo 6 próbek wody. Badania kontrolne wykonane niezwłocznie przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ww. punkcie poboru, w strefie zaopatrzenia oraz ze stacji uzdatniania wody nie potwierdziły obecności bakterii, co świadczyło o braku skażenia mikrobiologicznego. Prowadzony przez zarządcę wzmożony nadzór również nie wykazał nieprawidłowości w strefie zaopatrzenia. Obecność pojedynczych bakterii grupy coli stwierdzono również w próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej w grudniu z punktu zgodności w Rudnie. Badania kontrolne wykonane niezwłocznie przez zarządcę w ww. punkcie poboru nie potwierdziły nieprawidłowości, co świadczy o braku zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody.

Bakterie grupy coli są wskaźnikiem mikrobiologicznym niemającym bezpośredniego odniesienia do bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, natomiast ich obecność może świadczyć o wtórnym zanieczyszczeniu wody wodociągowej np. materiałem roślinnym lub glebą, dużej zasobności wody w organiczną substancję pokarmową bądź o złym stanie instalacji sieci wodociągowej. Parametr ten może być przydatny w ocenie czystości i szczelności systemów dystrybucji wody, potencjalnej obecności biofilmu, a także skuteczności dezynfekcji.

Podwyższone stężenie żelaza, które wpłynęło na wzrost mętności stwierdzono w próbce wody pobranej w październiku z punktu zgodności w miejscowości Bojszów. Przekroczenia zalecanych wartości miały charakter incydentalny, co potwierdziły badania kontrolne. W analizowanym okresie nie odnotowano skarg dotyczących jakości wody.

Zalecana wartość parametryczna dla żelaza została ustalona w celu zapewnienia akceptowalności wody przez konsumentów oraz ochrony systemu dystrybucji, gdyż w sieci wodociągowej może

dochodzić do wytrącania się związków żelaza w formie trudno rozpuszczalnych osadów o rdzawo-brunatnej barwie. Przy dużych chwilowych rozbiorach (np. napełnianie basenów w okresie letnim) i uderzeniach hydraulicznych (zmianach ciśnienia) osady ulegają zerwaniu i przedostają się do wody pogarszając jej jakość. Obecność żelaza w wodzie w ilości stwierdzonej w badanej próbce nie ma istotnego znaczenia pod względem bezpieczeństwa zdrowotnego, może natomiast wpłynąć na brudzenie armatury i pranej odzieży, a także powodować wzrost mętności, zmianę barwy i wyczuwalny metaliczny zapach oraz smak wody. Zawieszone w wodzie cząstki pochodzenia nieorganicznego mogą przyczyniać się do zmniejszenia efektywności dezynfekcji i sprzyjać namnażaniu się mikroorganizmów w wodzie. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia wartość mętności powinna być akceptowalna przez konsumentów. Wskazane jest jednak, aby jej poziom utrzymywany był na jak najniższym poziomie, najlepiej poniżej wartości 1,0 NTU. Pozwala to upewnić się, że mętność wody nie będzie zakłócać procesu dezynfekcji, a dostarczana woda nie będzie budzić zastrzeżeń u konsumentów.

Pozostałe próbki wody pobrane w ww. okresie spełniały pod względem wykonywanych oznaczeń mikrobiologicznych, wskaźnikowych mikrobiologicznych, chemicznych, wskaźnikowych organoleptycznych i fizykochemicznych oraz dodatkowych chemicznych wymagania określone w załączniku nr 1 część A. tabela 1, załączniku nr 1 część B., załączniku nr 1 część C. tabela 1 i 2, oraz załączniku nr 1 część D. tabela 1. i tabela 2. ww. rozporządzenia.

Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudzińcu zgłaszał PPIS w Gliwicach awarie występujące na sieci wodociągowej wiążące się z zatrzymaniem dostaw wody. Badania mikrobiologiczne wody wykonywane po ich usunięciu nie wykazały nieprawidłowości.

W 2021 r. na terenie gminy Rudziniec nie wniesiono interwencji dotyczących złej jakości fizykochemicznej i mikrobiologicznej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Na terenie gminy Rudziniec funkcjonuje Zakład Lecznictwa Odwykowego SZANSA przy ul. Cmentarnej 18 w Pławniowicach wykorzystujący wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia zgodnie z § 7 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Obiekt nie posiada dostępu do wodociągu sieciowego, a średnia produkcja wody ze studni wynosi 4,1 m³/d. Woda wykorzystywana jest do celów spożywczych oraz sanitarnych przez ok. 45 osób. Zarządca ujęcia prowadził badania wody w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym z PPIS w Gliwicach harmonogramem na 2021r. W ramach kontroli wewnętrznej oraz urzędowej pobrano ogółem 5 próbek wody do badań mikrobiologicznych i 5 do badań fizykochemicznych. Ponadto w ramach kontroli wewnętrznej wykonano badania w ramach monitoringu substancji promieniotwórczych

w wodzie ujmowanej zgodnie z § 15 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz.2294). Analiza laboratoryjna wykazała, iż wszystkie badane parametry spełniały wymagania ww. rozporządzenia.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej zgodnie z §18 ww. rozporządzenia są zobowiązane do wykonania badań wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Analiza wyników badań wody ciepłej wykonanych w 2021 r. przez zarządcę w obiekcie:

- Hotel-Restauracja Tawerna, ul. Wolności 8, Kleszczów
- nie wykazała nieprawidłowości.

Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem działań pobrali do badań wodę ciepłą pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. w 3 obiektach. Wyniki badań wody ciepłej pobranej w:

- Laguna przy ul. Leśnej 6 w Rudzińcu
 - Leśna Perła przy ul. Leśnej 1 w Rudzińcu
 - Żagiel przy ul. Plażowej 2 w Niewieszy,
- nie wykazały nieprawidłowości.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Rudziniec oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2021 r.

OCENA STANU SANITARNEGO

w zakładach nauczania i wychowania Starostwa Powiatowego za rok 2021.

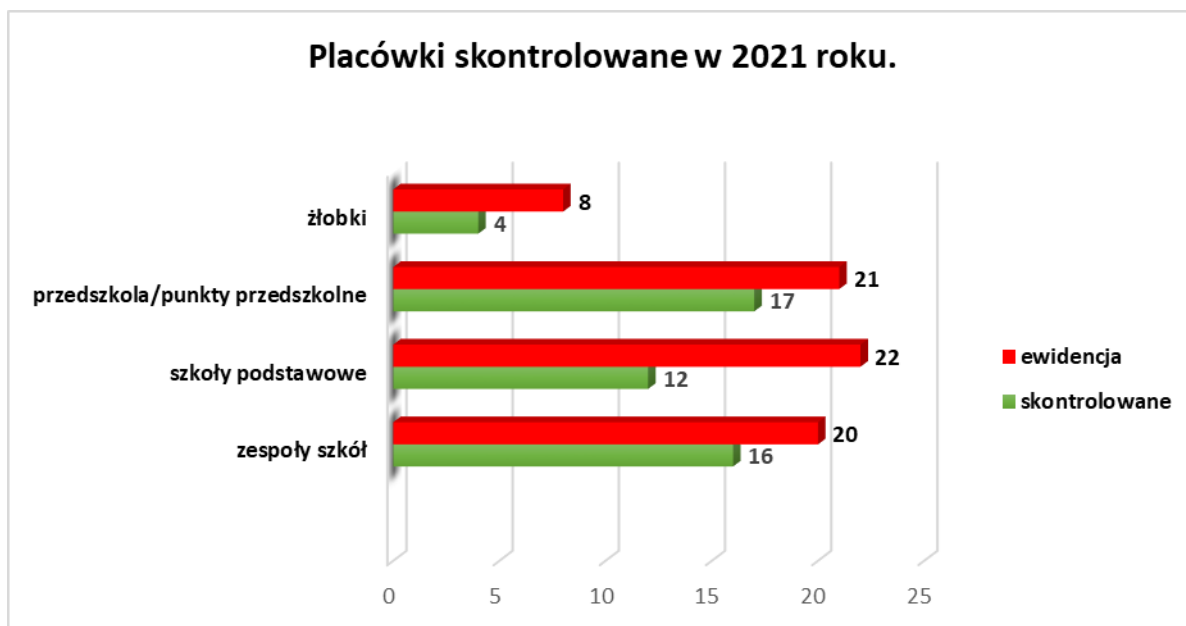
Na terenie powiatu gliwickiego w roku 2021 PPIS w Gliwicach, Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży (dalej: HDM) nadzorowała warunki higieniczno – sanitarne w 75 zakładach nauczania i wychowania.

Placówki oświatowo-wychowawcze pod nadzorem Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży w 2021 roku.

Rys. 1 Placówki oświatowo-wychowawcze pod nadzorem na terenie powiatu gliwickiego.

W roku sprawozdawczym na terenie powiatu gliwickiego pracownicy Sekcji HDM przeprowadzili 58 kontroli w 49 placówkach nauczania i wychowania.

Rys. 2 Placówki skontrolowane na terenie powiatu gliwickiego.

Przedmiotem kontroli było:

1. egzekwowanie bieżącej czystości i warunków do utrzymania higieny,
2. nadzór nad stanem technicznym sal gimnastycznych wraz z ich zapleczem, sal zajęć, boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach,
3. wyposażenie pracowni komputerowych,
4. nadzór nad pracowniami chemicznymi,
5. ocena dostosowania mebli szkolnych do wzrostu dzieci,
6. higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych,
7. bieżąca ocena stanu sanitarno – technicznego piaskownic,
8. ocena prowadzonego dożywiania dzieci i młodzieży,
9. zapewnienie uczniom możliwości pozostawienia w szkołach części podręczników i przyborów szkolnych.
10. ocena zachowania reżimu sanitarnego oraz opracowania procedur przeciwdziałania rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2.

OCENA STANU SANITARNO – TECHNICZNEGO PLACÓWEK OŚWIATOWO – WYCHOWAWCZYCH

W bieżącym roku sprawozdawczym nałożono 1 grzywnę w drodze mandatu karnego w 1 obiekcie:

1. Niepubliczne Przedszkole „Ceduś” Knurów, ul. Rybnicka 37 – mandat na kwotę 100 zł za nieprawidłowo prowadzone leżakowanie dla dzieci.

Ponowne kontrole przeprowadzone w placówkach wykazały poprawę stanu sanitarnego.

W związku z brakiem realizacji zaleceń z lat ubiegłych w przypadku 2 placówek wydano decyzję administracyjną zmieniającą termin:

- Przedszkole Nr 1 Pyskowice, ul. Oświęcimska 28 (z 2019 r.).
- Zespół Szkół im. I. J. Paderewskiego, Knurów, ul. 1 Maja 21 (z 2012 r.)

OCENA DOSTOSOWANIA MEBLI EDUKACYJNYCH

DO ZASAD ERGONOMII

W roku 2021 podczas bieżących kontroli przeprowadzono także ocenę dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów w następujących placówkach:

1. Szkoła Podstawowa Nr 5 Pyskowice ul. Szkolna 2

Badaniem objęto 52 uczniów z 3 oddziałów, liczba uczniów korzystających z mebli niedostosowanych/ siedzących nieprawidłowo 14 z 3 oddziałów.

2. Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1 Knurów ul. Michalskiego 27

Badaniem objęto 54 uczniów z 3 oddziałów, liczba uczniów korzystających z mebli niedostosowanych/ siedzących nieprawidłowo 46 z 3 oddziałów.

3. Zespół Szkolno- Przedszkolny Chudów ul. Szkolna 52

Badaniem objęto 30 uczniów z 2 oddziałów, liczba uczniów korzystających z mebli niedostosowanych/ siedzących nieprawidłowo 14 z 2 oddziałów.

4.. Zespół Szkolno-Przedszkolny Przyszowice ul. Szkolna 4

Badaniem objęto 114 uczniów z 6 oddziałów, liczba uczniów korzystających z mebli niedostosowanych/siedzących nieprawidłowo 12 z 1 oddziału.

5. Szkoła Podstawowa Bycina ul. Szkolna 13

Badaniem objęto 22 uczniów z 3 oddziałów, liczba uczniów korzystających z mebli niedostosowanych 0/0.

6. Szkoła Podstawowa Bojszów ul. Szkolna 23

Badaniem objęto 29 uczniów z 3 oddziałów, liczba uczniów korzystających z mebli niedostosowanych/siedzących nieprawidłowo 15 z 1 oddziału.

7. Zespół Szkolno-Przedszkolny Wilcza ul. Miarki 27

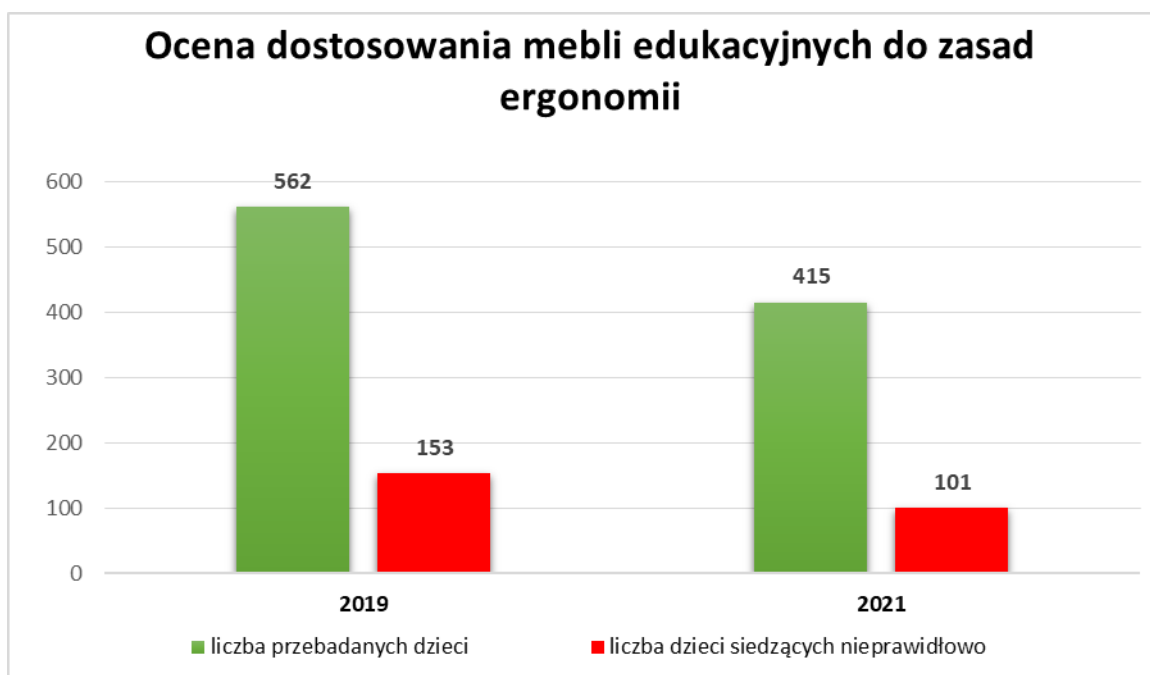
Badaniem objęto 56 uczniów z 3 oddziałów, liczba uczniów korzystających z mebli niedostosowanych 0/ 0.

8. Miejska Szkoła Podstawowa Nr 7 Knurów ul. Jedności Narodowej 5

Badaniem objęto 58 uczniów z 3 oddziałów, liczba uczniów korzystających z mebli niedostosowanych 0/ 0.

Na ogólną liczbę 415 przebadanych uczniów stwierdzono, że 101 z nich korzysta z mebli niedostosowanych do wzrostu, co stanowi 24,33%.

Nie ma możliwości porównania do 2020 roku, gdyż z powodu epidemii nie przeprowadzono oceny.

Rys. 3 Ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii.

HIGIENICZNA OCENA ROZKŁADÓW ZAJĘĆ LEKCYJNYCH

Higieniczną ocenę rozkładów zajęć lekcyjnych w 2021 r. przeprowadzono w:

- 12 szkołach podstawowych, w których skontrolowano 125 oddziałów,
- 16 zespołach szkół, w których skontrolowano 160 oddziałów.

Ocena rozkładów zajęć lekcyjnych w placówkach nie wykazała nieprawidłowości.

NADZÓR NAD NIEBEZPIECZNYMI SUBSTANCJAMI CHEMICZNYM I ICH MIESZANINAMI

Podczas bieżącego nadzoru sanitarnego nad pracowniami chemicznymi stwierdzono, że w 8 placówkach prowadzi się zajęcia z użyciem niebezpiecznych substancji chemicznych. Ogólna ilość niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin znajdująca się w placówkach wynosi 20,13 kg. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach. W części szkół zajęcia prowadzone są wyłącznie w formie teoretycznej.

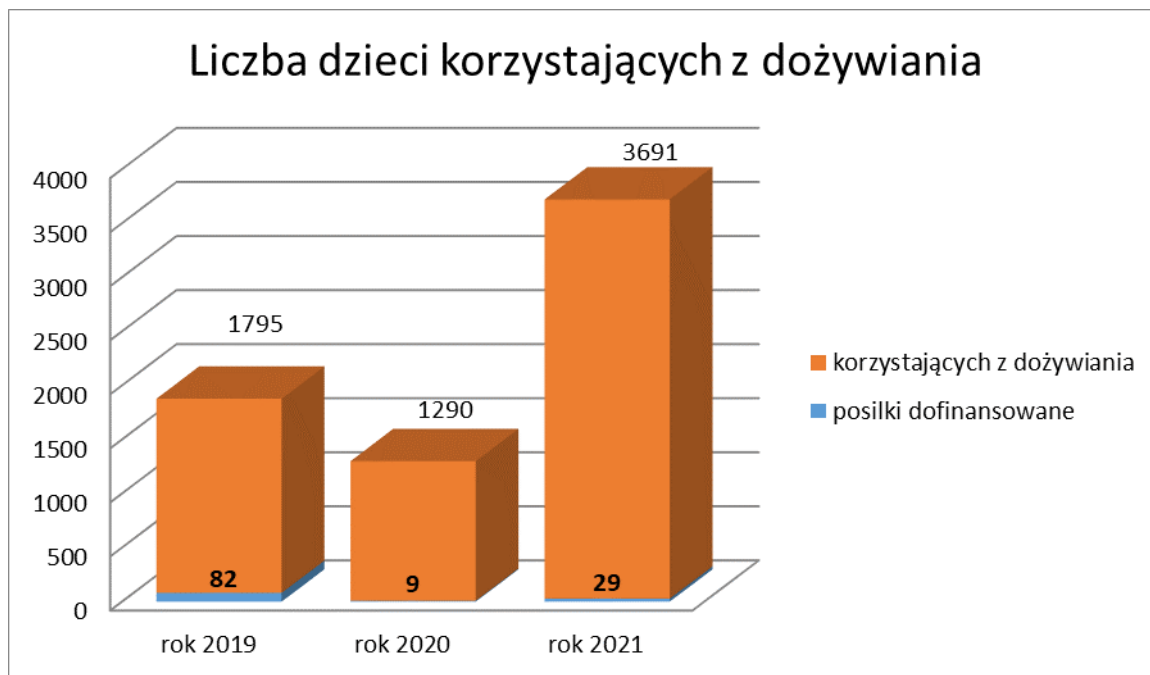
ZAPEWNIENIE UCZNIOM MIEJSCA NA POZOSTAWIENIE W SZKOLE CZĘŚCI PODRĘCZNIKÓW I PRZYBORÓW SZKOLNYCH

Na terenie powiatu gliwickiego w związku z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu (Dz.U. Nr 6 z 2003 r. poz. 69 ze zm.) dotyczącym zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych przeprowadzone kontrole w szkołach podstawowych i w zespołach szkół wykazały, iż wszystkie skontrolowane szkoły zapewniły miejsce na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych zgodnie z w/w rozporządzeniem.

DOŻYWIANIE DZIECI I MŁODZIEŻY

Przeprowadzone kontrole sanitarne w szkołach podstawowych i w zespołach szkół wykazały, że 21 placówek prowadziło dożywianie. Dzieci i młodzież miała możliwość skorzystania z obiadów dwudaniowych oraz napojów. Z obiadów pełnych skorzystało 3691 dzieci. Z posiłków dofinansowanych

skorzystało 29 dzieci, co stanowi 0,73%. Akcję „Szkłanka mleka” w roku 2021 prowadziło 12 skontrolowanych placówek i skorzystało z niej 1656 dzieci. Z programu „Owoce w szkole” dofinansowywanego przez Agencję Rynku Rolnego ze środków Unii Europejskiej skorzystało 1631 dzieci.

Rys. 4 Liczba dzieci korzystających z dożywiania.

PROFILAKTYCZNA OPIEKA ZDROWOTNA

W ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego nad gabinetami profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami na terenie powiatu gliwickiego odnotowano, że 18 placówek posiada gabinety do własnej dyspozycji. Cztery placówki, które nie posiadają gabinetów mają zapewnione pomieszczenia zastępcze na terenie placówki (Szkoła Podstawowa w Kozłowie, Szkoła Podstawowa w Bargłównie, Szkoła Podstawowa w Paczynie, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pławniowicach).

OCENA STANU SANITARNO - TECHNICZNEGO PIASKOWNIC

W roku 2021 Sekcja NS/HDM podczas kontroli w żłobkach i przedszkolach zwracała w dalszym ciągu szczególną uwagę na stan techniczny piaskownic, zabezpieczenie przed zanieczyszczeniami oraz terminowość wymiany piasku.

Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

POMIARY NATĘŻENIA OŚWIETLENIA SZTUCZNEGO

W 2021 roku na terenie powiatu gliwickiego przeprowadzono pomiary natężenia oświetlenia sztucznego w:

Szkoła Podstawowa Nr 1 w Toszku ul. Dworcowa 27

Przeprowadzono pomiary natężenia oświetlenia w 13 salach lekcyjnych. Pomiary wykazały, iż natężenie oświetlenia nie spełnia wymagań normy w 13 salach lekcyjnych. Równomierność oświetlenia spełnia wymagania normy w 1 sali lekcyjnej.

INTERWENCJE

W 2021 roku przeprowadzono 2 kontrole doraźne w związku ze zgłoszonymi do PPIS w Gliwicach interwencjami dotyczącymi:

- **Szkoły Podstawowej w Chudowie ul. Szkolna 52**

Dnia 27.01.2021 do PPIS w Gliwicach wpłynęła skarga dotycząca nauki uczniów klas 1-3 w systemie dwuzmianowym, oraz braku środków ochrony osobistej u pracowników szkoły. Przeprowadzono rozmowę telefoniczną z dyrekcją oraz przedstawicielem Organu Prowadzącego.

Dnia 11.02.2021 dyrekcja wystosowała pismo wyjaśniające.

- **Klubu Malucha „Muzykolandia” Knurów ul. Dworcowa 10a**

Dnia 08.02.2021 wpłynęła do PPIS w Gliwicach interwencja związana z ponadnormatywną liczbą dzieci w sali zabaw. Sprawę przekazano do Dyrekcji Miejskiego Centrum Edukacji w Knurowie do rozpatrzenia. W wyniku kontroli przeprowadzonej przez MCE w Knurowie potwierdziła się opisywana przez Pana sytuacja.

W BIEŻĄCYM ROKU SPRAWOZDAWCZYM PRZEPROWADZONO NASTĘPUJĄCE ZAMIERZENIA ZGODNIE Z WYTYCZNYMI GIS

Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego 2020/ 2021

Pracownicy Sekcji HDM przeprowadzili kontrole doraźne, mające na celu sprawdzenie przygotowania szkół na przyjęcie uczniów po przerwie wakacyjnej, budynków oraz terenów rekreacyjnych przy szkołach. Kontrolą objęto 5 zespołów szkół.

Zakres prac remontowych przeprowadzonych w placówkach przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego 2020/2021 obejmował:

- malowanie elewacji budynku szkoły,
- zagospodarowanie terenu wokół szkoły,
- remont placu zabaw,
- wymianę instalacji elektrycznej,
- wymianę oświetlenia,
- malowanie sal zajęć i korytarzy,
- odświeżenie pomieszczeń sanitarnych.

Przeprowadzone kontrole wykazały, że placówki zostały prawidłowo przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego.

Wypoczynek zimowy i letni w 2021 roku

Na terenie powiatu gliwickiego w bieżącym roku sprawozdawczym w okresie ferii zimowych nie kontrolowano półkolonii, ze względu na trwającą epidemię Covid-19.

Natomiast podczas trwania wypoczynku letniego przeprowadzono 11 kontroli w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży. Z wypoczynku skorzystało 252 dzieci, natomiast z wyżywienia skorzystało 222 dzieci w 10 placówkach.

Podczas kontroli przeprowadzono również ocenę wdrożenia wytycznych zmniejszających ryzyko zakażenia podczas pobytu na wypoczynku dzieci i młodzieży w czasie trwania epidemii. Ocena nie wykazała nieprawidłowości.

Należy również nadmienić, iż podczas trwania wypoczynku letniego Sekcja HŻŻiPU nałożyła 1 grzywnę w drodze mandatu karnego na Obozie Harcerskim w Łączy za brak bieżącej czystości i higieny podczas przygotowywania potraw.

DODATKOWE INFORMACJE

Na terenie powiatu gliwickiego w roku 2021 nastąpiły zmiany w ewidencji nadzorowanych placówek oświatowych.

1. Powstały nowe obiekty:

- Żłobek Niepubliczny Nr 1, Knurów ul. Sienkiewicza 21
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa i Liceum Ogólnokształcące Maranatha, Knurów ul. Witosa 31B – budynek B1

2. Uruchomiono dodatkowe oddziały przedszkolnych w:

- dodatkowy oddział przedszkolny w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wielowsi
- dodatkowy oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej Nr 2 w Toszku
- dodatkowe 2 oddziały przedszkolne w Gminnym Przedszkolu w Paniówkach
- wyrażono zgodę na zwiększenie limitu dzieci w Oddziale IV Żłobka Miejskiego w Pyskowicach

PODSUMOWANIE

Dyrekcje placówek sukcesywnie podejmują działania zmierzające do poprawy warunków technicznych budynków. Jednak dużą trudność stwarza terminowe wykonanie decyzji administracyjnych, co spowodowane jest brakiem środków finansowych.

Wzrasta liczba placówek zakupujących nowe ergonomiczne wyposażenie sal lekcyjnych, jednak nadal występuje problem niedostosowania stanowisk do zasad ergonomii.

Pracownicy Sekcji HDM podczas kontroli informują wychowawców klas jak prawidłowo dostosować meble edukacyjne do zasad ergonomii.

Ze względu na duże zapotrzebowanie społeczne, w istniejących już placówkach powstają dodatkowe oddziały przedszkolne, które jednak nie mogą wpływać na pogorszenie warunków bytowych dzieci przebywających w przedszkolu i być przyczyną zwiększonej zachorowalności i wypadkowości wśród dzieci.

Ponadto w dalszym ciągu istnieje konieczność szerzenia profilaktyki zdrowotnej w placówkach w zakresie przeciwdziałania wszawicy, z uwagi na częste zgłaszanie problemu w tym zakresie.

OCENA STANU SANITARNEGO
TERENU DZIAŁANIA PAŃSTWOWEGO POWIATOWEGO INSPEKTORA
SANITARNEGO W GLIWICACH Z ZAKRESU ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU
SANITARNEGO – OBSZAR POWIAT GLIWICKI

I. Zagadnienia dotyczące opiniowania planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

W powiecie gliwickim w roku 2021 wydano **3** opinie sanitarne dla projektu dokumentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. W powiecie gliwickim **100 %** powierzchni objętych jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego co odpowiada łącznej powierzchni **66340 ha**. Wydane opinie dotyczyły łącznej powierzchni **148,97 ha** i obejmowały następujące zagadnienia:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części sołectwa Ligota Łabędzka (Gm. Rudziniec),
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Toszek dla terenów położonych w Toszku Paczynie, Pniowie i Ciochowicach.

Dla powiatu gliwickiego, w roku 2021 wydano **6** pism określających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

II. Zagadnienia dotyczące uzgadniania przedsięwzięć na etapie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych

Dla powiatu gliwickiego wydano **6** opinii w tym; dotyczących następujących zagadnień:

- budowy, rozbudowy i przebudowy hal produkcyjnych i produkcyjnomagazynowych głównie na terenach strefy ekonomicznej,
- wykonanie urządzeń wodnych - studni zastępczych na ujęciu wód podziemnych,
- budowa kanalizacji sanitarnej,
- przebudowa dróg powiatowych,
- budowa farm fotowoltaicznych,

- budowa centrum handlowego.

Stwierdza się, że wpływające wnioski w treści załączonej dokumentacji uwzględniają w coraz większym stopniu wpływ na otoczenie. We wszystkich opracowaniach gwarantuje się że zakres oddziaływania realizacji pozostaje w granicach terenu, do którego Inwestor ma prawo. W trakcie uzgodnienia inwestycji brano pod uwagę następujące zagadnienia: emisja zanieczyszczeń, ochronę powietrza, usytuowanie terenów mieszkaniowych i kierunków oddziaływania transgranicznego, a także poziom emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych. Wszystkie przedsięwzięcia były zgodne z zapisami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dla ww. opinii nie odnotowano protestów.

III. Zagadnienia związane z uzgadnianiem dokumentacji projektowej

W roku 2021 dla powiatu gliwickiego uzgodniono **3** projekty przedłożone przez wnioskodawców. Dokumentacja dotyczyła głównie budowy i rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacji dla zespołów budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

IV. Zagadnienia dotyczące uczestnictwa w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych.

W roku 2021 wydano **53** opinie w tym **12** opinii z art. 56 Prawa Budowlanego (hale produkcyjne, klub fitness, budynki handlowo-usługowe, itp.). Wszystkie obiekty odebrane były za pierwszym razem. Większość Inwestorów przystosowała obiekty zgodnie z projektem uzgodnionym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych, choć w niektórych przypadkach przekazano Inwestorowi zalecenia do wykonania. Wskazówki nie miały wpływu na procedurę odbiorową związaną z koniecznością wydania decyzji sprzeciwu. Sprawy te dotyczyły nieprawidłowego wykonawstwa i przygotowania pomieszczeń oraz innych drobnych usterek. Zdarzały się także sytuacje samowolnych zmian dokonywanych przez Inwestorów, które można było uznać, jeżeli nie miały większego wpływu na zachowanie wymagań higienicznych i zdrowotnych.

V. Zagadnienia odnośnie współpracy z innymi organami

Współpraca przebiegała bez zarzutów, polegała na kontaktach telefonicznych oraz ewentualnych spotkaniach (ograniczonych z uwagi na stan epidemii).

VI. Współpraca z nadzorem bieżącym

Współpraca między działami polegała głównie na udziale sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w zakresie doradztwa merytorycznego dla poszczególnych spraw.

W powiecie gliwickim nie odnotowano interwencji.

VII. Wnioski w formie opisowej

W powiecie gliwickim 100 % powierzchni terenu objętych jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego co odpowiada łącznej powierzchni 66340 ha. Wnioski Wójtów i Burmistrzów oraz Prezydentów Miast usytuowanych na terenie Powiatu Gliwickiego przygotowywane są prawidłowo i zawierają niezbędne załączniki. Wśród wpływających wniosków do uzgodnienia dokumentacji projektowej dominuje tematyka instalacji zewnętrznych wod-kan.

Zauważalne jest podwyższenie standardów obiektów zgłaszanych do odbioru. W zakładach fryzjerskich i kosmetycznych w zakresie zabezpieczenia higieniczno-sanitarnego tworzone są ciągi sterylizacji narzędzi natomiast w obiektach usługowo-handlowych o powierzchni przekraczającej 100m² żąda się wydzielenie toalety ogólnodostępnej dla klientów dostępnej z dróg komunikacji wewnętrznej. We wszystkich realizacjach podlegających czynnościom odbiorowym stosowana jest prawidłowa wentylacja potwierdzona stosownym dokumentem. W związku z tworzeniem dodatkowych miejsc przedszkolnych oraz żłobkowych prowadzone były konsultacje z władzami Gmin i Miast na terenie powiatu gliwickiego w celu stworzenia najkorzystniejszych warunków dla dzieci.

Z roku na rok daje się zauważyć podnoszenie standardów w zakresie wykonawstwa, stosowanych materiałów budowlanych wykończeniowych, nowoczesnego wyposażenia technologicznego.